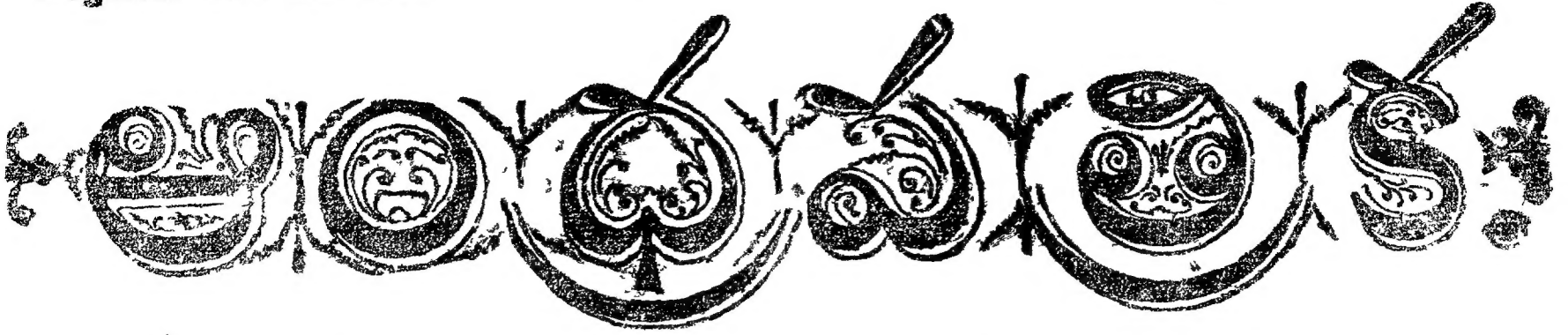

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

విడి వచ్చిక 1-3 1-1-8

Telephone No. 544

31/03 వ తిది న ము వ్ర క టిం వ (బ డు ను.

Vol. 11

No 202

పుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ నవంబరు నెల 28-వ తేది శుక్రవారము

శ్రీ రక్తక్షిణామ సంవత్సరము, మార్గశిరమాన శుద్ధ ద్వితియ ౨.

నందిక ౨౦౨

అమృతంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గాఢ గొప్పవారితే నేలకు నేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది సంవత్సరము చీటి కూచి కొన్ని మోసముగలుగుదు.

అమృతంజనము న కలవిద

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, బాహ్యపుబొట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, బొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
వగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట వట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి యహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విజేతములలో కూడ వాడుచున్నారు.

ఈ క్రిందిదబ్బీతో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండవలసినది.

Enjoy
it?

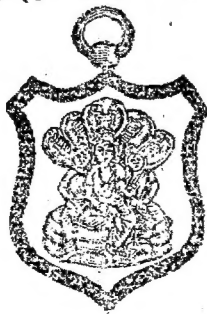
Ra-ther!

దీనిని వాడి! నుఖించుడు!!
అతడు మిక్కిలి నుఖముగా నున్నాడు.
అతని చర్మమునకు శ్రేష్ఠమైనట్టి
గుడ్ విన్యస్ నబ్బులనే
ఉపయోగించుచున్నాడు.

Goodwin's Toilet Soap

సుందరమైన వసితరము! బహుమనాన పతకములు, డాలర్లు న్యాయమైన ధరలు!!

వీటిని కోరిన ప్రతి యొక్కరూ తప్పక మా ప్రదర్శన కాలకు రా ప్రార్థితులు సీమ వెండికి, సవరముబంగారము పూచి
నిజమైన తృప్తికరముగా లేనిచో వాపసు తీసుకొనెదము. 172 ఫుట్లగుల చిత్రమైన క్యాటలాగు 1 కి రు. 1-0-0
మా వద్ద ఇవి అనేక సాగనైన మోస్తరులలో సిద్ధముగా నున్నవి. లేనివి అర్జరిచ్చిన మీరు కోరు కాలములోగా లేదును
చేసి యిచ్చెదము. తరుగు సహా మజూరి ౩ సవరము ౩ సలి రు 4, 1 సలి రు 5, 2 సలి రు 6 ఒక అక్షరమును
ఎన్ గ్రేవింగు చేయుటకు మజూరి రు 0.1-0 వివరములకు వ్రాసినను లేక నేరులో ఇచ్చినను తెలుపబడును. (6)
డివిడి రామయ్య కెట్టి, గురుసాని కెట్టి కంపెనీ, 25, నైగాబాదు రోడ్డు, మద్రాసు.

Madras Races GUINDY

మద్రాసు పందెములు, గిండి

ప్రారంభదినము

6-12-1924 తేదీ శనివారమునాడు

ప్రారంభముగును.

మొదటిపందెము మధ్యాహ్నము 2 గం 30 ని
పందెముగల రోజులందు స్పెషల్ బండ్లు బీచి,
పార్కు, ఎగ్జోరు ట్టేషనులనుండి గిండికి పోవును.
చెన్న పట్టణములో అన్ని భాగములనుండి మో
టారుబస్సులుకూడ గిండికి పోవును.

వెల్లింగ్టుటన్ సినీమా,

29-11-24 మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు

శనివారమునుండి 29-12-24 లేదా శుక్రవారమునకు
యూనివర్సల్ జ్యూయల్ డ్రెస్ 8 వ స్టోప్.

ది లెదర్ ఫుష్షర్లు మహారాజు
2 భాగములు

ఆహాను గొప్పసీరియల్ 49 దినముల కథ
నేవా గర్బర్ కృత్యములు చూడతగినవి. వారము.

నెత్తాంజనము

ది 1 క రు. 0-4-0

ఈ కాటుకలలో పచ్చకర్పూరము చెమటలకు నుంచి
పచ్చపులు చేర్చబడినవి. అందును సామాన్యముగ వాడతగినవి.
కండ్లకు ఏవిధమైన బాబునుచేయదు. ఈ కాటుకను బహుళక రొడ్డి
దినములు వెట్టుకొనిన కంటిమంటలు, ఎఱుపులు, పునీకట్టుకట్టి,
కండ్లు అంటుకొనుట, కంటిమందలు, కండ్లమసకలు మొదలగు
మానును. దబ్బీలో పావులాయెత్తు కాటుకమాత్రమేయగును.
అమృతంజనము డిపో బొంబాయి, మద్రాసు.

వైపెచ్చుగా చందా లీయని శుభ్రులను దొలగింపుమని
11 వ తీర్మానము గోరుచున్నది. అట్లయిన కార్యదర్శి గూడ
పరిష్కారమున నుండునో యుండఁదో? అప్పు డయిదువందల
రూపాయలు లెట్లెచ్చును? ఇదివలె కున్న 20 వేల రూపాయలు
పరమెరుస ముట్టనైన పీటలేదు. వానిమీద వచ్చునట్టి నాకరుల
శ్రేణుములకే చాలదు. పత్రిక ధానిపాట్లు యదియో ఖాసీకాస

లేవన్నది. కావున శీతీర్వానమెన్నడొన నమలనందుకునా మని మాసంకయము.

ఈ యేడు పరివత్సర యిట్టిశీర్వానముల చేతనే ప్రా ముఖ్యమునందైనది చెప్పటకంటె భిన్న ముండల బోదు. బరివత్తు నభివృద్ధికి చేపట్టినను పరివదుద్విష్టకార్యములు తప్పక నేర చే ఆ వలయు నన్ను. ఆంధ్రదేశముకొన్నవాఁ డెల్ల నడుముగట్టి పరివత్తునకు ధనమును బండ్లసాహాయ్య మును, గంధనామగ్నిని, చాత్రితోపకారము లగుకా స నాది ప్రాశస్త్యములను మొదలగువానిని సేకరించుటకు దృఢ దీక్షతోఁ బ్రయత్నింపవలయును. ఆంధ్రలారా! మహాత్మ్యగాంధీ హిందీభాషాభిమానముచే నాభాషకు జేసిన చేయుచున్న సేవం దిలకింపుడు, అట్లే మనభాషకును సేవచేయుడు. ధన్యులుగండు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

నవంబరు 28వ తేది శుక్రవారము

(1) ధాన్యములు

ధనియాలు బస్తా 1-కి రు 80.0-0 మొదలు	42.0-0	వజ్ర
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు	వరకు
కుసుమ తెనాలిని ,, ప 48 కలవి రు	14.0-0	14.8-0
నెలూరిని ,, డిటా ,,	15.8-0	16.0-0
డిల్లీని ,, డిటా ,,	16.8-0	17.0-0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,,	8.12-0	9.0-0
నవ్వులు ,, ,,	20.0-0	24.0-0

(2) వస్తుధాన్యములు

గంధులు బస్తా 1-కి రు 205 రు	11.0-0	రు 12.0-0
సెనగలు ,, డిటా ,,	11.8-0	12.4-0
పెసలు ,, డిటా ,,	11.8-0	12.4-0
మినుములు ,, డిటా ,,	18.0-0	16.0-0
ఉలలు రు 164 ,,	9.4-0	11.4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి	రు 170.0-0	175.0-0
నెయ్యి మ 1-కి	రు 14.0-0	26.0-0
కొండాపురం శేరుసెనగపప్పుబా 1-కి ,,	60.0-0	65.0-0
ఇతరప్రదేశము ,, ,,	55.0-0	58.0-0
శేరుసెనగనూనె గానగ బా 1-కి రు 185 మి.కె ను	125	
అమడము బా 1-కి	రు 165.0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపగుళు బా 1-కి	రు 190.0-0	195.0-0
కూరపగుళు ,,	రు 125.0-0	180.0-0
మిరపకాయలు(గుంటూరిని) బా 1-కి రు	120.0-0	188.0-0
గుంటూరుపొయకట్టు నీలిమండు ములుగు 1-కి రు	50,55	
కాళహస్తపొయకట్టు ,,	రు 70, 75	
జెల్లము బా 1-కి	రు 85.0-0	60.0-0
చింతపండు బా 1-కి	రు 80.0-0	49.0-0

(5) ఇనుము

పట్ట రకం బా 1-కి	రు 81.0-0	82.0-0
చదరం ,,	రు 81.0-0	82.0-0
రవుండు ,,	రు 81.0-0	84.0-0

(6) లోహములు

వెండి 100 కులం కు	రు 75.0-0	76.8-0
బంగారము, తులము 1-కి	రు 22.8-0	23.0-0
సవరస 1-కి		14.10-8
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 249.0-0	255.0-0
రాగి డిటా	రు 290.0-0	295.0-0
అస్సాగపెక్కెర బా 1-కి	రు 86.0-0	88.12-0

(7) రంగులు అలిజరై ను

ఆవుకన్నులు 20 డిగ్రీలు రు	78.0-0	
తొట్టికన్నులు డిటా	72.0-0	
సింహం డిటా	,,	
గుర్రం డిటా	,,	

(8) దూది

బోండా వెన్నబారువ 1-కి	రు 820.0-0	
-----------------------	------------	--

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 9.0-0	
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 8.0-0	
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 8.12-0	
అహమదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 9.0-0	
డిటా నెం 14 డిటా	రు 9.12-0	
నూకయేనుగ నెం 20	రు 11.4-0	
జపాన్ నెం 20	రు 11.12-0	
,, ,, 40 ఏ తేలిలు అయినను	రు 14.7-0	
గోకాకు నెం 12 1/2	రు 9.4-0	
వడ్డ్యాక నెం 24 1/2	రు 11.12,0	
14 1/2 క్లీల పక్షి	రు 2.4 0	

పోర్టు సెంటుజార్జి గెజెటు

లా కా ఖ

జొన్నల వెంకటరత్నము, ఆకళ్ల వెంకటశాస్త్రిగార్లను గంజాంజిల్లా శ్రీకాళహస్తిలోను, వర్ధంకోటయ్యనాయుడు, డి. టుమారి కోటిలింగంశెట్టి, వంగులూరి వెంకటనరసింహారావు, బండల పీరాస్వామిగార్లు గుంటూరుజిల్లా వేటపాలెంలోను పె మకో మేజిస్ట్రేటులుగా నియమింపబడిరి.

రివిన్యూకాఖ

కరుంగూరి సాంబశివ మొదలియ్యారగారు కడపజిల్లా డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

డెవలప్ మెంటుకాఖ

ఈక్రిందివారు కో-ఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటులో అసి స్టెంటురీజిస్ట్రారులుగా నియమింపబడిరి. డి సెంబరు 1 తేదీనుంచి (1) ధర్మరాజు డేవిసుల్ శౌరిగారు. డి సెంబరు 21 నుంచి (2) కె. శివసుబ్రహ్మణ్యశిల్పగారు జనవరి 1 నుంచి (3) మహా మ్యున్ మొహిద్దీన్ ఆదీకాసాహెబుగారు.

డి. పి. డబ్ల్యు. కాఖ

కృష్ణాసెంట్రల్ డివిజన్ లెజిషాడనర్సిలుకు ఎల్యూర్ హాల్గివుచ్చేవగారు ఎక్స్ట్రుక్టుటివ్ యాంజనీరుగాను మదపల్లిడివి జన్ (మద్రాస్ సర్కిల్)కు హంసరాజ్ డోగ్రా గారును నియ మింపబడిరి.

ఫౌనిక స్వపరిపాలనకాఖ.

ఏ. తిరుమలయ్య గారిని మద్రాస్ కీల్డ్ నో ప్పు ల నివారణోద్యమమునకు డైరెక్టరుగా నియమించిరి.

బి. సంచీవరావుగారు కృష్ణాజిల్లా వైద్యాధికారిగా పని చూచెదరు. పి. దేశికాచారిగారిని కడపకు జిల్లాబోర్డు యంజనీ రుగా నియమించిరి.

రివరెండు ఏ. పూనద్దు వుడ్ బర్నూ గారిని తిరుగ 2 ఏండ్ల పాటు మద్రాసు మెంటలు హాస్పిటలునకు పరిశ్రమకుగా నియ మించిరి.

కాకినాడ తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుడుగా ధూళిపూడి వెంకటరావుగారు, వంటల నందిరెడ్డిగారు నంద్యాలమునిసిపల్ సభ్యుడుగాను ఎన్నుకొనబడిరి.

విద్యాకాఖ

టి. ఎస్. వెంకటేశయ్యగారు పి. చెంచయ్యగారికి బడులు మదరాసులాకాలేజిలో అసిస్టెంటు ప్రొఫెసరుగా నియ మింపబడిరి.

గోదావరిజిల్లా విద్యాసంఘమునకు చల్లాదొరయ్యగారు సభ్యుడుగా ఎన్నుకొనబడిన.

వ్యవసాయ కాఖ

కె. టి. ఆల్యాగారు 4 సర్కిలుకు అసిస్టెంటు ఎగ్రికల్చరల్ డైరెక్టరుగానుండురు.

మదరాసు విద్యాలయ విషయములు

ఎకడమిక్ కౌన్సిలుకు అల్లూర్ హాకీసా హెబుబహదూర్ గారు సభ్యుడుగా ఎన్నుకొనబడిన. కె. ఎస్. వెంకటరమణ గారు సెనేటు సభ్యుడుగా నెన్నుకొనబడిన.

సిండికేటులో రివరెండ్ డబ్ల్యు. మెస్త్రుగారు సభ్యు డుగానుండుట మానుకొనుటచే ఒక సభ్యునిపదవి ఖాళీ అయి నది. దీనికి ఎకడమిక్ కౌన్సిలువారు సభ్యు నెన్నుకొనవలయు ను. ప్రాతపూర్వకముగా సభ్యుని పేర్కొని దానికనువాదకుని తోగూడ కాగితము నందజేయవలయును. ఆపేర్కొన్నవారు సభ్యుడుగానుండుట కంగీకరించినట్లు ఆ కాగితముమీద వ్రాయవలెను. ఇట్టి సభ్యత్వమే సెనేటులోగూడ ఒకటి ఖాళీ వచ్చినది. డాక్టర్. ఏ. మో ఫెట్ గారు సెనేటుకు ఎక్స్ క్యుసియో మెంబర్లైనందున యీ ఖాళీ కలిగినది. పై చెప్పిన విధానము గానే యీ సభ్యునిగూడ పేర్కొనవలయును.

తేజ్ బల్

తేజ్ బల్:—ఉష్ణమువలన పలుచబడిన వీర్యమును గట్టిపరచి శుక్లవర్ణమును, నపుంసకత్వమును మాన్పి మండు పుచ్చుకొనిన పక గంటలో సుసారకై నిచ్చును. యీమందు ఒలహీనులగు స్త్రీలకుగూడ మిక్కిలిపువయోగము, 20 మాత్రలు సీసా 1 కి రు 2.0-0. వి. పి. చార్జి వేరు.

కుసుమ:—యీమందు గనేరియా అను సెగకోగ మును 24 గంటలలో నివారించి మూత్ర ద్వారమునుండి వెలు వడు ప్రాసమును మూత్రము విడుచునపుడు గలుగు మరుకు పోటు, మొదలగు బాధలను, వెంటనే నిలిపివేయును. స్త్రీలకు గలుగు రోవిధమయిన కుసుమవ్యాధు లయిననూ ఆశ్చర్యముగా కుదుర్చును సీసా 1 కి రు 2.0-0 వి. పి ఛార్జీ వేరు

ఆనందకురీరము,

పోనుబాక్కు. 246 మదరాసు,

ఏకీభావము కుదురునా?

మహాత్ముని వ్యాసము

ఎంగు యిండియా

జొంబాయిసభలో వెంటనే అన్ని పక్షములకును వికమన్య మునుకుదుర్చు పీలుతేక పోవుటవలననే అది చాలక్లిష్టవిషయమని స్పష్టముగుచున్నది. కానిని సాధించుటకు సభవా రొకఉప సంఘము నేర్పరుచుటనుబట్టి ఎన్నిటికిని నెరవేరదనిగాని అసాధ్య మనిగానివారు తలపలేవనిగూడ తెల్లముగుచున్నది. పెద్ద సంఘ ములలో మితవాడిలను, స్వతంత్రులను, నేషనలు హోముగ్గులరు లను సమాధానపరుచుట ముఖ్యముగానున్నది. కడపటి సంఘము నకు డాక్టరు బి సెంటుగారు నాయకులు. భారతకాంగ్రెసుసం ఘమువారిచే నిపు డామోదింపబడిన ఒడంబడిక బి సెంటుగా రంగీకరించినయే చెప్పవచ్చును. మితవాడులకును స్వతంత్రుల కునుగల ఆక్షేపణలు ఒక్క పోలికగవిగానే యున్నవి. 1 కాంగ్రెసు కట్టుబాటు, 2 నియోజకార్హత, 3 స్వరాజ్యపక్షమే కాంగ్రెసు ప్రతినిధిపక్షమునట. ఇవియే ఆక్షేపణయాంశములు

కట్టుబాటు విస్తృతముగాలేదని వారాక్షేపించిరి. అది నిజముగాదని నేను తెలిపెదను. ప్రస్తుతస్థితి కనుగుణ్యముగా నున్న డి. పీ లై న చో బ్రిటి షు సా మ్రా జ్య మునువలని స్వరాజ్యముత ప్ప ని స రి యై న చో వ ద లిన స్వరాజ్యము. అనగా మనము సామ్రాజ్యమును వదలకుండ చేయుటకుగల బాధ్యతను ఆంగ్లేయులపైనే వేయుట. అనసర మైనచో మేము మాత్రమేనే ఆధారపడి స్వతంత్రముగా నుం డగలమును పౌరుషము దానివలన వెల్లడియగుచున్నది. పీలై న చో సామ్రాజ్యమున స్వతంత్రముగా నుండుటకు భారతదేశము వారైచ్చికముగా నంగీకరించెదరు. విశితదని తోచినచో వదలి పోయి స్వతంత్రరాజ్యము నేర్పరచెదరు. సామ్రాజ్యమునం దుం డుట యైచ్చికముగానే యుండవలెను. ఒకవేళ యిపుడు కాం గ్రెసును వశపరచుకొనగోరువారు సామ్రాజ్యమును వదలనిస్వ రాజ్యమే అని నిర్ధారణచేయగోరెనను ఈ ముఖ్యవిషయమును మాత్రము వదలగూడదు. ఇపుడున్న కట్టుబాటును సవరించుట కు కాంగ్రెసు వారిలో చాలమంది అంగీకరింపరు, దేశీయుల భావమున కిది ప్రతికూలముగా నుండును. కాన వారిపుడు కాం గ్రెసులోచేరి తక్కిన పక్షముల వారికి కి నచ్చు జెప్పి పిమ్మట కట్టుబాటును మార్చి ంచుట సమంజసము. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమును వదలిన స్వాతంత్ర్య మని ప్రకటింపవలెనని మాలావా పాజరతు మోహనీగారు కోరుచున్నారు. ప్రస్తుతమున్న కట్టుబాటులో దుర్బీతీయును హానియును ఏమియునులేదు. ప్రస్తుతము స్వాతంత్ర్యమును గడించుటకు మనకు తక్కిలేదని ప్రకటించుటగూడ నైతికముగ గొప్ప తప్పిదమేయగును. దృఢ సంకల్పము కలిగినచో ఏబాతి యును తక్కిహీనము కాజాలరు. కాంగ్రెసుకు నియోజకవర్గ మున్నదనియు వారు అప్పడపుడు తమ అభిప్రాయమును సాగించుటకు పట్టుపట్టెరనియు వారులుండుట వాంఛ నీయుమనియు అన్నిపక్షములవారును గ్రహింపదగును.

స్వరాజ్యపక్షమువారు కాంగ్రెసులో కోరునట్టి స్థాన మును గూర్చి ఆపత్తుమువారె నిర్ణయింపదగును. కాంగ్రెసులో నిపుడు స్వరాజ్య బహిష్కరణ పక్షములవారి సంఖ్యయే హెచ్చుగానున్నది. కాంగ్రెసువారు అసహాయోద్యమమును విర మించినచో స్వరాజ్యపక్షమువారి సంఖ్యయే అధికమగుట సహ జము. ఈ రెండుపక్షములవారును దేశహితార్థము విశేషములను కల్పించుటకు పూనుకొననిచో వారు సంయుక్త సమావేశముల వారగుదురు. కలకత్తాఒడంబడికలో నేను గురింపదలచిన ముఖ్య విషయమిదియే. ఏపత్తుమువారైన మార్పులను కోరుచో కాం గ్రెసులోచేరి స్వరాజ్యపక్షము వారికి నచ్చజెప్పవలెను. ఇపు డున్న నియోజకులను వశపరచుకొనవలెను. లేదా క్రొత్తనియో జకవర్గములను సమకూర్చవలెను. కాంగ్రెసులో క్రొత్తవారిని చేర్చి నియోజకుల సంఖ్యను నృశ్చిచేయుటకు అపారమగు నవకా శము కలదు. ఒకవిధమున అభిప్రాయము కలవారందరును చేరి ఒకపక్షము నేర్పరుచుట కడు సులభము.

ఇక నియోజకార్హతనుగూర్చి మిత్రవాదులు, స్వరాజ్య పక్షమువారు, స్వతంత్రులు మున్నగునన్ని పక్షములవారును కలసి ఆలోచింపదగును. ఖద్దరు సమన్వయన లాభము లేదనియు దాని పని తీరిపోయినదనియు అది వాకొక్కనికి మాత్రమేగల్గిపిచ్చి నమృకమనియును వారు నిశ్చయించినచో వారి వాదము వాకు నచ్చనియెడల నేను ఎడవోలిగ నిలచెదను దేశహితమునకు అను కూలమని వారికి తోచినదితిని వారు కాంగ్రెసును నడిపిండుట కు నేనెట్టి అభ్యంతరమును కలగింపను. (మో. క గాంధీ)

పరిపాలన నివేదికలు చర్చ

మద్రాసు, 3-8-28

పి. రంగనాథం కెట్టిగారు ఈవిషయమై తగుక్రమ తీసి
కొనుచున్నారనియు తామున్న ఆచటి నివాసులకు పసతుల సే
ర్పాటు చేయుచున్నామనియు నుడివెలి.

అట్టివి గలిగియుండుట పట్టణమున కెరయు తలపంపు
స్నానములకుపయోగించు నీటిపంపులు చాల అపవిత్రములుగ
నుండుచున్నవి. పలుకోగముల కాకరములగుచున్నవి. కేటా
డుస్థలములకుగాను చాల బీదలగృహములు కాక్సోరేషను అధి
కారులచే పెరికివేయబడినవి. అందరిజనులూ నిరాధారులై ఎండ
వానలపాలగుచున్నారు. పగలంతయు కష్టించి రాత్రి సవయ
మున తలదాచుకొనుటకు తావులేకపోయినవారలగతి ఏమి కావ
లెను? ఇందుపిషయమై కాక్సోరేషనుఅధికారులు తప్పుకడ
పవిత్రతరని కోరుచున్నారు. జంతువుల సౌకర్యముకొరకును
పట్టణమందలి ఆయాభాగములలో పాకల నిర్మించవలెను
ట్రాంజేకంపెనీవారు సాక్ష్యమైంపవరకు లైసు వృద్ధిచేయవలెను
ముఖ్యముగ మాంబళ్ళమందు పని అత్యవసరమై యున్నది రెడ
హిల్సునీరు 277 గాలనులు వృద్ధిచేయబడినది సంవత్సరమున
కెంతనీరు గావలయునో నిర్ణయింపవలెను. చాలభాగము నీరు
భూమిలో వృధాగా పోవుచున్నది. అందుచే వివక్షరము

జిల్లా కోర్టు అసీస్టు జిల్లాజడ్జి కే. పి. లక్ష్మణారావు గారి యెదుట అసీస్ విచారణ జరుగుచున్నది. చెయిర్మనుకు ఎదుటిపక్షమున చెన్నపురి వకేలు బుర్రా సత్యనారాయణ గారును, ఛెయిర్మను పక్షమున సర్ మాస్టా వేంకటరెడ్డి, నాయుడుగారును వా ది రి చి రి. సత్యనారాయణగారి వా ద ము రెండు కేసులలోను ముగిసినది. రెడ్డినాయుడుగారు వాదించవలసి యున్నది. ఇంతలో లక్ష్మణారావుగారిని తిరుడునాపల్లికి మార్చినట్లు లెంతివార్త వచ్చినది. క్రొత్తజడ్జివచ్చి విచారణ జేయవలసి యున్నది. డిశంబరు 12 న రేడికి వాయిదా వేయబడెను.

గురుకాబాగుదెబ్బలు

కాం గెను విచారణకంఠం నివేదికము

(నిన్నటికేసును)

దెబ్బలకు సాక్ష్యములు

చిహ్నావంతెన, సెప్టెంబరు 3-1922

సెప్టెంబరు 2వ తేదీన గురుకాబాగుకు పోవు జతకు గా బాధనీకి ఒకటిన్నర మైలుదూరమున అన్యతాసరం అజ్ఞాతాదు మిదనాపివేసిరి. ఈజతయందు మారుమంది అకాలీలుగలరు. అకాలీలను కొట్టినట్లును కేళములుబట్టి యాద్యినట్లును బి. గో బాలదాసు నేగర్ బి. ఏ. గారు చెబుచున్నారు.

జత తమగర్వకు వస్తువుచేత పోలీసువారు ముందు యే మాత్రము హెచ్చరికచేయకుండ కొట్టడం ప్రారంభించిరి దా క్తరు మణిరాంగారు చెబుచున్నారు. ఒక అకాలీనివృద్ధిని 75 రెండవవానిని కేళములను కాళ్లను పటుకొని 400 గజములదూర ము లాగివేసి లాతీతో పోటుపొడిచిరి. ఆన్యధుడు 'తేరాభానా మనియా' అనిఅరచుమండ ఒళ్లుతెలియగొందునట్లుల మోచిరి. ఆన్యధామిదగురు గురుకాబాగుకు పోవుకోడ్డుమీద సెప్టెం బరు 2, 3 తేదీలందు మహంతునుగాని వారిమనుష్యులను గాని జూడలేదనియు, తజలో మిగిలియున్నవారిని వెన్నెలలో కొట్టిననియు చెబుచున్నారు.

జి. సి. రాంపాలు గారు యూ రో పి య ను ఒకీసరిచెరును లేనియు నాయలు తహాశ్చిరు మేర్పింసుగారు మాత్ర ముండెనియు, జతదారుతో నాల్గునిమిషము మాటా దినపివడ దెబ్బలు కొట్టుట ప్రారంభించిరినియు చెబుచున్నా రు. జత కాంతముగవచ్చిని దెబ్బలను యాద్యులను అనుభవించుచుండెరి. లాతీదెబ్బలు పోట్లు మాత్రము క్రిందటి రోజుకన్న కొంచెము తగ్గెను. పదకొండుమందిని బురదగుట్టలలో పడవేసి రి. ఇది సాయంత్రం 4 గంటలకుజరిగెను. కొందరకాలీలు మరల లేచి యిగ్గో ధర్మముకోసము పోట్లునుచున్నాము అనిరి. కాని యీసాక్షి రాత్రి 7 గంటలకు వెళ్లిపోవుచేత రెండవసారి కొట్టుటను జూడలేదని చెప్పిరి. డాక్టరు ఖానుచందు దేవుగారు సాయంత్రము కొట్టినపుడును, వెన్నెలరాత్రిలో కొట్టునపుడు గూడ నుండిరి. రాత్రివెన్నెలలో కొట్టునపుడు లాబ్బుగారును యిద్దరు యూరోపీ యను ఆఫీసరులు నుండిరి. వెన్నెలలో కొట్టుట పోలీసువారు పండిత మదనమోహనమాలవ్యా వెల్లిపోయె నా లేదాయని చూచినపిదప ప్రారంభమయ్యెనట. కొందరకు చాలపెద్దగాయములుతగిలెను.

డాక్టరు మీర్జా యాకూబుబేగుగారు అకాలీలకు తగిన గాయములను గూర్చి వివరించి చెప్పుచు సాయంత్రం పెద్దగాయములు తగిలిన 80 మందిలో ఏడుగురు మర్కభాగము లందు తగిలెననియు మిగిలినవారికి కడుపు, రొమ్ము భజముల మిదమాత్రము తగిలెనని చెబుచున్నారు.

దెబ్బలుకొట్టినపుడు వ్యయముగమన్న యం. మహమ్మద్ గుమరీపుగారు ప్రభుత్వమువారు గాని పోలీసువారుగాని వైద్యగులాయుచేర్చుట జేయలేదనియు జత కుశిక్షిముగ కట్టుబాట్లతో నుండెననియు చెప్పిరి.

యల్ రూపలాల్ పూరిగారు వ్రాతపూర్వకముగ పం పిన వాక్యాలుమనందు అకాలీల రెండవజట్టును రాత్రి 8 గంట లకు బాగా కొట్టిననియు, లాబ్బుగారుగూడ ఆసమయమును నుండెననియు చెబుచున్నారు

యం వ. పుతులూఖానుగారు, 'జమిందారు' మానే బక, అకాలీలు 25 మరుసలలో నల్లరు చొప్పున మార్చున్నట్లుచూపిననియు, కిక్కులు బాగాడుకుపోయి తురుష్కులను జంపి వసామ్యుదీయులకు కొన్ని గ్రామములలో 'అజాక్' అన కుండవేసిననియు మున్నగు భావములు మహమ్మదీయ పోలీసుల కన్నటుల చెప్పిరి.

ఆన దనారాయణ నే వల్ గారు సెప్టెం బరు 2వ తేదీన 'ట్రైబ్యూను'లో వ్రాసినదానినే ధృవపరచుచు పోలీసువారెంత క్రూరుగ ప్రవర్తించినదియు చెప్పిరి.

డాక్టరు పరకరామకర్మగారు, ఆరోజున ఒకరిద్దరు అకాలీలను చిన్న కాలవలో పడవేయగా తానును అంబ్యులెన్సు సంఘసభ్యులును రక్షించినటుల చెబుచున్నారు.

జి. ఏ. కుందరంగారు, ఇండిపెండెంటు అసిస్టెంటు ఎ డిటరు, సాయంత్రంమొదలు కొట్టినదానిని వర్ణించుచు మొదట తీవ్రముగ తేకున్నను పిదప జోర చేయబడెననియు, క్రిందటిరో

జా లాబ్బుగారితో మాటాడగా, వెనుకకుపోనివారలను కొట్టు ట వారితోమత్రము నెవ్వములేదనియు, గురుద్వార కమిటీవారు స్వద్ధులనుకొని లలనుదెబ్బలుతినటకు పంపుటచేతయిట్లయ్యెననియు చెల్వినటుల జెప్పుచున్నారు. లాబ్బుగారి దేమాటలను పండిత మాలవ్యాగారితోగూడ జెప్పి వెనుకకు పోనపు జేమి చేయవలె ననిరట. దీనినిబట్టి మాడ పోలీసువారుపై అధికారుల ఉత్తరు వునై నిశ్చయముతో వ్యావస్థప్రయోగము జేసినని చెలియుచు న్నది. పోలీసు ఆఫీసరులు దెబ్బ జలియాచికపు కబుర్లవన లాతీదెబ్బల తీవ్రతగాని, గాయముల నెప్పిగాని, భారతవాతి నవమానపరచుట గాని యేమియును తరగిపోవు. ఆఫీసరులు యాబుప్రయోగమును హెచ్చుతగ్గును జేయుటయేమియు సా ధ్యముగాను. మెక్లర్నునగాక మెసాతెనుసింగు కేసులో కొద్దు నందు లాతీలప్రయోగమును గూర్చి వివరించుచు సెప్టెంబరు 2వ తేదీన కొన్నిలాతీలమాత్రము ప్రయోగింపబడెననియు, గుంపు ను చెదరగొట్టుటలో కాన్సేబులు యిష్టమునకు వదలిపెట్టక, ఆఫీసరులుగూడ ఉండవలెననియు, ఈరోజులలో యెక్కువ పెద్దగాయములే తగిలినందువచ్చుననియు చెప్పిరి.

చిహ్నావంతెన, సెప్టెంబరు 4 1922

అకాలీ జతలను కొట్టుటయేగాక పోలీసు చూడ వచ్చిన వారిపై గూ డ తి రి గి రి. ఆ రో జు గుం పు లో నుండెన సా తు ల ం ద రు ను కమిటీయెటుల వాళ్ళూ లము నిచ్చుచు పోలీసువారు వెంటడి తరిమినటుల చెప్పిరి. ఇట్లుజూడవచ్చినవారిని చెదరగొట్టుటకు వారేమియు అల్లరిజేయ లేదని సాక్షులే చెబుచున్నారు.

యన్. తారాసింగుగారు ఆమాడ వచ్చినవారిలో నొక రిగనుండ, యెచట నుండవలెనని నిర్ణయించిన అచ్చటనే యు న్నను, బీటీదొరగారు రాగానే దండా పోలీసులు వెంటబడి కొట్టిననియు, బంగారపు చట్టముగల సులోచనములకు, డబ్బు సంపిని దొంగిలించిననియు, బీటీదొరగారు పోలీసువారిని సోదాచూడుట లేదనిరనియు చెబుచున్నారు.

బి. గోపాలదాసు నేగలగారు తన్ను తొడమిదకొట్టినని యు పరుగెత్తగా వెంటబడి పట్టుకొని సిపాయీలు రెండుపెద్ద లాతీలతో దెబ్బలుకొట్టి కోటు- వెన్నెకొటును దీసికొనిరనియు, 15 రూపాయలు కోటులోనుండి క్రిందపడగా, యేరి తీసికొని పోయిననియు చెబుచున్నారు. మిలిటరీవారే లాలా పుత్రీ చందుఅను వానిని లాతీ దెబ్బలు కొట్టి బంగారపు నుండేలు రెండుతులాల విన్నభోవతినిన్ని 8 రూపాయలనున్న లాగుకొనినటుల చెబుచున్నారు. చూడవచ్చినవారు అరచిరి గాని యేవిధమునగాని అకాలీలకు ప్రోత్సాహము జేయలేదు. ఈ విధముగ నెందరనో పెద్దమునుష్యులను దోపిడీజేసినటుల దుని చందుగారు చెబుచున్నారు. చూడవచ్చినవారు రెండుఫర్లాం గులు పరువెల్లెను వెంటబడిరిని హజారాసింగుగారు చెబుచు న్నారు. ఆయనకే రెండుదెబ్బలు తగిలెను ఇట్లు వెంటబడిచి ఇన్స్పెక్టులు కాజేసినని బీటీగాతో జెప్పగా విసాహాహిజాతా మ్నై అని అనిరట. డాక్టరు మణిరాంగారు ఒకరితలపాగాను, జాబ్బాను యెత్తుకొనిపోగా జూచిరట. గోపాలదాసును లాట్టి తో కొట్టినటుల లాలాఫతీచందుగారు చెబుచున్నారు. డాక్ట రు గురుభక్తసింగు చిహ్నావంతెనవద్ద చూడవచ్చినవారివెంటబడి యెత్తుకొనిపోవుచున్నట్లు జూచితినియు, బి. తారాసింగు ను లోచనములుపోయి ఒళ్లంతా బురదతో తలపాగా చేతిలో దెబ్బకొని పోవుమండ జూచితినినియు జెప్పెను. జి. సి. రాం పాలుగారు యన్. తారాసింగును జేబుచినికిపోయి సులోచనము లులేకుండ పోవుమండగా చూచిరి. యల్. శివరాంగారు తన నిద్దరు సిపాయీలు పట్టుకొని 50 రూపాయలనోట్లను, గడియారమును జేబులోనుండి తీసికొన్నటుల చెబుచున్నారు. మరి యొకని వైసికిలుమిదనుండి యెగురగొట్టి దొంగిలించినట్లుగూడ ఆ యన జూ చె ను. ఖా ల్వా ది పా నం సి క్కు గూ డ లా టీ దె బ్బ లు తి న్న టు ల బి. రా మ ర ఖ సింగుగారు చెబుచున్నారు. చూడ వచ్చినవారు జతకు 50 గజ ములదూరమున నున్నను పోలీసువారు వెంటబడి వివక్షణలేకుం డ కొట్టినని అమరాసింగుగారు జెప్పుచున్నారు. యన్. అ త్తర సింగుగారును పోలీసువారు వెంటబడినటుల చెబుచున్నారు. డాక్టరుపరకరామకర్మగారు పోలీసువారులను, పోలీసులు చూ డవచ్చినవారిని చాలదూర ము తరేమి వారివద్దనున్నవి కాజేసిగట్టు దెబ్బలుచెబుచున్నారు. గుట్టుములుపై నెక్కిన పోలీసులు కొందరను పాలములలోనికి గూడ తరిమినటుల జెప్పుచున్నారు. స్వామి రామానంద సన్యాసిగారు యిట్లు వెంటడి దొంగిలించబడిన వారి రెక్కును దీసికొంటిమనియు, 2 వేలరూపాయల కెక్కువగ దొంగి

లింపబడెననియు, దెబ్బలు తలమీదను వీపునను నేలమండల మిదను పిరుదులమిదను తగిలెనని చెబుచున్నారు.

ఇకను జతమకొట్టుటను రాత్రి పండిత మాలవ్యాజీ పోయిన తరువాత ప్రారంభమయ్యెను. డాక్టరు మణిరాం గారు రా త్రి 9 - 30 గం ట ల కు పో లీ ను వారు కొంద రకాలీలను అమాంతం యెత్తి లాతీలలో పడవేసి రనియు మిగిలిన 80మందిని నిర్ణయగ కొట్టి పాలాలలోనికి లాగి వేసిననియు, అదివరకు జరిగినదానికన్న యెక్కువ దెబ్బలుకొట్టి రనియు ఒళ్లు తెలియనంతవర కురుకొనలేదనియు జెప్పిరి. గా యములు తగిలినవారిని రాత్రి 1 గంటకు తీసి వేసిరి. కొంద రకా లీలను అంబ్యులెన్సు లానీలలో బలవంతముగ పడవేసి మిగిలినవా రిని కొట్టినట్లు డాక్టరు పరకరామ కర్మగారు జెప్పుచున్నా రు. డాక్టరు ఖానుచందుదేవు గారు చూడవచ్చినవా రందరును పండితమాలవ్యాజీయు వెడలిపోయిన పిదప రాత్రి 11గంటలకు కొట్టుటను ప్రారంభించిరిని తెల్పుచున్నారు. అదివరకురోజు లంత యెక్కువగనే కొట్టిరి. జి. సి. రాంపాలుగారు రాత్రి 10.30 గంటలకు అయ్యో అయ్యో అని కేకలు వివబడెననియు అప్పుడే కొట్టుటను ప్రారంభమయ్యెననియు బీటీగారు లాతీ తో నిర్ణయగ మోడి తన్ని పొడిచిరనియు, తాను ఆ ఘోర మును జూడజాలక పోతిననియు యేడుపు వచ్చెననియు చెబు చున్నారు.

చిహ్నావంతెన, సెప్టెంబరు 5, 1922

లియాలూరు అకాలీలజత యన్. పృథ్వీపాలసింగు నా యకత్తమున చిహ్నావంతెన వద్దకు మధ్యాహ్నము చేరెను. ఇదివరకు రోజులందువలెనే దెబ్బలు కొట్టిననియు, యూరోజున ముఖ్యము మర్కభాగములందు గొట్టుటనియు, పోలీసు సహాయ నెవ్వరు రతేకా చందుగారు ధారాళముగ పనిజేసిననియు డా క్టరు మణిరాంగారు చెబుచున్నారు.

డాక్టరు ఖాన్ చందుదేవుగారును యిదేవిధముగ జెప్పు చు నాయకుడగు పృథ్వీపాలసింగును ఒళ్లు తెలియనంతవరకు ఆరు సారులు కొట్టిననియు, 15 గాయములు తగిలెననియు, రెండుప్రే శ్చయముకలు విరిగెననియు చెబుచున్నారు.

స్వాను రామానంద సన్యాసిగారు ఈరోజు వ్యయముగ జూచిరి. పదిహేను నిమిషములలో అందరును పడిపోయిరట. అంతలు వారిని రోడ్డుపక్క కీ డ్చి ర ట వారు మరల లే వ బో వు స రి కి మల్లి లా టీ ల తో గొ ట్టిరి. కాపైను చునీలాలు భాటియాగారు యూజతకు దగిలిన గాయములను పరీక్షించిరి. ఆయనను విచారించగా ఆరోజున ఎక్కువదెబ్బలు కొట్టబడెననియు, జతదారే ఒక్కమాంసపు ముద్ద యయె ననియు చెప్పిరి.

చిహ్నావంతెన సెప్టెంబరు 6-1922

పోలీసువారిచొప్పు గురుకాబాగుకు పోవుచున్న జలం దరుజత నాపి మాయాలగనే కొట్టిరి.

ఇదివరకు రోజులలో వలెనే, ఒళ్లు తెలియనంతవరకు కొట్టి కొందరను ప్రక్కనున్న పాలాలలోనికి లాగివేసినని లాలాదునిచందుగారు చెబుచున్నారు.

పండిత అమరసింగు గారు, 6 వ తేదీన కొట్టినకొట్టడం తుపాకుల కాల్పులకన్నమించిపోయె నియు, బీటీగారిందు పాల్గొ నినియు జెప్పుచున్నారు.

అకాలీ నిల్వనియుండగా పోలీసువాడు పట్టుకొనుట యు బీటీగారు లాతీతో పొడుచుటయు జరిగెనని జి. సి. రాంపాలుగారు చెబుచున్నారు.

జి. ఎ. కుందరంగ గారు, యూరోజున లా తీ ల తో పొడుచుట పరిపాదెననియు, యి ట్లు ని యు చు న్న వారి నిన్ని పడుకున్న వారిని గూడ పొడిచి రనియు, బీటీగారు ఆ రోజున లాతీ నుపయోగించి రనియు చెబుచున్నారు.

చిహ్నావంతెన

సెప్టెంబరు 7-1922

గురుకాబాగుకు జత ఆరోజు హాసె యూర్పారునుండి బయలుదేరెను. భాయిప్రతాపసింగు నాయకుడుగ నుండెను. భాయిజోడుసింగు దెల్వినటుల ఆరోజుకొట్టడమునకును అదిప రకు దానికిని భేద ముండెను. పొడుచుటగాక లాతీలకు త్రిప్పి మోచిరి. కొందరు దెబ్బలు తినగానే కళ్ళుకొనిరట. కర్నలు మెర్నరుగారు అచ్చట నేడాక్టరు చికిత్స జేయనియకుండ లాతీల లానికి దీసికొని పోయి చేయుమని యు త్తరువు జేసినట.

డాక్టరు మణిరాంగారు యిద్దరు అకాలీలను ఒళ్లు తెలి యకుండ గొట్టి పంటకాలువలో పడవేసి రనియు ఒకరునీటిలో ముణిగిపోయె ననియు మరియొకడు నీటియడుగుప పడెనని యు తాను ఒకనికి శహాయము జేసి ఒకనిని రక్షించితినిని చెప్పెను.

జి. సి. రాంపాడుగారు ఆకాలిలకు దగిన చెట్లను కరించుచు పోలీసు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు రత్నానందుగారు పోలీసులకు లాఠీ ప్రయోగము చేయుటకు వలె తన పేదలెత్తును విరిగినదని లాఠీని లాగుకొని ఒక ఆకాలిపై నిసరెననియు అదేట వైద్యసహాయము జేయనియ లేదనియు డెప్యూటీ కమిషనరు ఉత్తరువును పోటోల సెట్టుకొని నీయలేదనియు జెప్పుచున్నారు.

యస్. లిలాకిచంద్ర కళ్యాణగారు గాయములు తగిలినవారికి ప్రథమసహాయము జేయనియ లేదనియు, ఆకాలి లే మాత్రము దౌర్జన్యమునకు పాలుగాక రెండుకూడు మరుసలలో నిల్పనియండిరనియు చెప్పుచున్నారు.

బి. మహాసింగుగారు బి. ఉత్తమసింగుగారు, గాయములు తగిలినవారికై పండ్లు, పాలు, చక్కెర తీసికొనిపోవు మోటారులారీని గురుకాబాగుకు పోనియకుండ తహశీలుదారుగారు ఆపివేసిననియు, వానినన్నిటిని మహాసింగువద్ద నుంచి రనియు పిదప పోలీసువారు వచ్చి స్వీకరణము జేసికొనిరనియు చెప్పుచున్నారు.

డాక్టరు ఖానుచందుజేవు, వైద్యసహాయద్రవ్యములున్న ట్రాలోనివారి నన్నిటిని పోలీసువారు కాజేసిననియు, చెట్టులు తగిలినవారిని లాఠీలలోనికి దీసికొనిపోయి చికిత్స జేసికొనవలసివదని మెర్సరుగారు తుర్తవు జేసిననియు చెప్పుచున్నారు.

డాక్టరు గోపిచందుగారు ఆకాలిలకు తగిలినగాయముల వర్తించుచు ముక్కమీదను కంటిరెప్పక్రిందను, మర్మభాగములందు మరియికా అనేకచోట్లను గాయములు తగిలినటుల చెప్పుచున్నారు.

మొదటిసారి చెట్టులెరిగి లేచి గురుకాబాగుకు పోవోవగా ఆ ఆకాలిలకు మరల కొట్టినట్లు జి. సి. నుండరంగారు చెప్పుచున్నారు.

చిహినావంతెన, సెప్టెంబరు 8-1922.

ఈరోజున చెట్టులకొట్టుటకుగూర్చి డాక్టరు మణిరాం, పండితమిల్లరాం, జి. సి. నుండరంగారు చెప్పిరి. ఈసాక్షులు దూరముననుండిగూడ ఏయియు జూడనియక పోవుటలవలన యీ రోజు చెట్టులగూర్చి చెప్పవలసిన దేమియు లేకపోయెను.

గురుకాబాగుదారిలో జతలను గొట్టుట 1922 సెప్టెంబరు 9 నుండిమానెడిరి ఆరోజుననే యెట్టిహింస లేకుండ జత గురుకాబాగు చేరెను.

గురుకాబాగువద్ద

ఇంతవరకును అన్యతనరం ఆజ్ఞాలోడుమీద ననేకచోట్ల జతలను నిర్బంధముగ వెడలగొట్టినటుల సాక్ష్యమును దెల్పితిమి. ఇకను గురుకాబాగువద్ద జరిగినసంగతుల జూచెదము.

26యేండ్లు పోలీసుఇన్ స్పెక్టరుపని జేసిపించవలసిన పుచ్చుకొని ప్రభుత్వమువారిచే మెప్పువదలిన సర్దారు దివాణుసింగుగారు సాక్ష్యమిచ్చుచు నిట్లు చెప్పిరి. "26 వ ఆగస్టు లేదీ 70 మంది ఆకాలిలు తీ టగోడవద్ద నిల్పానియుండిరి. ఒకరినెత్తిన గురుగ్రంధసాహెబుఉండెను. మధ్యాహ్నము 2 గంటలమీదరన ఆకాలిలు గురుగ్రంధసాహెబును తోటలో నిదివరకు అమావావస్సరోజులలో దివాణములు జరుపుచోటునకుదీసికొనిపోయిరి. వారు గురుగ్రంధసాహెబుతో గూర్చినగానే డెప్యూటీ పోలీసు మామరిటుండెట్టును, లాలా మెమసింగును పోలీసునై న్యముతో వచ్చి వారిని లాగి గోడకువేసి కొట్టిరి. గురుగ్రంధ సాహెబును జూచువారే లేకపోయిరి. ఇందులకు ప్రతికూలముగ సెప్టెంబరు 2 వ లేదీని ప్రభుత్వప్రకటనను గలదు. కాని మేము పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరుపని జేసి పి ఛనుపుచ్చుకొన్న ఆయనయొక్క సాక్ష్యమునున్న పిదప మరిమగ్గురుసాక్షులు ధ్రువపరచిన దానినిన్ని యేల నమ్మరాదో తెలియకున్నది.

ఆగస్టు 25 వ లేదీని మధ్యాహ్నము పోలీసులు కొందర వై యెదుర్కొని ఆకాలిలురాళ్లుబుట్టిరి అని పంజాబుప్రభుత్వప్రకటనమునందు గలదు.

ఈ సందర్భమున సర్దారు దివాణుసింగుగారు గోడకివల నుండి రాళ్లు విసరినవారిలో సి.వి.డియుండినటుల గుర్తింపబడె నని చెప్పుచున్నారు. సాక్షి ఆకాలిలురాళ్లు విసరుచున్నటులగా నిన్చలేదు. ఇట్లువారికేత్రువులు జేయుటను జూచివారు గురు ద్వారములోనికి పోగోరిరి. భాయి గురుముఖసింగుగారు తనయందేళ్ళము ఆకాలిలుగాని వారునామధారీలును యితరులు ను పోలీసువారు క్రూరుముగకాల్చి ప్రవర్తించునటుల జేయుట కై రాళ్లువిసిరని చెప్పుచున్నారు. నామధారీలు యీసంగం భములో ఆకాలిలకు ప్రతికూలముగనుండిరి. డాక్టరు కాంతా రాంజతలో నెవ్వరును రాళ్లువైద్యలేదనియు, 40 అడుగులదూ రములోనున్న చూడవచ్చినవారు రాళ్లువర్షగాగూడ అదేమని జత వారు తిట్టిననియు జెప్పిరి. అచట నున్న నామధారీలు 12, 18 మందిచాల అల్లకి వారనియు, వారిలో నొకరు స్థానాసింగు తనతో అట్లు జేయుటలో

నుదేళ్ళము పోలీసువారికి ఆకాలిలపై కోపము గలుగునట్లుజేయుటయని చెప్పినట్లును భాయి మద్రసింగుగారు చెప్పుచున్నారు. ఆకాలిలు చేతులుజోడించి అట్లుజేయవద్దని వేడుకొనిరి. దీనిపై వారు రాళ్లువర్షలు మానుకొనిరి. ఒకరిద్దరు నామధారీలు రాళ్లు రువ్వగా. చూచితినిని ప్రతాపసింగుగారు చెప్పుచున్నారు. ఆరోజున చూచిన సాక్షులందరును ఆకాలిలు దౌర్జన్యరహితముగ నుండి ఆత్మరక్షణకై యెట్టి ప్రయత్నములగాని చేయలేదని చెప్పిరి. వెనుకను తరువాతను ఆకాలిల ప్రవర్తనముగూడ వారు రాళ్లమియు రువ్వలేదనియు నవ్యక్తము గల్గుచున్నది. ప్రభుత్వ ప్రకటనమునందు దొంగ జేమియును సత్యముగాదు.

ఈరాళ్లను నామధారీలే రువ్వరా యనువిషయమై కమిటీవారు గట్టిగ జెప్పబలకున్నారు. 50 వ సాక్షి సి. వి. డి. యొకరురాయి రువ్వినటుల ఒకనిన్న పోలీసు ఆఫీసరు గుర్తించెనని చెప్పెను. ఆయనతోటి వారుగూడ యెట్టిపనుల జేసినని చెప్పవచ్చును. ఎట్లయినను ఆకాలిలకును, నామధారీలకును సంబంధములు భాగా లేకపోవుటలవలన యిందు నామధారీలకుట్రయున్నదని యీసాక్ష్యముపై కమిటీవారు నమ్ముటలేదు.

ఆకాలిలకు కాళ్లు వెంగ్రాకలు పట్టుకొని ధాన్యపు సం చులవలె గోడమీదుగా నెగురవేసినని యన్. నుండరసింగుగారు చెప్పుచున్నారు. బీటీగారు జతలను కొరడాతో కొట్ట ప్రారంభించిననియు, పోలీసువారుగూడ కొట్టి వెడలగొట్టు పలసినదిగ నుత్తరువు జేసిననియు నట్లుగూడ భాగా గాయములు తగిలిననియు, కొందరకు వృషణములు వాచెననియు డాక్టరు కృపారాంగారు జెప్పుచున్నారు. ఆకాలిలు పోలీసువారిని నెట్ట ప్రయత్నింప లేదనియు ప్రతిపక్షులు లేరనియు వహంతు గారు గాని వారి పక్షము వారు గాని యెవరును అచటలేరనియు డాక్టరు కాంతారాం గారు చెప్పుచున్నారు. ఆకాలిలు చెట్టులు కొట్టినపుడు చేతులు ముడుచుకొని ప్రార్థన జేయుచుండిరి ఆయనజెప్పెను. బి. మద్రసింగు, డాక్టరు భగవాన్ సింగు బి. నిహాలుసింగు గారుగూడ యిట్లు కొట్టినటుల చెప్పుచున్నారు.

ఆగస్టు 26, 27 28 లేదీందు కట్టెలు కొట్టుకొనపోయిన జతలను కొట్టినటుల సర్దారు ది వ న సి ం గు బి. భగత్ సింగ పరదేశిగారు చెప్పుచున్నారు. 29 వ లేదీని పోలీసువారు ఆకాలిలనుడలను చించి ముఖములపై బూటు కాలి తో తొక్కిరనియు, ప్రభుత్వమువారిచేమియు వైద్యసహాయము జేయించలేదనియు చెలుపబడినది.

ఆగస్టు 30 లేదీని కొట్టిన విషయమై బి. భగత్ సింగు పరదేశిగారు జెప్పుచు, ఒళ్లు తెలియక పడిపోయినవారిమీదికి మక్కల నుడికొల్పిననియు, నీళ్లలో తేలజేసిననూడ జెప్పిరి.

ఫోటో గ్రాఫరు యల్. మెహరుచందు ఆగస్టు 30 ని జరిగిన సంగతులన్నియును చెప్పుచున్నాడు.

ఆగస్టు 31 వ లేదీని జరిగిన సంగతులను భగత్ సింగు పరదేశిగారు వివరించుచు పోలీసోకరు ఆకాలిని భుజముపై కొరికెననియు, తాను స్వయముగ ఆకాలిలకు గురైనను జూచి తిననియు చెప్పెను.

డాక్టరు నందలాలు రాంపాడుగారు 31 వ లేదీని కొట్టడమును జూచినటుల చెప్పెను సెప్టెంబరు 1 వ లేదీనుండియు పోలీసువారు లాఠీలను ఒక చివర ఒకరిచేతిలోను యింకొక చివర యింకొకరి చేతిలో నుంచి అడ్డముగ నుండి వచ్చిన ఆకాలిలకు ఆపి వారి పాదములకు బూట్లుకాళ్లతోతొక్కి నెట్టి పడవేసినని భగతుసింగు పరదేశిగారు జెప్పుచున్నారు.

సెప్టెంబరు 2, 3 లేదీలందు మామూలుగనే జతలను కొట్టిరి. 3 వ లేదీ కొట్టి టుల యేసాక్షియు జెప్పలేదు. సెప్టెంబరు 4 వ లేదీని జతలను ఒళ్లు తెలియకుండ కొట్టెట్లును, ఒకరికి 30, 40 గాయములు తగులగా జూచినట్లును సర్దారు తారాసింగుగారు జెప్పిరి. ఈకొట్టుటను గురుద్వార గురులేజబహదూరు గావల కట్టె గొట్టుచోట జరిగెనని యన్. పాజారాసింగుగారు చెప్పుచున్నారు. త్రిప్పిత్రప్పి కొట్టిరట. నేలమీదపడి యుండగా ఆకాలిలకు పడద్రోసిరి. గూడాట. ఈరోజునకొట్టుగా భాల్సాకాలేజి మానేజింగు కమిటీఆఫీసు మామరిం టెండెంటు బి. నామరఖిసింగుగారు జూచిరి, ఆహారద్రవ్యములు రానీయ పోవుటలవలన 2 వేలమంది ఆకాలిలు గురుకాబాగులోగురు ద్వారములో నున్నవారు మాడవలసి వచ్చెనని ఆయన చెప్పుచున్నాడు.

గురుకాబాగులో సెప్టెంబరు 1 నుండి 9 వరకును జరిగిన సంగతుల విషయమై యెవరినిపోలీసులకుపోవుటలవలన సాక్ష్యము స్వల్పముగ దొరకెనది. 4 వ లేదీమాత్రము డెప్యూటీ కమిషనరు పరిశ్రమతో కొందరు పెద్దవనుష్యులు లోపలికి పోయిరి.

సెప్టెంబరు 8 వ లేదీని కొట్టినపుడు రజర్ వారు అజ్జత్ సింగు చూచెను. ఈయన 19 యేండ్లు మిలటరీ సర్వీసులో నుండెను. పైరాదండయాత్రలో పాల్గొనెను. ఇర్నాను యుద్ధములో పాల్గొనెను ఈయనకుటుంబమునకు 1857 లో మ్యూ

టిసీసమయమున ప్రభుత్వమునకు జేసిన సహాయమునకై లక్నోపాయల ఆఫీసిచ్చిరి. ఆయన వింధను పుచ్చుకొన్న సోదరుల సంఘమున కధ్యక్షుడు. పోలీసువారు రెండుచేతులతోను లాఠీలు దిప్పి బలుపుగాకొట్టినని ఆయన జెప్పుచున్నాడు. నల్లురు నిపాయీలు ఒక ఆకాలిని పాదలలో నిడినీ కొనిపోయి లాఠీని ముడ్డిలో పాడివిరట ఈసాక్షి యీ కొట్టుటను చూడనంతవరకు ఆకాలి ఉద్యమమునకు ప్రతికూలముగ నుండెగాని దానిని జూచినపిదప ఆకాలిల యుద్యమము న్యాయమైనదని నమ్మెను.

రజర్ వారు అజ్జత్ సింగు లాఠీ నీక్రిందివిధముగ వర్ణించెను. "ఇట్టి లాఠీలు సిమ్మపత్ర తొప్పుగాని ఉపయోగింప లేదు. చాలపెద్దవి, ఆరడుగుల పొడుగుండును. మూడు అంగుళములవరకు ఇనుపతోడుగును చివరకు ఇత్తడిచుట్టును గలదు. కొన్నింటికి బుడిపెలుగలవు. ఇవిచాల ఉపద్రవకరముగ ఘోరనాథములు. గ్రామములలో పోట్లాడుకొని వీనితో ఒకరినొకరు చంపుకొందురు."

ఒకసిపాయి ఆకాలియొక ని కాళ్లపై 15, 16 సార్లు లాఠీతో పాడివినట్లును, ఆకాలిమాకు జెప్పకుండ పాపిగురు, పాపిగురు అనుమన్నట్లును జెప్పిరి. ఇట్లుకొట్టుటకు ఖండించుచు పంజాబు గవర్నరుకు ఆయన వ్రాసిన లేఖను ఆయన చూచెను.

జూనచందు రాంపాడుగారు ఒక ఆకాలిని 20 సార్లుకొట్టి నట్లు, లేదినపుడెల్ల కొట్టి ఒళ్లు తెలియకుండ పడిపోవునట్లు చెప్పినట్లును జెప్పుచున్నారు.

సెప్టెంబరు 17 వ లేదీని కొట్టుగా, చాలచుండి పెద్దదనుష్యులు చూచిరి. దివాణములో బాయిగంగాసింగు అహింసనుగూర్చి ఉపన్యసింపమండగా బీటీగారు దివాణములోనికి దుమికి భాయిగంగాసింగును మెడపట్టి పోలీసుకాంపును నెట్టుకొనిపోయినట్లును, అచటి నుండి తీసికొని వచ్చు సరికి ఒళ్లు తెలియకున్నట్లును జమ్మకట్టి టు జమిందారు మహేంద్ర సింగుగారు చెప్పుచున్నారు.

సాయంత్రం 4 గంటలకు మూడుగాడిలమీద ఆకాలి నేవాదాడులకు గోడుకుపింకి మున్నగునవి రాగా పోలీసుకాంపును దీసికొనిపోగా ఆయన చూచెను.

తగాదా లేని చోటికి పోయి గురుధర్మక్రమునకు కట్టెలుగొట్ట బోగా ఆకాలిజతలను కొట్టినట్లు ఈ మహేంద్ర సింగు చూచెను. ఆకాలిలమెడల పైబూట్టునాళ్లతోదన్నిరట. ఆయన గడియారము జూచుకొనుచుండగా 40 నిమిషములు కొట్టుచుండిరని చెప్పుచున్నాడు.

ఆకాలిలు కట్టెలు కొట్టుకొనబోవు చోట గాకుండ దివాణము జరిగెననియు, అందులకు మహంతు ఆక్షేపణ లేదనియు, భాయి గంగాసింగును కొట్టిననియు 'దేశి' సంపాదకులకు దినపాఠ్యగారు చెప్పుచున్నారు.

ఒక ఆకాలిని 12 సార్లు మోదినట్లును, ఒకనిగడ్డను తట్టుకొని మెడి ఊడిపోవునటుల ఊచితట్టును పండిత సంతానంగారు చెప్పిరి.

ఆకాలిల కేరకములపై పోలీసులు స్వత్యము ద్రొక్కిరనియు, ఒక ఆకాలిని బట్టుకొని గొంతువీకిరనియు ప్రతాప సంపాదకుడు నమామ కృష్ణగారు చెప్పిరి.

ఈరోజు జరిగిన సంగతులన్నిటిని దునిచుగుగానను, భగత్ సింగుగారును, డాక్టరు మణిరాంగారును, లాలాగిరిధర లాలుగారును మరి చాలమంది ను పశ్చిదులును జూచిరి.

సెప్టెంబరు 11, 12, 13 లేదీలందు మామూలుగనే కొట్టడము జరిగెనని డాక్టరు మణిరాంగారు చెప్పుచున్నారు. 12 వ లేదీని ఆకాలిలు చాలచుండికి నెత్తినిద గాయములు తగిలెను. డాక్టరు ఖాను చందు జేవుగారు 12, 13 లేదీలందు లాఠీలను మెడలపై ప్రయోగించిననియు, ఒక అరగట్టి దానిక్రిందుగా దూరినయెవల లాఠీలను నొక్కిరనియు జెప్పుచున్నారు.

13 వ లేదీని గవర్నరుగారు వచ్చినను మధ్యాహ్నము కొట్టడము జరిగెనని డాక్టరు పతకురాకు కర్కగారు జెప్పుచున్నారు. అ. భా. ఖి సఖు కార్యదర్శియగు జూలానామా జం ఆలీగారుగూడ ఆరోజు జరిగిన సంగతులు చెప్పిరి. సెప్టెంబరు 14 వ లేదీనిగూడ కొట్టడ మాగలేను. లాఠీచెట్టులెక్కడ తగులుచున్న వోచూడకుండ గూడ కొట్టినటులు జగత్ సింగు పరదేశిగారు జెప్పుచున్నారు. సెప్టెంబరు 15 వ లేదీరాత్రి బీటీగారు డోలువాయిచించి దివాణమునకు భంగము గలుగజేయుమని తన మనుష్యులకు నుత్తరువు జేసెరట.

సెప్టెంబరు 15 వ లేదీని కొట్టుటనుమాని మామూలుగ కట్టెలుగొట్టబోవువారి సరెస్తుజేయ మొదలిడిరి. పోలీసువారికి అరెస్తుజేయుటలో కష్టమేమియు లేకపోయెను. ఆకాలిలకు ఆరోజుఅరెస్తుజేయుటలో వారిని ముట్టుకొనగూడ నక్కరలేక పోయెనని రాంపాడుగారు చెప్పుచున్నారు. ఆఫీసరులు ఆకాలిలను అరెస్తుజేయునపుడు వారేదో జెప్పగా సత్త్రీ ఆకాల్ పాడుకొనుచు పోయెనని పాజారాసింగుగారు చెప్పుచున్నారు.

(సశేషము.)

స్థానిక వార్తలు

హిందూస్త్రీల లక్ష్మీవిలాససభ-మదరాసు

(స్త్రీలసభాశ్రమ)

హిందూస్త్రీలసభాశ్రమము 1924 సం॥ నవంబరు నెల 29 తేదీ శనివారము 4.00 గంటలకు 'సుందరీదర్బార్' అనునాటకము 1924 సం॥ నవంబరు నెల 30 ఆదివారము 4.30 గంటలకు తిరువల్లిక్కేణి హిందూ మైసూలులో జరుగును.

మదరాసు రాకపోకలు:— జిల్లా బిల్. వెంకట నారాయణనాయుడు ఆర్. ఎం. ప్లాంకంగార్లు ఈయనయం గచ్చిరి. మైసూరు యువరాజు పరివారముతో కలకత్తాకు నిన్న బయలుదేరిరి. రిల్ బిల్ ఎస్. గోపాలస్వామయ్యంగార్ నిన్న వెళ్లిరి. మెట్టపాలెం గండ్లు బాగ్ మెయిలు శేడు సరిగా వచ్చి నది:—

బహిరంగ సభ:— గోశే భవనమున రేపుసాయం కాలము 5 గంటలకు "బాంబాయి సమావేశము, తరువాత" అను విషయమునుగూర్చి శ్రీయుతులు టంగటూరి ప్రకాశము వి. రామబాను, ఎస్ శ్రీనివాసశ్యాంకాత్, వి. రంగరామయ్యంగార్, ఎం. కె. ఆచార్య, సి. మధుసూదనశాస్త్రి, డాక్టర్ యం. రామారావు, ఎస్. ముత్తయ్యమొదలయి, ఎస్. సత్యమూర్తిగా పాల్గొనగలిగిరి.

శ్రీ గాంధీ పంచమ రాత్రి ధర్మపాఠశాల:— ఈపాఠశాల తరఫున రేపటిదినము (29-11-24) శనివారము సాయంత్రము 6 గంటలకు రాయపురము పరికలదొడ్డిలోగల పంచమ పాఠశాలలోని భజనమందిరమునండి శ్రీపాఠశాలలో పాఠ్యాధ్యక్షులు, విద్యార్థులు సంతకీర్తనములతో బయలుదేరి పంచమక్షేత్రము గుండు నూరేగురురు. పంచమోద్ధారకు లెల్లరు వైభవజనలో పాల్గొని బ్రాధితులు. — బం. శ్రీనివాసయ్య.

జగన్నాథ భక్తసభ, ఎళుంబూర్:— 1924 నవంబరు 29-వ తేదీ శనివారం సాయంత్రం 4.30 గంటలకు సంతకీర్తనాకాంక్షిపురం నయనాస్తిక గారి శిష్యురాలైన, సనమ్యుగారిమమరాంధ్రులైన మిస్ శృంధా, మిస్ మక్తా వీరిచే పాటకప్పేరియు, 1924 నవంబరు 30-వ తేదీ ఆదివారం సాయంత్రం 4.15 గంటలకు ఎళుంబూర్ మైకోడ్డు, "వేదవిలాస" గృహమున ప్రదుచ్చేరి రాజరత్నమ్మ గారచే నీతాకల్యాణ కాలక్షేపమును జరుగును.

క్యాన్సర్ డయిరి:— శ్రీ సి. కుమారస్వామినాయుడు అండుగన్నవారు పంపిన 1925 వ సంవత్సరపు డయిరిని ఎందరూర్వకముగా నందుకొంటిమి. ముద్రణమును వైండును అందముగా నున్నది. పెన్నిలు నోకటి యిం దిముద్దబడి యున్నది. దినదర్శి ప్రాసికొనుట కొక్కొకదినమున కొక్కొకపేరి నెరుగుగలదు. ఇంగ్లీషు, అణవము, తెలుగు భాషలయందు పంచాంగములు గలదు. దైనికవ్యవహారమున సామాన్యముగఃః దంతకపయోగించు విషయము కిం దింగ్లీషునగలవు. వీనిలో గొన్ని అణవమునను గలవు పంచాంగం విషయము లేవియు తెలుగున గానింపవు ఇంగ్లీషున లభిషయములన్నియు నణవమునను దెనుగునగుండనండిన నింకను నుపయోగకరము గా నుండును. మదరాసు ఎస్పిసేనునగల వైకంపెనీ వారియొద్ద నిది దొరకును. దీని వెల రు ౦-౦-౦౦.

హంతకులను పట్టినచో

2000 బహుమానము

మహాంటుహత్య

పోలీసువారికిగాని, న్యాయాధిపతికిగాని, 1924 నెవ్రెంబరు 16 తేదీ జరిగిన మహాంటుహత్యకు సంబంధించిన హంతకుల ఆశోకియవైన, వారినిగూర్చి తెలిపిన, పట్టుకొనిన, వారికి 2000 రూపాయలు బహుమాన మిచ్చుటకు పోలీసు యిన్స్పెక్టరు జనరలుగారికి ఆనతినిచ్చియున్నాము. మదరాసు పోలీసు కమిషనరు, వెంగల్వూరుజిల్లా కలెక్టరును యిట్లహుమానము గూర్చి స్పష్టత వెల్లడింతురుగాక యని ప్రభుత్వమువారు కటించుచున్నారు.

ఉరిశిక్ష ద్వీపాంతరవాసశిక్షలు రద్దుపరుపబడుట

మైకోడ్డుతీర్పు

నేటిదినము మైకోడ్డునందు న్యాయమూర్తులు:— వారెను, మాధవనామయ్యగార్లు (1) కుప్పసామిగొండన్ (2) చిన్నలేవన్ (నంజప్పలేవన్) అనువారల శేసులో ముద్దయిలు నిర్దోషులుగ తీర్పుజెప్పిరి.

అడిమనల్ వెమన్న జడ్జిగారు ముద్దయిలు దోషులుగ నెంచి మొదటివానికి ఉరిశిక్షయు, రెండవవానికి ద్వీపాంతరవాసశిక్ష ఇండియన్ పినతోకో సు 302 కేక నుక్రింద విధించిరి.

అడిమనందు ప్రాసి 'స్వమనవాడు' జనవరి 28 వ తారీఖున 1 వ ముద్దయి నెంగురేపాలయములో గలించిన సుబ్బయ్యగొండన్ అనువానిని తుపాకితోకాల్చి చంపెననియు, రెండవ ముద్దయి హత్యకు ప్రోద్బల మొసంగెననియు, హత్యచేయబడు ఫలముం దుండెననియు, ముయి లిరపురును కుట్రఅలోచనము గావించి మొదటి ముద్దయియొక్క కొబ్బరి తోటయందు కలిసికొని గలించిన సుబ్బయ్యగొండరును చంపిరిని వాదించిరి.

అప్పీలువై వైద్యుని సాక్ష్యము ప్రాసిహ్యమనువారి వాసుతో నేటిభవింతుట లేదనియు శీతల నిశీధ సమయమందు లేతకొబ్బరికాయలను దొంగిలించుటకు వెళ్లిరిని నమ్ముట కవకాశములేదనియు పోలీసువారికి హత్యరిపొర్లు చేయుటలో చాల ఆలస్యముగలదనియు ఈఅంశము లన్నిటిచే ప్రాసి మ్యానువారి వాదన సంజేహస్వదమైనదని తెలంచి ఇరువురి ముద్దయిలపైనను శిక్ష ప్రోసివైచిరి.

- 1 వ ముద్దయి తరఫు వకీలు:— న్యాయశాఖగారు.
- 2 వ ముద్దయి తరఫు వకీలు:— యి. యల్. యలిరాజు.

సత్యాగ్రహం అను తెలుగు వారపత్రిక

డిశంబరు నెల మొదటితేదీ సోమవారమునాడు వెలువడును

సత్యాగ్రహం అను తెలుగు వారపత్రిక మొదటి సంచిక ఏలూరునుండి డిశంబరు నెల మొదటితేదీ సోమవారమునాడు వెలువడును. చందా సాలము నాలుగురూపాయలు మాత్రమే. 12 వ పేజీ ప్రత్యేకము ప్రకటనలకు ఏర్పరుపబడినది. ఈ నెల 30 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము శ్రీయుత బలుసు సాంబమూర్తిగారు ప్రారంభోత్సవమును జరిపెదరు. ఆహ్వానములు కొంచము ఆలస్యముగా పంపబడెను గాన దీనిని ఆహ్వానముగా నంగీకరించి మిత్రులుదయచేసి పత్రికకు దీర్ఘాయురైశ్వర్యములు కలుగునట్లాశీర్వదింపగోరెదను. అని సంపాదకుడు శ్రీమూర్తి ఆత్మకూరి గోవిందాచారిగారు తంతివార్తనంపిరి.

తృప్తికరముగా నున్నది

టారిఫ్ బోర్డునూచవచ్చె తాతాగారిలభిప్రాయములు తాతాయినముఉత్పాదకంపెనీ అధ్యక్షుడగు తాతాగారు "టారిఫ్ బోర్డువారిసూచనలపై గవర్నరు మెంటునాతి తీర్మానము నావ్యసించుచున్నాను. ఇంక పరదేశపు పోటీలేకుండ యిండియాయినము ఉత్పాదక కర్మములలో ప్రభుత్వమునకుగల నిశ్చితమును తెలియజేయును. టారిఫ్ బోర్డువారి సూచనలు చక్కగా నున్నవి. తృప్తికరముగా నున్నవి. వాటిని సరిగా ఆచరణలో పెట్టి దిగుమతి పన్నుగాగాని, ఆదనము విరాళముగాగాని నున్నచో మనదేశపు యినముఉత్పాదక వృత్తిచేయ అవకాశములు కలవు అయినను పూర్తివివరములు తెలిసేవరకు మనము నిదానించవలెనని చెప్పిరి.

సర్ శర్మగారిసంచారము

నిన్న అవామ్యుదాహమలో సర్ బయ్యానరసింహేశ్వరకర్మగారు విగ్రహములను, అంబాలాలో సరభాయన్ నేతమిల్లులనుచూచిరి. అక్కడనుంచి యాకోజున శాంబాయిబెళ్లుదురు. త్రోవలో ఆనందలో ప్రభుత్వమువారి డీరకాలనచూతురు

మధ్యపరగణాల గవర్నరుగారికి చిరుదు

నాగపూరు విశ్వవిద్యాలయ సభవారు నిన్న గవర్నరుగారిని సత్ ప్రాంక్షిగారికి ఎల్. ఎల్. డి. విదము నిచ్చుటకు సమర్పించిరి. ఇందులకు 50 వోట్లుఅనుకూలము 17 వోట్లు ప్రతికూలముగావచ్చినవి. ఈశోభన చిరుద ముద్దించురు.

వాతావరణస్థితి

1924 సం॥ నవంబరు నెల 28-వ తేదీ శుక్రవారము

ముఖ్యతలు	మరింత అత్యధిక గ్రామీణ గ్రామీణ గ్రామీణ గ్రామీణ గ్రామీణ	మరింత అత్యధిక గ్రామీణ గ్రామీణ గ్రామీణ గ్రామీణ గ్రామీణ	మరింత అత్యధిక గ్రామీణ గ్రామీణ గ్రామీణ గ్రామీణ గ్రామీణ	మరింత అత్యధిక గ్రామీణ గ్రామీణ గ్రామీణ గ్రామీణ గ్రామీణ	మరింత అత్యధిక గ్రామీణ గ్రామీణ గ్రామీణ గ్రామీణ గ్రామీణ
గోపాలపురం	72.8	66.6	...	24.83	44.96
విశాఖపట్టణము	81.9	72.6	...	15.44	87.09
కాకినాడ	77.6	71.7	0.27	21.87	89.09
మచిలీపట్టణము	77.8	71.0	...	12.04	41.69
కర్నూలు	82.7	60.6	...	8.56	26.61
బళ్లారి	83.1	59.5	...	2.45	20.51
కడప	79.9	66.6	0.07	7.18	81.28
నెల్లూరు	77.2	70.0	0.10	21.14	87.98
మద్రాసు	8.6	70.4	1.90	18.80	50.74
కడపూరు	79.1	73.7	...	22.28	52.94
నీలము	86.4	70.6	0.24	5.76	89.30
కోయంబూరు	88.7	70.7	...	10.29	22.29
తిరుచనాపల్లి	88.0	73.5	1.1	8.83	88.18
నాగపట్టణము	77.9	73.6	0.54	19.92	54.98
మధుర	87.2	74.8	0.01	4.66	86.58
పాంబన్	87.6	76.9	1.12	11.77	87.00
తిరునల్వేలి	0.88	15.43	28.84
తిరువేండ్రము	82.2	76.1	...	11.02	64.51
కొచ్చిన్	87.4	75.4	0.12	18.32	114.51
కాలికట్టు	91.8	75.7	...	19.11	117.16
మంగళూరు	90.0	73.2	0.69	4.18	125.69
తెంగుకూరు	78.9	61.6	0.02	2.9	85.87
మెర్కార	78.4	59.8	...	5.50	125.46
కొడైకనాల్	68.3	52.5	1.10	9.87	62.18

కాకినాడలో 0.27" వర్షముపడినది. గోపాలపురములో పగటివేడిమి 9 $\frac{1}{2}$ డిగ్రీలు, బంధరులో 6 $\frac{1}{2}$ డిగ్రీలు, కాకినాడలో 4 డిగ్రీలు తక్కువగా యున్నది. రాత్రివేడిమి అంకెలు 2 డిగ్రీలు అధికముగా నున్నది.

కడపలో చిన్నజల్లుపడినది పగటివేడిమి కడపలో 7 $\frac{1}{2}$, కర్నూలులో 4 $\frac{1}{2}$, బళ్లారిలో 3 $\frac{1}{2}$, డిగ్రీలు తక్కువగా నున్నది. నెల్లూరులో 0.10" మదరాసులో 1.90" వర్షముపడినది.

దక్షిణతీరమున యింకను వాన అధికముగా కురియవచ్చును.

ఆర్. ఎస్. సామూరు, వాతావరణాస్త్రజ్ఞుడు

పెల్లిచేసుకొనగోరిన పిల్లను

చంపుట

పిల్లతండ్రి తిరస్కారము కారణము

కళిక్టేట సమీపములో నున్న అంగడివరములో పలాత్ గోవిందనాయ రసనతడు ఒక నానురుపిల్లను ప్రేమించెను. పెల్లిచేసికొనుట కుద్దకముగా నుండెను కాని పిల్లతండ్రి అభ్యంతరపెట్టెను. గోవిందనాయరు సితిలేనివాడని యింకొకని కిచ్చి పెల్లిచేసెను. గోవిందనాయరు కోపము పట్టలేక ప్రేమ, పిల్లనుపొడిచి చంపెను కేసుచేయబడెను. కాని గోవిందనాయరు పరాంతియ్యెను పోలీసువారు తనకు చున్నారు.

చిత్రలేఖకుల గమనము

నాయకుడు సర్ హరీలాద్

కరాచీలో నుమారు వారమురోజులు చిత్రలేఖ గాయకుడు సర్ హరీలాద్ గారు తమ అనుచరులతో గడిపిరి నిన్న క్వెట్టాబా వెళ్లిరి కరాచీలోనున్న న్నాల్లి పీరు ఉత్సాహముగా అన్నిఫలముల అన్నిక్లబ్బుల ఓడీంచుచు సంతోషముగా కాలమువెళ్లుచుచ్చిరి. కొంతకాలము తప్పక హార్పర్లలో చేపలపట్టుట ప్రవయోగింపబడెడిది.

వికమత్యుల కవచము

షరతులు

బొంబయినమా వేళ ఫలితములు

శ్రీమాన్ ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారి

అభిప్రాయములు

తమిళ స్వరాజ్యపత్ర అధ్యక్షుడగు శ్రీమాన్ ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారిలో నీదినమున మాప్రతినిధి బొంబయి సమావేశమును శుభించియు, దేశమునందలి వివిధపక్షములం దైక్యతను సంపాదించుట కవసరమును ముఖ్యునిగాను గురించియు సంభాషించగా అయ్యంగారు ఈ క్రింది అభిప్రాయములను చెలిబుద్ధిరి.

ప్రభుత్వమున కాశాభంగము

భారత దేశమున అన్ని కక్షలవారును పరస్పర కలహము అందు నిమగ్నమైయున్న అనుకూలతరంగాను గనిపెట్టి ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధవిధానము నవలంబించి, తా మిదివరకు గొల్పియున్న బలమును తిరిగి నిలువ గొల్పుకొనుటకు యత్నించుచుండిరి. అట్టి సమయమున, దేశమునం దన్ని పక్షములవారిని ఏకాన్యుభిమునకు దెచ్చి దేశము, ఏకావ్యముకొర కన్ని పక్షములను గలసి వాటుపడునట్లు నానగ్గులకు బొంబయియుండు వివిధపక్ష సమావేశ మొనర్చుటకు గాంధీ మహాత్మునికి పుట్టే శ్రమ గలదు. భగవద్గొంతుగారిని వేయిదు ఏళ్ళుప్రతి జూచినను బొంబయి వహాంధ చాల జయప్రదముగ జరిగెను. ఈసభ, వికమత్యులను కాశ్యతముగ మోల్చెనని నేను తెప్పించాలను కాని ఆసభయందు, క్రొత్త యొకమత్యముయొక్క పునాదులు చేయబడెనని మాత్రము తెప్పగలను

వికమత్యులు

వివిధపక్షములం దింతవరకు వ్యాపించియున్న పరస్పర ద్వేషములు, నాయకులందు వ్యక్తిగాదాలు, అనుకూలతలు, ఈసభ చలన పూర్తిగా నదృశ్యమైపోయెనని నేను జెప్పగలను గత ఆరేడు వత్సరములనుండియు పరస్పరము దూరముగా నిలిచియున్న పక్షములం దొక్కదినములో సంపూర్ణ వికమత్యము శుభరూపము పొందునకు ఎట్టికష్టమును లేక ఒకేకార్యక్రమమునందు పని చేయుటకు అంతకాలముపట్టును వికమత్యము రెండువిధములుగా కుడువచ్చును. అన్ని విషయములందును ఒకటిగా నుండి పనిచేయుటకంటె, కొన్ని ముఖ్యవిషయములందు కలసిపనిచేయుట కంగీకరించుట మరియొకటి. మొదటి వికమత్యమునకు పిలువలేకపోవుచో రెండవ యొకమత్యముకొరకు యత్నించుట కుద్దే తెలిపబడినది.

వివిధపక్షములు

బొంబయినభయందు మితవాదులు సరిసమానముగా పాల్గొనిరి. చింతామణిగారు, సభా కార్యక్రమమునందు చాల అధికముగ తోడ్పడిరి. రైలు ఆనరబులు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి కుక్కున మాటలాడజాలక పోయినను, రెండవదినమున సభ్యత్వ తిరస్కారము, సభను జయప్రదముగ నిర్వహించుటయందెక్కువ తోడ్పడినది. లిట్టను ప్రభువునకు సమర్థించుచు డా॥ ఆనెలెంటుగారు వారించినవాడన మనఃపూర్వకమైనది గాచనియు, అంత పట్టుదలతో సమర్థించుటలేదనియు మాకు దోచు ఆమె అట్లు లిట్టను ప్రభువునకు సమర్థించినంత మాత్రమున సభను జయప్రదముగా చించుటకు తోడ్పడుటో నది ఆమె కెట్టి అలంకరమును గలిగింపలేదు. దేశియోద్యమమునకు ఆమె సహకార మెప్పుడును తొరవడదని నమ్మకముగలదు మదరాసు జాతీయవాద ప్రాసాద చేతరులు సమావేశకార్యక్రమమునందు మితవాదులు చూపిన పానుభూతికంటె నెక్కుడు సానుభూతిని జూపిరి వారిలో చాలమంది బొంబయియందే కాంగ్రెసు సిద్ధాంతమున కంగీకరించి కాంగ్రెసుసభ్యులుగ జేరిరి. మంత్రివర్గమువారుగూడ వాసభకు వచ్చి తాముపగిన సహాయమునకు కృతజ్ఞతను చెలుపచుచియున్నది. వారాసభకు రెండు ఉద్దేశములతో వచ్చిరి. (1) సభకు హాజరై తమ యావశ్యకత నితరులకు నచ్చునట్లు చేయుట (2) బొంబయి కాసనసభయందలి బ్రాహ్మణేతర పక్షములతో నాలోచించి ఏక కార్యక్రమము నేర్పరచుకొనుట. మంత్రివర్గ పక్షమువారు గూడ జాతీయజీవితము దిశిరపక్షములవారితో సరిసమానముగ ముందుకు జనెదరని ఆశించుచున్నారు. వారింకను సంబోధనలను అసంతృప్తికరమునను విధానమునే అవలంబించుచున్నారు. బహిష్కార వాదులు గాంధీమహాత్ముని సలహాను భక్తిపూర్వకముగ శిరపాచుచుండిరి. ఇక మీద బహిష్కారవాదులను స్వరాజ్యపక్షము

వారికిని ఎట్టి విభేదముగాని ఉండుటకు నాకవకాశము గాన్పించుటలేదు. స్వరాజ్యపక్షమువారికి ఎక్కువ బాధ్యత లొసగబడెను. వారాబాధ్యతలను బాగుగ నిర్వహించెదరని ఆశించెదను కద్దరును గురించిగాని నూలు సభ్యత్వావృత్తను గురించిగాని వారికి పట్టడెట్టి ఆక్షేపణలును లేవు. మహాత్ముని నాయకత్వము

ఈ సభయందు గాన్పించిన ముఖ్యవిషయ మొకటిగలదు. దేశమునందన్ని పక్షములువారును గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద నడచుటకు అంగీకరించిరి అతడొక్కడే అన్ని పక్షముల నేకరూపును నడువగలడని అందిరకును విశ్వాసము గుదిరెను. మహాత్ముడు, తమ వెనుకటి పలుకుబడిని త్వరితముగ నాకగ్గించుచున్నాడు సభాంతమున మహాత్ముడు గావించిన యుపన్యాసము వినిన ప్రతివారిహృదయములను కదలించివేసెను. కాంగ్రెసునందన్ని పక్షములకును మైత్రి ఏర్పడుటకు దాటకల్యముగాని ఆటంకము లేవియులేవు

కాంగ్రెసుసిద్ధాంతము మార్చినక్కరలేదు

నాగపురమునందేర్పరపబడిన, కాంగ్రెసు ఆదర్శ సిద్ధాంతమునందు ఎట్టిమార్పును గావించ నవసరములేదని, నానభిప్రాయము ప్రస్తుతమున్న సిద్ధాంతమునందు, సాధ్యముగ చో సామ్రాజ్యాంతర స్వరాజ్యము అవసరమగుచో సామ్రాజ్యము వెలుపల స్వరాజ్యమును ఏర్పరచుకొనవచ్చును. ఈ సిద్ధాంతము ప్రకారము భారత దేశము తన ఇష్టమువిధాన, సామ్రాజ్యమునందొక భాగస్వామిగ నుండువచ్చు. ఎట్టి స్యాతంత్ర్యము గావలసివడియు నిర్ణయించుకొనుటకు ఈ సిద్ధాంతము ప్రకారము పిలుగలదు. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముగావలెనకు గొప్ప పక్ష మొకటి దేశమునందుగలదు. అధినివేశస్వపరిపాలనము సాధ్యమునడడల సంపూర్ణ స్వపరిపాలనముగూడ సాధ్యమేనని వారనుచున్నారు. కాని కాంగ్రెసు ఆదర్శసిద్ధాంతమును సంతృప్తికరముగ మార్చి దేశమునందలి గొప్పజాతియవారుపక్షములు కాంగ్రెసునందు జేరి పనిచేయుటలేకుండ నొనర్చుట మంచిదిగాదు. అందుచే కాంగ్రెసు ఆదర్శమును, అధినివేశస్వపరిపాలనమునిగాని సంపూర్ణ స్వపరిపాలనమునిగాని ప్రస్తుతము నిర్వచింపరాదు. ఆదర్శమును అధినివేశ స్వపరిపాలనముని నిర్వచించు ప్రయత్నములను తీవ్రముగ నెదిర్చెదను.

కద్దరుధారణము

కద్దరు ధారణ నిబంధనను తొలగింపవలె ననవారితో నే నేకీభవింపలేను. సభ్యత్వ ఆర్హతయందు కద్దరుధారణమును గూడ నుంచవలెనని నేను గట్టిగా గోచుచున్నాను కాంగ్రెసు పనులజేయు సందర్భముననేగాక, ఎల్లప్పుడునుగూడ కద్దరునే ధరింపవలయు విధింపవలెనని నా వ్యక్తజ్ఞప్తిప్రాయము. కా రేమో సమాధానము కుదుర్చుకొనుటకొరకు కద్దరుధారణమునకు విశేషములు జేర్చుట కంగీకరింపవలసి వచ్చెను

కాంగ్రెసువారు తమంతటదాము కాసనసభయందు కార్యక్రమమును దీక్షకొనుట కంగీకరింపలేదు అందుచేతమాత్రమే స్వరాజ్యపక్షమునకు కాంగ్రెసు తన ప్రతినిధిగా నుండుట కధికారముపగ నుద్దేశింపబడిన కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును దీక్షికొనుటకై స్వరాజ్యపక్షమువారు ముందుగా స్వాగతమొసగెదను

వికమత్యమున కుండవలసినషరతులు

మనము నిర్ణయించుకొను స్వరాజ్యసభ్యమును సంపాదించువరకును ప్రధానవిషయములం దొక్కకార్యక్రమము మనలంబించి పనిచేయుగల వికమత్యమే గావలెనుగాని, వికమత్యముకొరకుమాత్రమే గావించుకొను నిరుపయోగమును వికమత్యమును గొరరారు. అందరును కలసి పనిచేయుటకు కొన్నికనిష్టమరతులుండవలెను వికమత్యముకొరకు (త్రివిధ) హిష్కారములను జాతీయకార్యక్రమరంగమునండి మనము తొలగించినద, అసహకారభావమును, ఉద్దేశమును మనము వలరారు ప్రభుత్వము వారిహృదయము పూర్తిగా మారువరకును, స్వరాజ్యము వచ్చువరకును అధమును భారతదేశమున పరిపాలనాధికారమును, ప్రజాప్రతినిధులుమాత్రమేగల కాసనసభలకు వశపరచువరకును ప్రభుత్వముతో అసహాయోద్యమభావ ముండితీరవలెను అందుకొరకుగాను, వికమత్యము నంగీకరించుపక్షములన్నియు ప్రభుత్వోద్ద్యోగములను వదులకొనుటమొదటిమరతుగ నుండవలెను అన్ని పక్షములవారును నిరంకుశాధికార వర్ణమును నిరోధించి నెదుర్చుటకు ఒడబడివలెను. నిరంకుశాధికారవర్ణమునను, బ్రిటిషుపరిపాలనతో సంబంధముంచుకొనుటకును భేదముగలదు. ఈనిరోధము నిరంతరమును అన్ని సందర్భములందును నుండవలెను ఇది రెండవ మరతు. అన్ని మరతులలో ముఖ్యమైన దొకటిగలదు. అన్ని పక్షములను కలసి దెలిపినకొరికను ప్రభుత్వమువారు త్రోసివేసినగాని, తుంటి బాబులుచెప్పి నిర్ణయించుకొనినగాని కాంగ్రెసునందు అందరుకలసి నిర్ణయించిన

విధాన మవలంబించుట కన్ని పక్షములవారును అంగీకరింపవలెను. కాంగ్రెసున కట్టి అధికారముపగి వానినాజ్ఞలుగా శిరసావహించవలెను. ఇట్టి మరతులేనిది వికమత్యము సఫలముగావలదు. కాంగ్రెసున కిది ప్రాణమువంటిది. ఈ అధికారము లేకపోయినచో కాంగ్రెసువట్టి శివుడుగ నుండవలసివచ్చును. ఇది మూడవమరతు. మనజాతీయ జీవితమునందు వర్ణసమస్యలకు అగ్రస్థాన మొసగరాదు. స్వరాజ్యము వచ్చువరకు అన్ని పక్షములవారును వర్ణసమస్యలను వదలవలెను. కాసనసభలయందును సానిక సంఘములందును సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును దర్శించి నిశ్చయించుటను నేనెదుర్చుటలేదు. ఒకవైపున, ఉద్యోగశాఖలందు సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము నొసగవలసినదని ప్రభుత్వవారిని గోరుచు, అదేసమయమున స్వరాజ్యము కొరకెట్లెదురు జూడిగలమో నాకు తెలియుటలేదు. ఉద్యోగముల నొసగు పాపకత్వము ప్రభుత్వమువారిలో గలదుగాని మన చేతులలోలేదు స్వపరిపాలనము వచ్చువరకు ప్రభుత్వోద్ద్యోగ వర్ణమునందు జేరకుండుటకు ఒకవైపున నేర్పరుచుకొని మరియొక వైపున ఉద్యోగశాఖలలో సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము కొరకు ఆడుగుట పరస్పరవిరుద్ధముగ నుండును. స్వరాజ్యము వచ్చిన తరువాతను, కాంగ్రెసు వారధికారము నంగీకరింపనప్పుడుమాత్రమే వాని చర్చింపవలెను. ఉద్యోగములకొరకు తగవులాడుట, అన్ని రాజకీయపక్షములకును వివాళకరము కాసనసభలు, సానిక సంఘములందు సాంఘిక ప్రాతినిధ్య మేవిధముగనొసగినను, ప్రత్యేక సాంఘిక నియోజకవర్ణములు మాత్రముండరాదు. ఈ సందర్భమున ఢిల్లీ పురపాలక సంఘమువారు, సాంఘిక ప్రత్యేక నియోజకవర్ణములను తొలగించి, అందరికినిగలపి ఒకటే నియోజకవర్ణ నేర్పరుచుట, ను విచారితముగనున్నది. ఉత్తరహిందూస్థానమున హిందూ మహమ్మదీయ కలహములకు, సాంఘిక ప్రత్యేక నియోజకవర్ణములే కారణము. ఆ పద్ధతి వలననే ఆయా సంఘములందలి, తీవ్రవాదులు విజయించుచు నీ ప్రవాదులు విజయించుచు నీ ప్రవాదులవలన సాంఘికకలహములు బయలుదేరును. ఏక నియోజకవర్ణములైనచో, సమాధానమును మైత్రిని గోరువారు విజయముంచెదరు. అందువలన వేర్వేరు సంఘములందు అన్యోన్య భావము గలిగి అభివృద్ధికి మార్గ మేర్పడును.

లోకమాన్యునిసమాధి

ఆనరణ నేర్పరుచుట

బొంబాయి చౌపట్టిమునుకబయలునందు లోకమాన్య తిలకుగారిని దహనముచేసిన ప్రదేశముమట్టును యిరువవూసలతో ఆనరణకుటుటకు బొంబాయికార్పొరేషనువారు తీర్మానించినందున అందులకు బొంబాయిదొరతనమువారనుమతినొసగిరిగాని యిదియొకరివాజుగా నెంచునడదని హెచ్చరించిరి. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయికార్పొరేషను

వి. జే. పేటెలుగారి నియమము

రాజప్రతినిధి బొంబాయివెల్లెనపుడు జరుగుసభలకు కార్పొరేషనుసంఘాధ్యక్షుడు డబ్ల్యు. వి. జే. పేటెలుగారికి ఆహ్వానములు పంపబడగా అట్టిసభలకు వెళ్ళుట తననియమములకు విరుద్ధముగాన తాను వెళ్ళవలెదని పేటెలుగారు కార్పొరేషను సభలో తెలిపిరి. అటుల నిరాకరించుచు అగృహీతము పొక్కులేదుగాన అట్టి సభలకు వెళ్ళక తప్పదని యు ఆనిషయమును స్థిరపరచుచుటకు కార్పొరేషను సభను జరుపవలెననియు స్థానికసంఘసభ్యులు నలుగురు నోటినుపంపిరి. కార్పొరేషనుసభలో యాతీర్మాన మామోదింపబడినచో పేటెలుగారు అగృహీతపదవికి రాజీనామా నిచ్చెదరని తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

కోహటుసహాయనిధి

లాలా హరదయాలుగారు

ఇపుడు స్వీడనుదేశమునందున్న ముస్లిద్ద హంచాల రాజకీయనాశకుడగు లాలా హరదయాలుగారు కోహటుసహాయనిధికి ఒకపానును పంపిరి లాహోరు కర్ణాటకపత్రిక ప్రకటించెను. (ఆ. ప్రె.)

ఒక ఆర్యసమాజవృద్ధ నాయకుడు

లాలా హంసరాజుగారి మరణము

ఆర్యసమాజ వృద్ధనాయకుడగు లాలా హంసరాజుగారు 27 వ లేదీ ఉదయమున లాహోరులో మృతిచొందెను. ఆయన వయస్సు 90 ఏండ్లు. నెక్కువేలమంది పౌరులును చాలమంది ఆర్యసమాజకులును నాయకులును శవముతోగూడ స్వశాసమున శోగిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్రపత్రిక

1924-వ సం॥ నవంబరునెల 28-వ తేది

శుక్రవారము

సుంకములా, బాంటీలా?

టారిఫ్ బోర్డును నియమించిన యుద్దేశ్య మేమి? ప్రధానముగా పరిశ్రమలను రక్షించుటకు, విదేశపు సరకులపై హెచ్చుసుంకములను విధింపవలయునా లేదా యని కనుగొనుటకే. హైందవపరిశ్రమలు ప్రారంభ దశయందున్నపుడు, వానిని రక్షించుటకు దిగు మతులపై సుంకములను విధించుటయే మార్గమని, భారతవర్షమున అభిప్రాయము సామాన్యముగ వ్యాపించియున్నది. టారిఫ్ బోర్డు వారి ఎదుట సాక్ష్యము నిచ్చిన భారతీయులు పలువురు, సుంకములను హెచ్చుజేయవలయునని కోరిరి. ఉక్కుచట్ట మొసగిన రక్షణము, ఉక్కుపరిశ్రమను రక్షించుట కేమాత్రము చాలదని సూచించిరి. బ్రిటీషు వర్తకులు మాత్రము భిన్నవిధముగ సాక్ష్య మిచ్చిరి. సుంకములను విధించుటవలన, ఉక్కుధరలు పెచ్చు పెరుగుననియు, కొనెడివారి కిబ్బంది గలుగుననియు వీరి వాదము. ఇది నిస్సారమని గ్రహింపవచ్చును ఏలనన, ఏపరిశ్రమ యయినను త్రొత్తదినములలో విదేశపరిశ్రమలపోటీకి తాళజాలదు. అట్టితరీ, విదేశపు సరకులపై సుంకముల విధించినచో, వానిధరలు హెచ్చుగ నున్నను, స్వదేశ వస్తు నిర్మాణమున కధికప్రోత్సాహము గలుగును. రానురాను స్వదేశవస్తువులు చౌక యగును. వస్తువుల కూలీ హిందూదేశమునకే దక్కును. అందుచే కొనెడి వారికి గలిగెడియిబ్బంది తాత్కాలికము. కొంచె మోరిమి జూపుచో సుంకములవలన దేశమునకు శాశ్వతలాభము గలుగు ననుటకు సందియములేదు.

భారతీయులు సామాన్యముగ వాణిజ్యరక్షణ వాదులు. మాంటుఫర్డు సంస్కరణముల మూలమున, వాణిజ్యరక్షణ కొనసాగునని, కొందరు ఆశపడుచుండిరి. టారిఫ్ బోర్డు నిర్మాణము అభివృద్ధి సూచకమని భావించుచుండిరి. టారిఫ్ బోర్డువారు ప్రజాభిప్రాయముతో నేరీభవించి, సుంకములను కొంతవరకు హెచ్చించుట యవసరమనియు, ఇది వరకున్న చట్టమువలన విశేషలాభము గలుగ లేదనియు సూచించిరి. సుంకములకు బదులుగ బాంటీలులనగ ప్రభుత్వపు గ్రాంటుల సీయవచ్చునాయను విషయమునగాని మరి యితరమార్గములను గూర్చిగాని టారిఫ్ బోర్డువారు నిర్ణయింపలేదు. ఏలనన, దీనిని నియమించిన యుద్దేశ్యము, సుంకముల గూర్చి నిర్ణయించుటకుదప్ప వేరుగాదు. సామాన్య శాసనసభ వా రీసంగతిని స్పష్టముగ సూచించిరి. టారిఫ్ బోర్డువారి సూచనలను ఇండియా ప్రభుత్వము వారంగీకరించుచుండవలసినది. ఇందువలన, దేశాభిప్రాయమును వీరు గౌరవించెడివారు కాని ప్రభుత్వము వారిందు కియ్యకొనక, ఏనంబంధము లేని బాంటీల సీయవచ్చునని సూచించిరి యూరపి యనుసాక్షుల వాదమునే వీరును ఆమోదించిరి

భారతీయాభిప్రాయము నిరాకరింపబడెను. సుంకములను హెచ్చుజేసినయెడల, కొనెడివారి కిబ్బంది గలుగునన వాదము నిరాధారమని పైన సూచించి యుంటిమి. ఇబ్బంది గలిగిన, విదేశవర్తకులకు మాత్రమే యిబ్బంది గలుగును.

టారిఫ్ బోర్డును నియమించినందులకు బ్రిటీషు వర్తకు లిదివరకు కారముల మిరియముల నూరుచుండిరి ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గొప్పవార బాటకెసిరిని భావించుచుండిరి. మొత్తముమీద వీరి యాందోళనమే, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ప్రస్తుతాభిప్రాయమును ప్రోద్బలపరచియుండును. ప్రభుత్వమువారు సూచించిన బాంటీలవలన, దేశమున కధికనష్టము గలదు. ప్రజలద్రవ్యమునుండి పరిశ్రమలకు ధన మొసగుటవలన, దేశముపై భార మధికమగును. విదేశవర్తకులు తమసరకులచే హిందూ దేశమును నింపివేయగలరు దేశీయ పరిశ్రమలు విదేశపరిశ్రమలపోటీకి తాళుట కష్టము. అందుచే ఉభయత్ర దేశమునకు నష్టమేగలుగును దేశీయుల పరిశ్రమలు తలపెత్తుటకు సాధ్యము గానేరదు. బాంటీల నిచ్చుటలో, ప్రభుత్వము వారు తమ యిచ్చవచ్చిన వారినే యభిమానించుట సహజము. ప్రభుత్వము వారు విధించెడి వరతులను చెల్లించి వారిని సంతృప్తి పరచుట సుకరముగాదు దేశమునందు యూరపీయును లనేకులు పరిశ్రమలను స్థాపించుచున్నారు విదేశవర్తకు లికిమీద, హిందూదేశమునందే పరిశ్రమల నధికముగ నెలకొల్పి బాంటీల పధికముగ సంపాదించగలరు. ఏవిధమున జూచినను, బాంటీలపద్ధతి దేశీయ పరిశ్రమలకు ప్రోత్సాహము గలిగింపజాలదని స్పష్టమగుచున్నది.

సుంకములనంగతి యటుగాదు సుంకముల మాన గలిగెడిరక్షణ అందరకును సమానముగ లాభించును ప్రభుత్వమువారిదయకు పాత్రులుగావలసినయవసర మెవరికిని సుంకజాలదు. హిందూ దేశపుపరిశ్రమ తన్నత్యము గాంచినపిదప, సుంకములను నిలిపియుంచవలయునా లేదా యని విచారించవచ్చును ప్రభుత్వము వారిట్టియవకాశమును గలిగించితి. రాబోవు శాసనసభలో ప్రభుత్వమువారి సూచనలగూర్చి చర్చింపబడును. శాసనసభవారు బాంటీలవిషయమై ఏమని యభిప్రాయ మొనగెదరో చూడవలయును. ఇదివరకు ప్రబలిన యభిప్రాయము ననుసరించి, ప్రభుత్వమువారి సూచనలను శాసనసభవారు నిరాకరించెద రని యూహింపవచ్చును. కాని, శాసనసభ వారెటు తీర్మానించి నను సుంకములను విధించెడియేర్పాటు నెరవేరునని తోచదు. తాతాకంఠెనివారికి, ప్రస్తుతసమయమున బాంటీలయినను, సుంకములయినను ఫేరవాలేదని దోచవచ్చును. కాని బాంటీలవలన రక్షణ గలుగక బోగ, ప్రజలద్రవ్యము విశేషముగ ఖర్చుగుట నిశ్చయము. సుంకములను విధించుటవలన గలిగెడిలాభా లిశయము బాంటీలవలన గలుగజాలదు. బాంటీలయినను ఒక్కసంవత్సరమువరకే నిలిచియుండుననియు, ఆపిమ్మట వ్యవహారము తిరిగి యోచింపబడుననియు, ప్రభుత్వ తీర్మానము దెలుపుచున్నది. మొత్తము మీద, పారిశ్రామికరక్షణ జరుగుననియు, దేశభారము త్వరలో తగ్గుననియు ఆశపడుచున్న వారికి తీరని ఆశాభంగము కలుగక మానదు.

మహాత్ముని హితబోధ

గాంధీమహాత్ముడు బెల్గాం కాంగ్రెసుసభ కధ్యక్షత వహించుట కంగీకరించునపుడు, విశేష మానసికాందోళనకు లోనయ్యెను. కాని గాంధీదాసు ఒకంజుకను కాంగ్రెసు సంఘమువార గీత రించుటచేతను, అన్ని పక్షములవారును సంయోగము నకు సుముఖుల జూపుటచేతను అతని యాందోళనము చాలావరకు దగ్గినది. మహాత్ముడు విశుద్ధబహిష్కార వాదయైనను, సహనభావ మర్పింతముగ గనుజుచి, అన్ని పక్షములవారి యెడలను సమానప్రేమను జూప బ్రయత్నించుచున్నాడు తన అహింసావ్రత మికిమీద కఠినశోధనకు లోనగునని మహాత్ముడు అలచుచున్నాడు. విద్యాధికులు పలువురు తమ మార్గము ననుసరించుటలేదని, మహాత్మునకు దెలియను. అయినను మహాత్ముని నాయకత్వమును విడనాడుట కెవరును సమ్మతించుటలేదు. ఈ సమయమున నిరుత్సాహము జెందిగాని, వినుగు జెందిగాని కార్యకర్తలమును వీడిపోవుటకు మహాత్ముడంగీకరింపడు బహిష్కార వాదులీ సమయమున ఆ శాభంగము జెంది యున్నారని మహాత్మునకు దెలియను. కాని, బహిష్కారవాదుల ధర్మ మిసమయమున గాంధీమహాత్ము ననుసరించి, అహింసాధర్మమును నిష్కర్షగ నిర్వహించుటయే. అన్ని పక్షములవారిలోను ఏకమత్యమును గుదిచ్చి, మహాత్ముడు చెప్పెడిజాతీయ సంయోగప్రయత్నములకు తోడ్పడు ముఖ్యము. ఎట్టి ప్రోత్సాహము లేకున్నను, కాంగ్రెసుసభవారి ప్రోద్బలములేకున్నను, అసహాయధర్మమును మహాత్మునివలె ననుష్ఠించెడివారు, సర్వజనస్తుతిపాత్రులై ఎల్లరకును మార్గదర్శకు లయ్యెదరు. అన్ని పక్షముల వారు బెల్గాం కాంగ్రెసుసభకు రావలయు నని గాంధీమహాత్ము డాహ్వానించుచున్నాడు. మహాత్ముని ఆహ్వానము సంగీకరించి, అతనిసందేశమును గ్రహించుటకు భారతీయప్రతినిధు లధికసంఖ్యలతో, వెడతెదరని విశ్వసించెదము. కాంగ్రెసుసభ్యు లందరకును నూలు ఏడుకు సామాన్యధర్మము గలదు. నిర్మాణకార్యక్రమమునందే స్వరాజ్యచీజములు గలవని భావించెడివారెల్లరును తదర్థమే తమ శక్తి సంతను ధారబోయుట యుక్తము భారతీయులే కాశయబద్ధులయి కృషి నలుపుచో, స్వరాజ్యసద్ధి నెవ్వ రాటంకపరుపగలరు?

నైజాముగారు . ఇంగ్లీషు మెనుపత్రిక

ఇవి యవియను భేములేక, తమరీపాల నమునందు లోపము నెంచినపత్రికల నన్నిటిని, నైజాముగారు నిషేధించుచున్నారు. ఇట్టి పత్రికల సంఖ్య నానాటికి పెరిగిపోవుచున్నది. వీరి ఉత్తరువు లాగవారును జనింపజేయుటకు మారుగ నవ్వు పుట్టించుచున్నవి. పత్రికావిమర్శనములే, పాలకులకు ముఖ్యధారములు. వానిని గౌరవ భావముతో స్వీకరించి, యోచించి, తప్పులున్న సవరించుకొనుట పాలకుల ధర్మము. అందుకు మారుగ, పత్రికలను రాక్షండజేసి, జ్ఞానప్రచారమును నిషేధించుట ఏటిన్యాయమో దెలియటలేదు. ఇందువలన పత్రికలకన్న పాలకులకే ఎక్కుడునష్టము గలుగును. పరిపాలనాలోపములవలన ప్రజలలో

సంస్కృతి యిదివరకే పెరిగియున్నయెడల, ప్రతికల నాపివేయటవలన నది తొలగిపోజాలదు. అది మరింత హెచ్చయి, పైకి ప్రవహించుటకు మార్గము గానక, లోలోపల మ్రగ్గుచుండును. ఇందువలన ఎక్కుడు ప్రదవము గలదు. జ్ఞానజ్యోతి గనుపింప కుండ అడ్డగోడకట్టుట, అసంభవము. ఎన్నియట్లము లున్నను, అది చొచ్చుకొనిపోక మానదు. ప్రతికలను నిర్బంధించుటచే ప్రజలయశాంతి ఎటుల మిక్కుట మయ్యెనో, బ్రిటీషుఇండియాలో విదితమే. అట్టికరి స్వదేశసంస్థానములలో పేరుగజరుగునా? అతివాద ప్రతికలతో బాటు మితవాద ప్రతికలనుగూడ నైజాము గారు నిషేధించుచున్నారు. ఇప్పుడు ఆంగ్లో-హైందవప్రతికయగు ఇంగ్లీషుమెను ప్రతికగూడ నిషేధింపబడినది. అస్సాసియేటెడు ప్రెస్సు వార్తప్రకారము, ఇంగ్లీషుమెను ప్రతిక నైజాముగారిని హరూను ఆల్-రషీదుగాత్రో పోల్చె నట. మేమావ్యాసమును జరువలేదు గాని, మెయిలు ప్రతిక తాను జదివిననియు, నైజాముగారి పాలన మును స్థాపించుటయే ఇంగ్లీషుమెను ప్రతికోద్దేశ మనియు, వ్రాయుచున్నది. నైజాముగారు ప్రజా పరిపాలనమునందు అత్యంత శ్రద్ధ వహించెద రని చూపుటకే, యీవ్యాసము వ్రాయబడెనట. ఇది నిజ మగుచో, నైజాముగారిచర్య కేమికారణము గలదో తెలియదు. కారణమేదియనినను, ప్రతికా నిషేధము మాత్రము న మర్థ నీయ ము గాజాలదు. ఇట్టి నిర్బంధములు ప్రజలలో స్వపరిపాలన వాంఛను నధికముగ పెంచుటకే తోడ్పడునని భావించెదము.

ఉత్కళాందోళనము

ఫిలిప్ డెఫ్ కమీషనువారి పర్యటనము మూల మున, ఉత్కళాంద్రవివాదము మరల పూర్వపు రూపము దాల్చుననుభీతి గలుగుచున్నది. గంజాము ఉత్కళులు ఒరిస్సా ఉత్కళులతో జేరనెంచిరా లేదా యను ప్రశ్ననుమాత్రమే, కమీషనువారు విచారింపవలయును. అట్టి కోర్కెవిషయమై ప్రభుత్వమువా రిదివరకు సందియము గనుబటబిది. ఉత్కళు లీతరుణమున తమ కట్టియిచ్చు గలదని తెలుపుట వింతగాదు. ఉత్కళులు ఉత్కళరాష్ట్రమును, ఆంధ్రులు ఆంధ్రరాష్ట్రమును వాంఛించుట నహజము. ఆంధ్రులు ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రమును గోరుటయగాక, దేశమంతయు భాషాప్రయుక్తముగ విభజింపబడవలయు నని మొదటినుండియు కోరియుండిరి. కాంగ్రెసు రాష్ట్రములు భాషాప్రయుక్తముగ విభజింపబడుటకు, ఆంధ్రుల ప్రోద్బలమే ముఖ్యకారణము. ఇటీవలిలో భాషాప్రయుక్త విభాగము కోరెడివారితో ఆంధ్రులు చేతులుగలుపుట ధర్మము. ఉత్కళుల న్యాయమగు కోర్కెలు సఫల మగుటకు ఆంధ్రు లాటంకము గలిగింపబోరు సరిహద్దు ప్రాంతములు దెక్కడ నయినను సామాన్యముగ కొన్ని చిక్కులుండు ననుటకు సందియములేదు. ఏ భాగమునందే యే భాషాప్రజ లధికముగ నుండురో కనుగొనుట సులభసాధ్యము గాదు. అందుచే ఉభయసంఘములవారును కలసి యోచించి, సమాధానపూర్వకముగ సోదంబడిక నేర్పరచుకొనుట యుక్తము. కలహములకు తాపీయజనదు. ఇదివరకే సరిహద్దు

ఆంధ్రుల గంధి మహాత్మని వుజాని డి లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను యథాశక్తిని తోడ్పడుదురు

28.11.24

కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారికి చేసిన వసూలు వసూలు మొత్తము
చందాలు 50601-14-8 ఇదివరకు 24556-1-8 ఇదివరకు 24781-1-9
ఇదివరకు 50601-14-8 ఇదివరకు 24556-1-8 ఇదివరకు 24781-1-9
పూజానిధికి సామ్యునుబంపు చిరునామా — కా.నాగేశ్వరరావు, నెం.7, తంబు శెట్టిపేథి, మద్రాసు.

విషయమును పరిష్కరించుటకు, కాంగ్రెసుసంఘము వారు నిశ్చయించి. ఏ కారణము చే నయిన నేమి, ఆనిశ్చయము కొనసాగలేదు. జనాభాతెక్కలు ప్రచురింపబడినపిమ్మట, నిందునుగూర్చి ప్రయత్నమునలుపుట యవసరమని హెచ్చరించుచుంటి మి. కాని, అప్పుడు చురుకు గలుగలేదు. ఇకనయి నను, కాంగ్రెసుసంఘమువా రీసమస్యను సామ్యముగ పరిష్కరింపబూనుకొనుట నిశ్చయము. అన్ని పక్షములమధ్యను సంయోగ మవసరమని నాయకులు చూచుచు, అందుకొరకై ప్రయత్నములు జరుగుచుండ, ఆంధ్రోత్కళ వివాదమును పెరుగ నిచ్చుట భావ్యము గానేరదు. ఆంధ్రనాయకులు తగినకృషి జరిపెదరు గాక!

పటేలుగారి ఆత్మగౌరవము

బొంబాయి కార్యరేషను అధ్యక్షులగు వి. జే. పటేలుగారు రాజప్రతినిధిగారికి జరిగెడి సన్మాన సభలకు మున్నగువానికి ఆహ్వానముల సంగీకరింప రయిరి. ఈ తీరున వీరు తమ ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనిరి. కాని, ఆహ్వానముల నిరాకరించుటకు కార్యరేషను అధ్యక్షుల కధికారము లేదని నిర్ణయింప గోరుచు, స్టాండింగుకమిటీసభ్యులు నలువురు కార్యరేషనుకు తీర్మానము బంపిరి. ఈతీర్మానమును విచారించుటకు ఆసాధారణసభ జరగును. తీర్మానము ఆంగీకరింపబడునెడల, పటేలుగారు కార్యరేషను అధ్యక్షపదవికి రాజీనామానిచ్చెదరని తెలియుచున్నది. ఇయ్యది చాలముఖ్యమగు ప్రశ్న. స్థానికసంఘాధ్యక్షులు పాలకులను సన్మానించుట కును, వారిని స్తుతించుటకును బూనుకొనవలయునా? ఇట్టివిధి వారిపై గలదా? స్థానికస్వపరిపాలన మింత కన్నను సధికస్వాతంత్ర్య మొనగదా? బొంబాయి కార్యరేషనువారే గాక, మిగిలిన స్థానికసంఘము లన్నియు ఈసమస్యనుగూర్చి దూరమాలోచింప వలసి యున్నది దేశమునకు స్వరాజ్యసిద్ధి గలుగు సంతవరకు, స్థానికసంఘము లిట్టి ఆహ్వానముల సంగీకరింపకుండుట శ్రేయస్కరము

ఇంగ్లండు రుప్య

జనోవిఫ్ గారు వ్రాసిన లేఖ సత్యమని చెలుపుచు, రుప్యతో జేసికొనిన ఒడంబడికలను తా మంగీకరింపమని, నూతన బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు తెలియజేసిరి రుప్యను ప్రభుత్వప్రతిక యిందును గూర్చి వ్యాఖ్యానము జేయుచు, జనోవిఫ్ గారి లేఖ సత్యమని చేంబర్లెనుగారు రుజువు చేయజాలక బోయిరినియు, ఛేంబర్లెనుగారి లేఖ రుప్య కాగ్రహమును పురికొల్పుచున్నదనియు, ఇంతమాత్ర

మున రుప్య చరింపజాలదనియు, వ్రాయుచున్నది. ఒక ప్రభుత్వమువారు లేఖ సత్యమనియు, వేరొక ప్రభుత్వమువారు అసత్యమని వాదించుచు, షరప్పర ప్రతికూలభావము జూపుచుండ, నానారాష్ట్రసంఘ మిట్టి వివాదమును పరిష్కరింపజాలదా? కాని యీ సంఘమువా రిందుకు బూనెదరని తోచదు. లేబరు ప్రభుత్వము వారు ఇంగ్లండుకును రుప్యకును సఖ్యమును కుదుర్చుటకు జేసిన బ్రహ్మాంశప్రయత్న మంతయు, త్రుటికాలములో భగ్గు మయ్యెను. భావ పోరాట మెటులుండునో చెప్ప వీలులేదు. కలహములతోను వివాదములతోను నిండియుండెడి వాతావరణమునందు, శాంతియు సఖ్యమును బెరుగుట దుర్లభము.

కీర్తిశేషులగు లాలా హన్సురాజుగారు.

ఆర్యసామాజకులును, దయానంద ఆంగ్లో వైదిక కళాశాలాధ్యక్షులును, స్వార్థత్యాగులు నగు లాలా హన్సురాజు గారు లాహోరులో చనిపోయిరిని వినుట కెంతయు చింతించెదము. హన్సురాజుగారు తొంబదవ సంవత్సరమున కాలధర్మము నొందిరి. వీరి జీవిత మంతయు దేశసేవయందే గడచెను. రాజకీయ రంగమునం దంతగ ముందునకు రాకున్నను, సాంఘిక విద్యావిషయకాలకై వీరు మిగుల ప్రశంసార్హముగ కృషిసలిపి, కీర్తిగాంచిరి. హన్సురాజు బోలు కర్మవీరు లుండుటచేతనే, ఆర్యసామాజము విశేషాన్నత్యము గాంచుట తటస్థించెను.

మైసూరులో మిషనరీల దుడుకుతనము

హిందూపండితుల సన్మానము మైసూరులో మిషనరీల హానాటికి దుడుకుతనము హెచ్చించుచున్నాడు. ఈమధ్య నొక బ్రాహ్మణజాల ని కైస్తవులలో కలిసిరి. మహారాష్ట్ర 100 మందికి కలపనెంచిరి. కాని మా రామచంద్రరావుగారి కుమారుని నడ్డుపెట్టి కొడుకపన్యాసము నిచ్చిరి పండితుల నందరిని రప్పించి ఆ బ్రాహ్మణజాలనికి ప్రాయశ్చిత్తము చేయించి మరల హిందువులలో కలిపించిరి. భరువాత పంచములను, బహిరంగముగా చెరిపులలో నిరతెచ్చుకొననిచ్చుట పొటలందు బజారలందు తిగగనిచ్చుటకు అంగీకారము పండితు లిచ్చిరట. ఈ పండితుల హద్దానము ప్రశంస నీయము. ఇట్టి దుడుకుతనము నికమందు మిషనరీసాదరులు చేయుదురు గాక యని యొకవిరేఖిరి వ్రాయుచున్నాడు.

అబ్దులకరీం అరెస్టు

కాబూలులో చెరసాలలో నుంచిరి

అఫ్ఘన్ రాజ్యమునకు హక్కుదాడజనని చెప్పుకొనుచున్న అబ్దులకరీమును అతని అనుచరులను అరెస్టుచేసి కాబూలు చెరసాలలో నుంచిరి తెలిసినదని పంపిణీ వ్రాసినది (ఆ.ప్రె.)

ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములుచూచుచు నిమిషములలో మొదలగుట చాలిపోవును. దీనివలన చర్మమునకు పెక్కుదు, మంటయుండదు. రోమములు చాలిపోవును అమ్మ తాంబూనం దీపో, మతరాను - బొంబాయి.

పాత్రోగారి ప్రత్యుత్తరము

కృష్ణజిల్లాబోర్డువారి సన్మానపత్రము

మంత్రిపాత్రోగారి ప్రత్యుత్తరము

ఆర్థికవిద్యా విధానములు

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ స్థలనిర్ణయమింకను కాలేదు.

కృష్ణజిల్లాబోర్డు సన్మానపత్రము

గౌరవనీయులగు సర్. వీ. పరశురామ పాత్రోగారికి
కె.టి. బి. ఏ. బి. ఎల్., ఎం. ఎల్. సి.

మదరాసు ప్రభుత్వవిద్యాశాఖమంత్రి

గౌరవనీయులగు ఆర్యా, వివిధజనులయొక్క సౌకర్యములకు డేములులకు సంబంధించిన విషయములను తెలిసికొనుటకు మీరు మాజిల్లా కలెండరింగ్ యీ సమయమున మీకు జిల్లాబోర్డు సభ్యుల మగు మేము ఆమితగౌరవముతో మాప్రాధికారార్థకమగు స్వాగతము నిచ్చుచున్నాము. దేశరాజకీయముల బాగుగా నెరిగిన మీరు యింజనీరింగ్ విద్యాశాఖయొడను జానీత్రోవలో వచ్చి యిబ్బందుల నెల్ల తొలగించి తగిన సంస్కరణల చేసి మాజిల్లాకు కావలసిన విషయముల కనుకూలించునట్లు ప్రభుత్వపదధిని మార్చి నడుపగలరని చూపుటకు సంతోషించుచున్నాము. ముఖ్యమైన రెండు శాఖలకు మీరు ఆధిపతిగా నున్నందులకు మేము గర్వించుచున్నాము. ఆర్థికతన మీరు మీప్రాధికారములో మాసౌకర్యములపట్ల అభిమానము గలిగియున్నారనిమాడ గౌరవించుచున్నాము. ఆంధ్రమంత్రులలో నొకరుగా మీరు బ్రాహ్మసభ్యుల సభ్యుల పరిపాలనమును జయప్రదముగా కొనసాగించినందులకు మిమ్ముల నభినందించుచున్నాము. మరియు రిజర్వు సభ్యులచేయొ కొన్ని తప్ప మంత్రుల యధీనము చేయవచ్చునని ప్రభుత్వమునకు చూయభిప్రాయముల తెలుపుటకు ఇప్పుడు తొట్రుపాటు మాకు లేదు. దేశముయొక్క విద్యా విషయికావసరముల తీర్చుటకు మదరాసులో రెసిడెంట్ లో యూనివర్సిటీని. ఆంధ్రదేశములో ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును గూర్చి ఆలోచించుటలో మీ ఆతురత, ఆర్యా, మేముగ్రహించితిమి. ఆంధ్రము ఒకసాంకరాష్ట్రమును, విశ్వవిద్యాలయమును, కలిగియుండుటకు పట్టుదలతో నున్నారని తెలుపుచున్నాము. మాఆశయములతో మీరు సానుభూతులౌదురని నమ్ముచు ఈ కోరికలు చెంటునే కాకపోయినాకాలక్రమముగా ఫలించునని నమ్ముచున్నాము. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయస్థానమునుగూర్చి ఆంధ్రదేశములో తక్కినస్థానముల కన్న బెజవాడ అన్ని సౌకర్యములతో తగియుండునని మేము తలచుచున్నాము. ఆంధ్రరాష్ట్రము వచ్చునెడల దాని రాజధానియే ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునకుమాడ సరైన స్థానము కప్పకాగలవని చెప్పుచున్నాము. ఆర్యా, మాజిల్లాలో 20,00000 మంది జనులు 1801 గ్రామములలో కలరని విశేషపర్యవేక్షించుచున్నాము. మేము 714 ప్రారంభ పాఠశాలను తాలూకా బోర్డులక్రింద, 7 బోర్డు మధ్యపాఠశాలలు, 8 హైస్కూలు, 1 స్వేచ్ఛామూలము మొత్తము 46910 పిల్లలతో కలవని తెలుపుచున్నాము. ఇందులో 29768 మగపిల్లలు 17,142 మంది ఆడపిల్లలు గలరు. కాని మా సిద్ధాంతము తాలూకా కోక హైస్కూలులైన నుండవలెనని ప్రతిగ్రామమునకూ ఒకపాఠశాల ప్రతి 20, 10 గ్రామములకు ఒకమధ్యమపాఠశాల యుండవలెను. ప్రస్తుతదేశపరిస్థితుల కనుకూలముగా నుండునట్లుమీచేతనైన మార్పులనన్నిటిని ప్రవేశపెట్టునట్లు మేముసలహానిచ్చుచున్నాము. గవర్నమెంటువారిచ్చే గ్రాంటులు రు. 220031 తో సహా మేము విద్యకై 581255 చెచ్చించుచున్నాము. ఇందులో 261 గ్రంథాలయముల కిచ్చుచున్నాము. ఇట్టి పరిస్థితులలో ప్రభుత్వమున నొక్కటకు మేము జంకుచున్నాము అందుచే విద్యావ్యాప్తికి అడ్డముకలుగుచున్నది. ఎందుకనగా మనరాష్ట్రమునుంచి హిందూదేశ ప్రభుత్వమునకు 848 లక్షలు పోవుచున్నవి ఎట్లయిననూమీరు మాకైకృషిసంబుధురగాక. మారాష్ట్రములో తొనుడునుతగ్గింతురగాకయని కోరుచున్నాము. మంచి రోడ్లు వగైరాలు లేక పోవుటచే జనులకు సౌకర్యముగా లేదని గ్రహించి డి. సి. డిల్ల్యువారికన్న లోకల్ ఫండువారు శ్రమతీసికొందురగాక యనికోరుచున్నాము. జిల్లాబోర్డుఆర్థికస్థితిలోప

ముగా నుండుటచే వారీపనితీసికొనవలయు ప్రభుత్వమునకు అవకాశమున్నంతవరకు మాజిల్లావిషయములో ప్రత్యేకముగా మంజూరు చేసి ఎల్. టి. మెంటరీ పాఠశాలలు, హైస్కూలు వృద్ధిచేసిమీ ఆధికారకాలమును స్వీకరించుచుగా నొనర్చుకొందురగాకయని మేము ప్రార్థించుచున్నాము.

గౌరవనీయులగు ఆర్యా, మీఆమిత విధేయనేమటు
కృష్ణజిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు, సభ్యులు.
బందరు 27-11-1924

పాత్రోగారి ప్రత్యుత్తరము

జిల్లాబోర్డువారి సన్మానపత్రమునకు పాత్రోగారి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు యీరీతిగా తెలిపిరి:—

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము పునర్నిర్మాణము గూర్చియు, ఆంధ్రదేశమునకు ప్రత్యేకవిశ్వవిద్యాలయము గూర్చియు మీరు నూచించియుంటిరి. ఆధునికకర్ణుల ప్రకారము విశ్వవిద్యాలయముల అధికారయావరణ తక్కువగా నుండవలెననియు కొలదియావరణయందే యెక్కువశ్రద్ధ వహించి యుండవలెననియు చెబుచు మీయొద్దేశములతో నేనేకీర్తించుచున్నాను. ఈవిషయమును తన విశ్వవిద్యాలయమునందు గుర్తించబడినది. నూతన విశ్వవిద్యాలయస్థానము తేర్చరచి కొంతకాలము గడచినపిదప నవి ప్రత్యేక విద్యాలయములుగ జేయబడును. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ మేర్పాటు జేయుటగుర్చి ప్రభుత్వమువారిలో చించుచున్నారు. విశాఖపట్నం సభలోని నూచనల ననుసరించి ఒక చట్టము తయారు జేయబడుచున్నది. దానియందు అవసరమగు మార్పులు సరిజేయబడిన పిదప విశ్వవిద్యాలయమువారికి ప్రజలకు అభిప్రాయార్థము ప్రకటించబడును. ఈలోపుగా ధనసహాయము విషయమునగూడ ఆలోచింపవలసియున్నది. ఈపద్ధతిని పూర్తిగా నములు జరుపుటకై ప్రత్యేక వ్యవస్థల భూమి విరాళములకై యెదురుజూచుచున్నాము ముందుగా స్థలనిర్ణయము జేసికొని కార్యరంధ్రమునకై గడంగుట మంచిది. బెజవాడ రాజమండ్రి విశాఖపట్టణములు అర్హస్థానములుగ నూచింపబడినవి. బెజవాడ వ్యాపారములకల్ల ముఖ్యకేంద్రస్థానము గావున చాలమంది దృష్టి నాకర్పించును. రాజమండ్రి వరము చరిత్రాత్మక ప్రామాఖ్యము గలదిగావున అందుల కవసరమగు విజ్ఞానానుమాల వసతులు గలవని యందురు. బ్రైటను ఆఫ్ ది యాస్టు అని పేరుపడిన వాత్రేయనకు చాల ఆరోగ్యకరమగు శీతోష్ణస్థితి గలదు గావున అదిగూడ నొక యనుకూలస్థానముగా పరిగణింపబడుచున్నది. విశాఖపట్నం సభవారు ఏమియు నిశ్చయింపజాలక స్థలనిర్ణయమును ప్రభుత్వమువారికి విడిచిపెట్టిరి. ఇతర విషయములలో బాటు, ముఖ్యముగా చరిత్రప్రామాఖ్యమును, నీటివసతి, శీతోష్ణస్థితి నివాసయోగ్యతయు ఆంధ్రదేశముయొక్క అభిప్రాయమును ప్రభుత్వమువారు గమనించి పిదప స్థలనిశ్చయము జేయవలసి యుండును. ఇది త్వరలో జరుగగలదు.

ప్రాథమికవిద్య

మిజిల్లాలో తాలూకా కోక హైస్కూలు, గ్రామమున కోక ప్రాథమికపాఠశాల యున్నవి తెలియుటకు సంశించుచున్నాము. విద్యకై మీరు రు. 5,8255 ఖర్చు పెట్టుచున్నారు. ఈవ్యయము 2,000,000 జనసంఖ్యకై ఖర్చుచున్నది. అనగా ఇంకను విద్య నేర్చుకొనక మిగిలిన బాలసంఖ్య నూటికి 45 మంది కన్న హెచ్చులేదు. విద్యాభ్యాసములేని బాలికులు నూటికి 75 గలరు. బెజవాడ, ఏలూరు, భీమవరం తణుకు కైకలూరు తాలూకాలు విద్యాపన్నువిధించుటకు ఇంకను నిశ్చయించలేదు. బందరు, గుడివాడ, నరసాపురం తాలూకాలు ఇదివరకే వసూలుజేయుచున్నవి. కైకలూరు భీమవరం తాలూకాలు ప్రాథమికవిద్యావిషయములందు ఇతర తాలూకాలకన్న ముండంజ వేసినను యిందులకు బూనుకొనలేదు.

ప్రభుత్వమువారి విధానము సెప్టెంబరు 8వ తేదీ ప్రకటనలో విడితము చేయబడినది. ప్రాథమికవిద్య క్రమోద్ధారకముగా వలెనన్న 500 పై జనసంఖ్యగల ప్రతిగ్రామమునందు నొక పాఠశాల యుండవలెను ఇప్పుడీరాష్ట్రమునందు వేయిమంది కన్న సెక్కువ జనసంఖ్యగల గ్రామములు 2087, విడువదలకు వైగానున్న గ్రామములు 3,749 రికన్నైజా కాబడినపాఠశాలలు లేకయున్నవి. ప్రాథమికవిద్యచట్టము ప్రకారము యీవిషయమున ప్రభుత్వములను స్థానికసంఘములు చేయవలసియున్నవి. ఈచట్ట ప్రకారము గల అధికారమును ఇప్పటికి 128 తాలూకాలలో 74 ను, 80 పురపాలక సంఘము

లలో 16 మాత్రమే ఉపయోగించుకొనినవి. విద్యపన్ను విధించుకొను అధికారమును అములు జరుపుకొనిన తాలూకాబోర్డులు మాత్రమే మాతనపాఠశాలల నేర్పరచి విద్యావ్యాపకము జేయునపుడు ప్రభుత్వ ధన సహాయము నుగోరకకర్త గలిగియుండును. ప్రభుత్వమువారు యీవత్సరము 840 నూతన పాఠశాలలకు గ్రాంటుల నిచ్చిరి. ముందువత్సరము మరి 400 పాఠశాలల కీయచున్నారు. కావున యితర స్థానికసంఘములన్నియు ధనసహాయమును గోర నర్హులగలిగియుండుటకు విద్యాపన్ను విధింప త్వరపడవలయును. ప్రాథమికవిద్యను సర్వవ్యాపకముగ నట్లు జేసి, ప్రజల స్థానిక ఆర్థికస్థితిగతుల కనుకూలమగు విద్య నేర్పబడునట్లు జేయుటకై ప్రాథమిక విద్యాబిల్లు వేరొకటి విచారించబడు చున్నది.

ప్రభుత్వ ఆర్థికవిధానము

ప్రస్తుతము మన రాష్ట్రముయొక్క ఆర్థికస్థితిని మీరు గుర్తించియే యున్నారు. అన్యాయముగా మనము కేంద్రప్రభుత్వమువారికి మనకాబడిలో నుమారు విదవభాగము 848 లక్షల నిర్బంధమునవలసి యున్నది. ఆయవ్యయపట్టికలలోని అసందర్భములగుర్చి నేనిదివరకు తెలిపియుంటిని. అంచగావేయబడిన రాబడులు తగ్గుటచే మిలేవ్యయ మవలంబించవలసి వచ్చుచున్నది. కాని ఈపద్ధతి ప్రజామేదమును బడయుదు. స్థానికసంఘములు ఖర్చుల పెట్టుకొనలేక ప్రభుత్వసహాయమున కెదురుచూచుంటేను. రాజకీయ వ్యవహార గొడవయందు యాయార్థిక మొలను వినిపించుకొనవచ్చును. కేంద్రస్థానికప్రభుత్వముల ఆర్థిక సంబంధము విఘటముగవ్యక్తీకరించునది. పన్నులవిధించు సమర్థ్య పరిమితింప బడదు. పన్నులను విధించుట రాబడియేగాక మిగిలిన ఆర్థికపరిస్థితులను బట్టి గూడ పన్నుల లేటును నిశ్చయింపవలసియుండును. ఏప్రభుత్వమునైన ఆచ్చటి జీవనవ్యయము పొడిపంటలనున్న గువాటిని గుర్తించి ఎంతవన్నకు తగియున్నవో తెలిసికొనవలెను. ఏదేశమునందుగూడ పన్నుల యత్నములు అభినందింపబడవు. పన్నులను తగ్గించి వేరువిధముగా రాబట్టుటకు ప్రభుత్వమువారు తలపెట్టవలెను.

గ్రామములస్థితిగతులు

రాష్ట్ర ప్రభుత్వరాబడులనుండి కొంతభాగము కేంద్ర ప్రభుత్వమున కొసంగి మిగిలినదానిలో పరిపాలనావ్యయము భరింపవలెను.

రాజ్యాంగవిధాన సంస్కరణసంఘమువారు నూతన పన్నులను విధింపక తీరనియవస్థకలసింపవని నూచించుచు యాదిగవ రీతిని దేశస్థితిని దెలిపియున్నారు:— ఇండియాలో పట్టుములసంఖ్య అతిస్వల్పము. పల్లెలవాసులే అత్యధికముగ నున్నారు. దేశము ముఖ్యముగా వ్యవసాయముపై నాధారపడినది. ఇండియాలో 244 మిలియనుల ప్రజలలో 226 మిలియనులు పల్లెలయందే యుందురు. ఇంగ్లాండు పరిశ్రామిక దేశమని పేర్కొనెనను నూటికి 58 మందిమాత్రమే పరిశ్రమలయందు 8 మాత్రము వ్యవసాయమునందునున్నారు. ఇండియాలో నట్లుగాదు. నూటికి 71 మంది వ్యవసాయదారులు, 12 పరిశ్రామికులు, 15 పర్వతులు, 2 స్వంతవ్యాపారములవారు, 1 1/2 మంతున ప్రభుత్వోద్యోగులు గలరు చెన్నరాష్ట్రమునందు నూటికి 11 మంది పట్టణవాసులు. పన్నులరాబడి యెక్కువభాగము పల్లెల వారినుండియే వచ్చును. పీఠ యెక్కువ నష్టపోయెడివారు. వారిలో అత్యధికసంఖ్యాకులు పేదవారుగను విద్యావిహీనులుగను జీవనయాశ్రయ వనసమర్థులుగా నున్నారు. వారు యిప్పుడే పన్నుల తమకూక్కులను బాధ్యతలను గుర్తించుచున్నారు. తమకు ప్రత్యక్ష ప్రాతినిధ్య ముండవలెననియు తగిన విద్యావైద్య సహాయము లుండవలెననియు రియతులు గోరుచున్నారు. ఆర్థికములకు రాజకీయములకు అనాభావసంబంధము గలదు.

ఆర్థికపద్ధతి లోపములు

పన్నుల విధించు విధానములో కష్టములను తొలగించుటకై పన్నుల విచారణసంఘమువారు తగిన ప్రయత్నముల జేయుచున్నారు. పౌరుని నికరత్రు రాబడిని, పన్ను విధించవలెను. కావున ముందుగా ఆర్థికపరిస్థితుల తెలిసికొనవలెను. ప్రభుత్వమువారి పనుల నిర్వహించుటకై యేదో యొకవిధము గ పన్నుల విధింపక తీరదు అయినపుడు పన్నులను హెచ్చుజేయుటకంటె ప్రస్తుతపద్ధతిలమార్చి సరిజేసికొనినచో రాబడి యధికముకాగలదు.

ఇండియాలో భూమికిస్త్రయిప్పుడే అధికముగానున్నదని ఆంధోళనగలరు. ఇంక పథికముజేసినచో చాల నిరసనముండును. శ్యవసాయభూములపై బరువు తగ్గించుటకుగాను పన్నులవిధానమును మార్చవలెనని కాసనసభలవ్యాసా ప్రజలు వాంఛించుచున్నారు. ప్రాథమికవిద్య వ్యాపకమునకై చిన్నవిద్యాపన్ను విధించుచున్న గొప్పగొప్ప స్థానికసంఘములు విధింపకున్న

మహాత్మనివ్యాసములు

ఎంగుయిండియా

- (1) బెల్గాంకాంగ్రసు అధ్యక్షత, (2) బహిష్కరణపక్షమువారికి ఉపదేశము, (3) ఏకమత్యము చేకూరునా?

బహిష్కరణపక్షమువారికి ఉపదేశము మహాత్మనివ్యాసము ఎంగుయిండియా

“బహిష్కరణపక్షమువారికి” అను పేర్ని కక్రింద మహాత్మ్య డివ్యాసమును వ్రాసెను.

“బహిష్కరణ పక్షమువారికి చాల విచారకరముగా నున్నది. అందులకు పూర్తిగా కాకున్న చాలవరకు నేనే బాధ్యుడనను తలపు నాకు విచారమును కలిగించుచున్నది. నేను గూడ గట్టి నమ్మకముగల బహిష్కరణవాదులలో నొకడనను విషయమే నాకు మనశ్శాంతిని కలిగించుచున్నది. నాకు కలిగించినటులే బహిష్కరణపక్షమువారి కందరికినిగూడ కలిగించు నుగాక! బహిష్కరణవాది అనుపదము అందమైనదిగాదు. దాని వలన ఏమియును వెల్లడి యగుటలేదు. 1920 లో కలకత్తాలో ఆహ్వానింపబడిన ఆసహాయతీర్థావమును విడువ నొల్లనివారు; అని చూత్రము లేలనున్నది. దానిలో ఆచరణ యోగ్యమగు విషయము దౌర్జన్యపూర్ణము. 1920 వ సంవత్సరమునకు పూర్వముగూడ మనము ఆసహాయవాదులముగానే యుండితిమి. ఆనగా పైకి మనము దొరతనముతో కలిసి పనిచేయుచున్నట్లు కనబడినను మనభావములు ప్రభుత్వమునకు ప్రతికూలముగానే యుండెను. 1920 లో ఆపదతిమోహియినది. మనోవాక్యా య కర్మలకు సహకారమును (ఏకీభావమును) కలిగించుటకు ప్రయత్నించితిమి. అందులకు దౌర్జన్యపరిత్యాగ మనవర మని యును మనము ప్రభుత్వమునకు విచ్చిక్షణమును పీలినంత వరకు తగ్గింపగలిగినచో వారు ప్రజలకులాంగదరనియు మనము గ్రహింపగలిగితిమి.

అసహాయవాది ఎవడు?

“పాలకులపట్ల ద్వేషములేకుండను వారికి హాని తలపకుండను వారి ధర్మని రూపుమాపగోరుచు, ఆ పద్ధతివలన కలిగిన నడుచాయములను- శాసనసభలు న్యాయస్థానములు విద్యాశాలలు విరుదములు దు రాక్షర కరములగు విదేశవస్త్రములు మున్నగువాని సి-బహిష్కరించువాడే అసహాయవాది. ఇది ని ర్మూలనా సర్వసాధము”

స్వతంత్రపాతకాల సేవరులకు, పంచాయతీ న్యాయ స్థానముల సేవరులకు, నూలువడకించుట, ఆములుతో బట్టులు నేయించుట, అనునది నిర్మాణస్వరూపము. అప్పుడు కాంగ్రెసు సభయే భారతశాసనసంఘ స్థానము నాకమించి విచ్చిక్షణ దేశా రాధకుల సహాయమున స్థిరముగ దేశసేవచేయునదిగా నుండును. కాని అనుకొన్నరీతిని ప్రభుత్వశాఖల దైందిని నిర్మాణములకు సాధ్యముకాలేదు. కాంగ్రెసుశాఖలవలన సంతృప్తికరములగు ఫలితములు కలుగలేదు. అందువలన మనలో కొందరికి అదైర్యము కలిగినది. వారు శాసనసభలద్వారా దేశసేవను చేయగలుగుదు మని తలచిరి.

సహనమనసరము

అసహాయవాదులు నిజముగా దౌర్జన్యమును పరిత్యజించి యున్నచో యిటులు కాంగ్రెసువారిలో కొందరు అసహాయా ద్య మము ను వదలి పోయినందుకు వారిపై నాగ్రహమును చెందియుండగూడదు. తమరెట్టి నేతృత్వతోను నద్దాన ముతోను అసహాయాద్యమును ద్వారా దేశసేవను చేయగోరుమ న్నారో అట్టిదేశభక్తిని సద్భావమునే కలిగి; రెండవపక్షమువా రుగూడ శాసనసభలద్వారా దేశసేవను జేయగోరుమన్నారని యూహింపవలసియుండెను. వారులుచేయలేదు. ఇప్పుడు స్వ రాజ్యపక్షమువారిని అనబడుచున్న కాంగ్రెసు వారిని బహిష్కరణపక్షమువారు తీవ్రముగా దౌర్జన్యముతోను ఎదిరించి రి. వారు నిజముగా దౌర్జన్యమును త్యజించియున్నచో స్వరా జ్య పక్షము వారి పట్ల సహనమును చూపి

గారవిం చి వారి యిష్ట ప్రకారము దేశ సేవచేయుట కనుచుండియే యుండవలెను. కాని బహిష్కరణపక్షము వారట్టి అసహనమునుచూపుట దోషముని నేనను. తాము అసహనమును చూపుచుంటిమనిగూడ వారు గ్రహించియుండలేదు. ఆత్మనిశ్వాసమును అసహాయాద్యమునందు గట్టి నమ్మకమును కలిగియుండుటకు బదులుగా స్వరాజ్యపక్ష మువారి సహాయముకొరకు ఆశించిరి. అది దౌర్జన్యపక్షము. అట్టి దౌర్జన్యమువలననే దేశములు పాలకుల సహాయము నాశించుట తలపట్టించుచున్నది. ఆపరాధీనభావ మిప్పటికిని తొలగలేదు గాననే ఒడంబడికకు కొందరింకను అంగీకరింప బాలు కున్నారు.

స్వరాజ్యపక్షమువారు చెప్పుకొనుచున్న రీతిని వారు నిష్కపటవర్తనలుగాక బహిష్కరణపక్షమువారిలో కొందరు తలచుచున్నట్లు స్వరాజ్య పక్షమువారు కపటలేమని వాదనరీతి కంగీకరించెద మనుకొనుడు అప్పుడైనను బహిష్కరణపక్షమువారు స్వరాజ్యపక్షము వారిని ప్రేమించుటయే గదా కర్తవ్యము. అట్లు బహిష్కరణపక్షమువారు స్వరాజ్య పక్షమువారిని నిజముగా ప్రేమించెదచో వారి పద్ధతులను గూర్చి క్షోభపడిన పరియేలేదు. బహిష్కరణ పక్షమువారి లో విక్కిలి హెచ్చుమండికి ఖచ్చితపరితప్ప మరేమియును కనపడదు. హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి, అస్పృశ్యతలగుర్చి సరిగా గ్రహించినగాని పనిచేయ కలుగలేదు. అప్పుడైనను వీనిని గూర్చి హెచ్చుమండికి అవకాశముండదు. బాతీయపాతకాలలో కొందరికి పనియుండునుగాని అందులకు ప్రత్యేకార్హత లుండవలెను.

ఖద్దరు విషయమున నమ్మకమున్నచో అందరి కిని పెద్దలకును పిన్నలకును స్త్రీలకును పురుషులకు నుగూడ వినివేలయందును పనిచేయుట కపార మగు అవకాశమున్నది.

శాసనోల్లంఘనము

మొదటిపని నిర్మాణకార్యక్రమము. అది నెరవేరగాని శాసనోల్లంఘనము సాధ్యపడదని దౌర్జన్యమును నిజముగా పరి త్యజించినవారి కందరికిని స్పష్టముకాక మానదు. శాసనోల్లంఘన మనగా ఒడంబడికలెయిని ఆవేశమును కలిగించునట్టి కత్త సహకారమును ఉద్రేకమున కెడములేకుండ అపారమగు కష్టముల ననుభవింపగల కత్తియే. అది లభించుటకు దేశపరిస్థితులలో ప్రశాంతభావ మేర్పడవలెను. హిందువులును మహమ్మదీయు లును, బ్రాహ్మణులును బ్రాహ్మణేతరులును, సర్వ హిందువు లును అవర్ణ హిందువులును కలసింపరనుటకు తగిన నమ్మకము కలుగవలెను. ఇతరులసహాయ మక్రరలేకుండ దేశారాధకుల పోషణకు అవసరమునంత అధికముగా నూలు ననుకుటను సేత సేయుటను మనము నేర్చుకొని యుండవలెను. ఇట్టి సామర్థ్యము కలవారినంఖ్య హెచ్చుగా నున్నచో మనచుట్టును చెలరే గిన కాచుచిచ్చును చల్లార్చి శాంతిని కలిగింపగలుగుదురు అట్టి వారినంఖ్య అల్పముగా నున్నచో వారు మంటలను చల్లార్చి బోయి దానిలోనికి మాడిపోయెదరు.

నిజముగా యిట్టి అసహాయవాదులు దేశము నందున్నచో వారి ఒడంబడికకొరకు కలహింపరు. ఏలయనగా లొంగని లొంగదీయబడని అసహాయ బహిష్కరణవాదులు, ఎట్టికష్టములుకలిగినను ప్రేము నుశ్యజింపని శాంతమతులు, దేశీయులందరును ఆవి శ్వాసమును చూపినను త్రివిధ నిర్మాణకార్యము లందు చలింపని విశ్వాసము కల సి ర చి త్తు లు దేశమునందెందరుకలగోంపవీక్షించుటకే యీ ఒడంబడిక యొకసాధనము. అట్టివారికి పరులసాను భూతి అనవసరము. అట్టి బహిష్కరణపక్షము వారు చూపగల సానుభూతిని సహాయమును నాకే అత్యవసరము. నేను వారినందులకరించెదను ఇట్టి మనోవిజయము కలవారు శా తముగను నిరాశ్చర్య బరముగను నిరంతరాయముగను దేశసేవ చేయ గలుగుదురు. వారు వినుగుకొనరు. చిరుబుస్సు మునరు. అంతరాత్మ సంతుష్టినితప్ప మరెవరివలనను

వి. ఇప్పుడేపన్న విధింపట వారియిష్టానుసారమై యున్నది. పూర్వానుభమునుబట్టి యిది విధింపట నిర్బంధింపవలసివచ్చును. ఇతర దేశములు కలిపోతే

మనదేశపన్నులవిధానమును ఇంగ్లాండుదేశ విధానముతో సరిపోల్పుటకు వీలులేదు. మనదేశమునందలి రాబడి అంచనాలు వెలుపు తెక్కలు సరిగాలేవు. ఏదేశమునందైనను కష్టము (సుంకముల) రాబడి యితరరాబడులకన్న అధికముగనుండును. ఇంగ్లాండులో వనిషి ఒక్కొంటికి సగటున రూ 675 పన్ను వి ధింపబడుచున్నది. వ్యవసాయదేశముగు ఇటలీలో తలకు రి-1.6 శాసలరాబడి. ఐరోపియను దేశము లన్నిటిలో ప్రజలందరకు ప్రాథమికవిద్య గరపబడుచున్నది. వాల్బిన్నిటియందు ప్రజలకు ఆరోగ్యవిద్యా వ్యాపారవిషయ సౌకర్యములన్నియు స్థానిక సంఘముల ఖర్చులపైనే జరుగుచున్నవి. ఇటలీదేశ గ్రామములు ఆర్థికసాంఘికపరిస్థితులు సరిగ మనదేశమునకు పోలియుండును. అన్యోటగూడ పన్ను లధికముగ నేయున్నవి. మనదేశమునందంత యెక్కువజేసినయెడల ప్రజలందోళన జేయుదురు. కాని ప్రజలు పరిపాలనాధికారములందు కొంతభాగము విహించునపుడు ఖర్చులనుగూడ భరించుకొన సంసిద్ధులై యుండవలెను.

మనదేశములో ఏ పన్నులు ఆత్మధికముగ సమభాగములుగా లేవనియు ప్రజల బీడించుచున్నవనియు నొకయవవాదుగలదు. కాని అందుకు తగిన నిదర్శనములు జూపనిది విధానమును మార్చవీలులేదు. కావున ఆర్థికసమస్యను పరిష్కరించుటకు ప్రతిరాష్ట్రమునందు యేదోయొక జిల్లాను తీసికొని పరిక్షింపవలెను. అందునిమిత్తము పరిపాలనాసాధనము గలవాడును స్వతంత్రపాతకాలము గలవారిని కొందరిని దేశపరిస్థితుల విచారంప నియమింపవలెను. ఆపన్నుగాని సరి యైన ఆర్థికపరిస్థితులు వెల్లడికావు. దీనిమూలమున పాలితులకును పాలకులకును సమరసభావము కుదురగలదు.

* * * *

కృష్ణాజిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడు:—సుంత్రిపాత్రో గారిని దిగబెట్టుటకుగాను బందరునుండి గుడివాడమీదుగా 29 వ తేదీన గుడివాడపాము రివలేదీన నూజిపిడుచేరుకొనెదరు.

నోటీసు

గంటూరు అడిషనులు డిస్ట్రిక్టు మునసిఫ్ కోర్టులో
OS. 401/1924

వాణి:—చెన్నూరు నరసింహ్యం.

ప్రతివాది:—చిలకమర్రి రామసుబ్బారావులు

ప్రతివాది కొందా రాములు పేరటకు వ్రాయించి యిచ్చిన ప్రాంతరీనోటును యీవాది ఆర్డరు పొంది పైసెంబరున దావా దాఖలుచేసి యున్నాడు. సదరు యీ సెంబరు దావా 8-12-1924 తేది వాయిదా చేయబడినది. ఆక్షేపణ లున్న యడల సదరు వాయిదా రోజున 10 గంటలకు పక్షముద్వాదా గాని స్వయముగాగాని హాజరు క్లి తెలియపరచుకోవలెను. లేనియెడల యక్కుపాట్రిగా దిక్రి అవును.

ఎమ్. వి. నరసింహాచార్యులు,

వాదితపు స్టీడర్.

ఇప్పుడే వచ్చినవి!

ఇప్పుడేవచ్చినవి!!

నాటిక సంఘములకు కావలసిన, కలరులు, టోపాలు, డ్రస్సులు, బ్రోచీలు మొదలగునవి వెల సరసముగా దొరకును.

అన్నిరంగులగ్రీసు పెయింట్సు 1 ప్రిక్	0 10 0
ఫారిన్ తెరల్ క్రీము 1 సీసా	1 4 0
డిటా లోకల్ మేడు 1 సీసా	0 14 0
స్విటుంగం కాటిక్ 1 సీసా	0 8 0
క్రీపుహెడు అన్నిరంగులలో 1 అడుగు	0 8 0
సిల్వరు లోలాకు 1 జుతి	1 6 0
రాజపాట్టటోపాలు	8 8 0
డిటా రెండవరకం	4 8 0
క్రీపుహెడు హెడెట్	9 0 0
డిటా రెండవరకం	4 8 0

కె. నాదముని అంతు సన్స్,

164 చెనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

ఎట్టి బహుమానమును ఆపేక్షించదు. ఎట్టివారు దేశ క నకలరని పాఠకులకు నమ్మకముకలదా? కలిగి నచో వారిపేరులను యీ పత్రికలో ప్రకటించి లోకమునకు చాటవలసిన అవసర మావంతయును లేదు. మో. క. గాంధీ

బెల్గాం కౌం గ్రె ను ఆధ్యక్షత

మహాత్మునివ్యాసము

ఎంగు యిండియా

నిన్నను ప్రకటింపబడిన వ్యాసములో మిగిలినభాగము. భారతకాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభలో స్వరాజ్యపక్షము మానయుననించిరి. నూరువరకు సమ్మతింపనివారు చాలమంది యుండుదుగాని ఏకీభావముకొరకు వారు మానము తో మార్పు సంగీకరించిరి. తమకు ప్రతిపక్షములగు ఆశయము లను వదులుకొనవలసినవిన్నందులకుబహిష్కరణపక్షమువారు లో లోకుండుదు నిరుత్సాహులుగా నుండిరి. ఒడంబడిక మరతులు సరిగా నుండలేదని వా రాక్షేపించిచేగాని ఒడంబడికకు ప్రతి కూర్పుగా ఓటునియ్యలేదు. ఇందులకు రెండుపక్షములవారిని శ్రేణింపదగినదేగాని తనవలన అత్యధికమగువనిని దేశీయు లా శిం చు చు న్ను పు డు ఎ వ ర యి న సరిగా ప ని చే యు ట కి ట్టి ప రి స్థి తు లు ప్రాత్యహిక ములని చెప్పవలెను. గాని నాకు అహింసయుదుగల నమ్మకమును పరిక్షించుటకుమాత్ర మిది సరియైనతరుణము. స్వరాజ్య, బహిష్కరణ, విశేషాద, స్వతంత్ర, శేషనలు హాము రూలు, పక్షములునున్నగు వివిధపక్షములపైనను ఆంగ్లేయుల పైననుగూడ నాకు సమానమున ప్రేమయేర్పన్నచో నే నధ్యక్షత వహించుటవలన నాకును నా ఉద్యమమునకునుగూడలాభ కరమే యగును.

వికమత్యప్రయత్నము

నేను దేశీయులను మోసపుచ్చుకూడదు. నేను రాజకీయములను మతమును వేరుచేయజాలను. మతమునగా మూఢవిశ్వాస మనియు యికరులను ద్వేషించి వారితో కలహించుట యనియు నా యభిప్రాయముగాదు. సహనమనబడునదియే విశ్వమత మని నా యభిప్రాయము. నీతిదూరములగు రాజకీయములను బహిష్కరింపవలెనని నా యభిప్రాయము. అట్లులేన రాజకీయము లనువదిలిపోవలెననికొందరందురు. కాన అతిశయవంతముకాదు. నేను సంఘమునందేయుండవలెనుగాని ద్వంద్వముల కతీతుడను గా నుండవలెను. ఏదిఏమిటనను నేనిపుడు కాంగ్రెసును వదలి జేయుట పిరికితనము కాకమానదు. నేనధ్యక్షతవహించుటకుగల యిబ్బందులను తొలగించుటకే ఎల్లవారును ప్రయత్నించుచు న్ను సమయమున నేను అధ్యక్షతను నిరాకరించితి నేని అదిపలాయనమేయగును. నాకు మానవస్వభావముపైనను మానవసంఘముపైనను అత్యధికమగు విశ్వాసముకలదు. తక్కిన మానవకోటితో పోల్చిన భారతీయులకంటే ఉత్తమమే అనదగును గాని అధమమనదగదు. ఉద్యమము మానవస్వభావమునందు విశ్వాసము కలదని నమ్ముచున్నది. మార్గము అంధకారబంధురముగా కనబడుచున్నను, భగవత్సహాయమునందు నాకు నమ్మక మున్నయెడలను నాఅసహాయతను ఒప్పుకొనజాలినవినమ్రత నాకు కలిగి యున్నపక్షమునను భగవంతుడే నామార్గమును లేతొవంతము గావించి నాకుచేయూతయొసంగి నడిపించును. నాకు యిప్పటికి ని అసహాయోద్యమమందును కాసనోల్లంఘనమునందును గట్టిన మృకషండినను దేశీయులలో హెచ్చుమంది అసహాయోద్యమమును కాసనోల్లంఘనమును అంగీకరింపగలగితిలో లేరనినిశ్చయము గు దైవసహాయముననే నేను గ్రహింపగలిగితిని. కాన కాంగ్రెసువారి అసహాయోద్యమము ద్వేషముపైనను యిర్పాద్యపైనను ఆధారపడి ఏర్పడినది కాదని లోకమునకు వెల్లడించుటకు పరస్పరసహాయమునే ఆధారముచేకొని జాతిమత విభేదమును పాటించకుండ అన్నిపక్షములవారిని ఏకీభవింపజేయుటకే నేను ప్రయత్నించెదను. విమర్శనలనగాక అనగా వట్టిఆక్షేపణల వలనగాక స్వరాజ్యమును సంపాదించి చూపుటవలననే అసహాయోద్యమమును కాసనోల్లంఘనమును ఆవలంబించుట క్షుభిలు లేకుండ చేయవలసిన భారమును అన్నిపక్షములవారిమీదను వేసెదను గాన బెల్గాం కాంగ్రెసు మహాసభకు అన్నిపక్షములవారును ప్రతినిధులుగా రాజ్యాలపోయినను ప్రేక్షకులుగానైన తప్పి తమసలవలను లేటిపి తోడ్పడవలెనని మూలానా మహమ్మదాల్ గారు చేసిన విజ్ఞప్తి సంగీకరింపవలెనని అన్నిపక్షముల ప్రతినిధులను వేడుటకు సాహసించెదను.

కాంగ్రెసువారి ముఖ్యకర్తవ్యము

స్వరాజ్య, బహిష్కరణపక్షములకు చేరిన కాంగ్రెసు వారిపైని గొప్పభారము పడియున్నది. హిందువులు మహమ్మదీయులు, బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులు, మున్నగు వివిధజాతులకును మతములకును చేరిన కాంగ్రెసువా రందఱును తమ ప్రవర్తనమునందును తమ ఆకృతులయందును తమ విధానమును చూపవలసియున్నది. వారు కాంగ్రెసుకు పరిచర్య సలుపుటకు రావలెనగాని పరిచర్యను కోరు యజమానులుగా రాగూడదు. ఖద్దరునుగూర్చి నాలుగేండ్లనుండి బోధించుచున్న కాంగ్రెసు వారందును ఖద్దరుపట్టు తమకుగల విశ్వాసమును వెల్లడించుటకు ముఖ్యముగా ఖద్దరుపట్టులే ధరించి రావలెనుగాని మరేబట్టులను ధరింపగూడదు. ఒండొరులపట్లను ఒండొరుల మతాచారముల పట్లను అత్యధికమగు సహనమును గౌరవమును చూపుటవలన వివిధ జాతులవారికిని మతముల వారికిని భిన్నసంఘములవారికిని వర్ణములవారికిని వికమత్యమును కలిగించుటయందు తమకుగల గట్టిపట్టువలను కాంగ్రెసు వారందరును ప్రకటింపవలెను. కాంగ్రెసుకు వచ్చెడు అవగతీయంపులకు సదుపాయములను చేయుటకు ప్రత్యేకముగా శ్రద్ధవహించి అస్పృశ్యతానివారణమువందు తమకు గల నమ్మకమును హిందువులు వెల్లడిచేయవలెను.

నావద్ద మంచుమాకులు పులే

హిందూ మహమ్మదీయ కలహములు, వంగరాష్ట్రనిర్బంధము, అకాలీలకు కలుగుచున్న నిరంతరభాదలు, వైకం సత్యాగ్రహముపై దాడి, స్వరాజ్య సంపాదనము మున్నగువానికి దురాయకట్టువలె పనిచేయు గోస్థాయి చిటుకాలను తెలుపవలెనని ప్రతినిధులను ప్రేక్షకులను నన్ను కోరట సహజమేగాని అట్టి మందుమాటలు నాకడ కేమియునులేవు. అవి వారికడనే యున్నవి. మార్గదర్శక ఫలకమువలె నేను దారినిమాత్రమే చూపగలను. దానిని కాంగ్రెసువారు గ్రహించినను సరే తిరస్కరించినను సరే వారి యిష్టము. భగవంతుడు మనకు తోడ్పడునుగాక. మో. క. గాంధీ.

బొంబాయిసభలు

నర్వేంటు ఆఫ్ యిండియా పత్రిక

“వికమత్యమిట్లును కుదురదని ఎరిగియుండియు ఆ ఆశుభవార్త నిపుడే తెలుపుట మంచిదిగాదని మరికొన్ని నెలలు జరుపుటకే ఉపసంఘమును ఏర్పరచిరను. వాదమును మేముంగీకరింపజాలము. ఈసభలవలన నేర్పడినయొకమత్యభావము ఎట్టిప్రబలిని రోధములనైన అతిక్రమింపవచ్చును. అన్నివిషయములలోను ముఖ్యతమమనదగిన రాజ్యాంగవిధాన నిర్మాణభారముగూడనీ ఉపసంఘముపై పెట్టబడుటవలన చాలాక కలుగుచున్నది. వికమత్యము కేవలము భావనాప్రపంచమునందే ఉన్నంతకాలమును ప్రజలలో అధికోత్సాహము కలుగదు. కాని స్వరాజ్యవిధాన నిర్మాణము దానిని క్రియారూపము గావించును. అన్ని రాజకీయపక్షములను చేరిననే గాని అట్టివిధానమంగీకరింపబడవలెను. అట్లందను ఏకీభవించి తొలినేగాని బ్రిటిషువారు వారిని నెవేర్పుట” (ఆ. ప్రె.)

ఉపసంఘసభలు

వికమత్య ఉపసంఘమున కట్టుబడి రామలింగారెడ్డి సి. వి. ఎస్. సరసింహరాజుగార్లు గూడ సయ్య కజాతీయపక్ష ప్రతినిధులుగా ఎన్నుకొనబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

ప్రభుత్వములు

మహాత్మునివ్యాసము

ఒక సవరణ

“వంచన చేసి వ్యవహారమునకు రక్షణచెల్లునుగాని నమ్మక వారిని మోసపుచ్చుట మున్నగువంచనల కట్టిరక్షణ చెల్లును” అని గూడ మహాత్ముడు వ్రాసెను. (ఆ. ప్రె.)

ధోరాజీ ప్రచురణసంఘము

అక్రమసంఘముని గొండలాదివాను ప్రకటించెను

“ధోరాజీ ప్రచురణసంఘమువారి ప్రకటనలు రాజకీయమును పురికొల్పుచున్నవి. ఆసంఘము అక్రమసంఘము వారి ప్రకటనలన్నియు బహిష్కరింపబడెను. వానిని గొండలుసంస్థానములోనికి తీసికొనిరాగూడదు” అని దివానుప్రకటించెను.

(ఆ. ప్రె.)

ఈజిప్టులోనిర్బంధములు

జిగ్నాలుపక్షమువారు మువ్వరను అరెస్టుజేసిరి

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

నవంబరు 28:-జిగ్నాలుపక్షములో ముఖ్యులగు అబ్దులు రహిమాను ఫామిగారు, పార్లమెంటుసభ్యుని, నక్రాషి ఎగ్జండరుగారు, ఆంతరంగిక కార్యదర్శి, వివిషయము మాక్రాము బివియడు, వాఫదైటు పక్షమువాడు, యామధ్య జిగ్నాలుగారితో ఇంగ్లండు బోయినయారెని, బ్రిటిషుఅధికారులు అరెస్టుజేసిరి.

బ్రిటనుకు ప్రాచినహాయము

ఈ విషయము నహిత సమలి వారు బో కతనము కలుగజేసికొనవలెనని ప్రేం చి వారి న్యాయనలు ప్రెంచిప్రభుత్వాభిప్రాయములుగా బ్రిటిషువారు గణించుటలేదు.

ప్రెంచిప్రభుత్వమువారు బ్రిటిషువారికి నష్టదాయకముగనుండునట్లెన్నడును ప్రవర్తింపవని బాల్టిస్టును మంత్రవర్తనమునకు తెలియజేసిరి.

ఇంగ్లాండులో తుపాను

ఇంగ్లాండులో పెద్దతుపానువలన ప్రబలనష్టముగలిగెను. కాప్టియను సముద్రముపై భయంకరమగు గాలివానవచ్చెను.

తాడంకి హైస్కూలు (కృణ జిల్లా)

విద్యామంత్రిగారి సలహా

కృష్ణాజిల్లాలో తాడంకిజోర్డు హైస్కూలు ఉద్యోగులు విద్యామంత్రిగారిని సన్మానించి అభినందనపత్రము ప్రసాదించుచు, తమ హైస్కూలును రికన్స్ట్రక్షన్ జేయింపవలెనని గోరిరి. ఈసందర్భమున తమతో కమిటీకేర్యరపురం హైస్కూలు పోటీగా నున్నదనియు, తమస్కూలును జిల్లాబోర్డువారు ఖాయపరచిరనియు మది జేసికొనిరి.

విద్యామంత్రిగారు తెలుగుభాషలో ప్రత్యక్షమిచ్చుచు, ప్రస్తుతవిద్యావిధాన యవస్థలకు వర్ధించిజెప్పి, అనేకమంది బి. ఏ. లు ఉద్యోగములు లేక మరియే యితరపనులు జేయననర్హులై జీవనాధారములేక తల్లడిల్లుచున్నందులకు తమ విచారము నుజెప్పిరి. ఇట్టిపోటీలు బెట్టుకొని తిరిగి అట్టి విద్యాలయముల నే స్థాపించక పోయినచో స్థానికసంఘములు తమచేతిలో నున్నపుడు వృత్తివిద్యలు నేర్పు పరిశ్రామిక పాఠశాలలను స్థాపించుకొనరాదా యని సలహాజేసిరి.

శ్రీధన్వన్తరి జయంతి-కావలి

ఈకార్యకర్త హుళిత్రయోదశి సోమవారం సాయం ౬.౦౦ గంటలకు కావలి గ్రామంలోని ఆయుర్వేద వైద్యులు శ్రీధన్వన్తరి జయంత్యుత్సవమును కార్నేవక రీతింగు రూములో జయప్రదమాగా జరిగించిరి.

శ్రీధన్వన్తరిపూజ ఆయినతోడనే తదుర్కవార్తమై సమాహుతులయిన మహాజనులు మ-రా-రా-శ్రీ కావలికోర్డు ప్రిడరు గారైన రెవ్రారు వెంకటసుబ్బయ్య, బి. ఎ., బి.యల్ గారి అధ్యక్షతకేంద్ర సభచేయగా వైద్యరాజు పర్ణకాల లక్ష్మీనృసింహ అయ్యంగారు వారు శ్రీ ధన్వన్తరి స్వీతతారమును గురించియు ఆయుర్వేద ప్రాచీనతను గురించియు ఉపన్యసించిరి. తరువాత కావలి తాలూకాబోర్డు వైసుప్రెసిడెంటు గారున్న శోభుప్రీడరుగారును విన-మ-రా-రా-శ్రీ దేశభట్ల రంగయ్య బి.ఎ, గారు ఆయుర్వేద బౌద్ధధాతయముల యొక్క ముఖ్యావశ్యకతను గురించి చక్కగా నుపన్యసించి ఈగ్రామమున నొక ఆయుర్వేద వైద్యాలయమును స్థాపించుటకు సభ్యులెల్లరు తగు ప్రయత్నమును చేయగోరి యొకతీర్మానమును ఉపపాదించిరి. అందుకు విషకన్మాలు హెడ్ మాస్టరుగారైన మ-రా-రా-శ్రీ ముత్తరాజు శేషయ్యగారు ఉపపాదనను లబధుచును కభ్యులలో కొందరు కమిటిగా యేర్పడి చందాదేవులయారుచేయించవలసినట్లు నుడివరి.మ-రా-రా-శ్రీ వెలమూరిసుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి బి. ఎ., గారును మ-రా-రా-శ్రీ శింగంపల్లి వెంకటసుబ్బారావు బి. ఎ. గారు మొదలగు మహాజనులు ఆహూదించిరి. పై సభ్యులలో కొందరైన వెలమూరి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారును, ముత్తరాజు శేషయ్యగారును రేవ్రారు వెంకటసుబ్బయ్యగారును, కనుమళ్ళ వెంకటరమణయ్యగారును దేశభట్ల రంగయ్యగారును, పర్ణకాల లక్ష్మీనృసింహయ్యంగారును, ఈనెల 30 లేదా సమావేశమై కమిటికి మెంబర్లను నిర్ణయించవలసినట్లు తీర్మానించిరి. అధ్యక్షునికి వందనములతో సభమగింపబడెను.

(శ్రీయోధిలాసి)

నెల్లూరుజిల్లా కో-ఆపరేటివ్ ఖాదీస్టోర్సు

ఈ సంఘము తే 28.6.24 దిన సాపింపబడి సహకార పరపతిసంఘముల రిజిస్ట్రేషన్ వారిచే రిజిస్టరు చేయబడియున్నది.

ఇందు ముఖ్యముగ ఖద్దరు ప్రోత్సాహమునకు ఆసక్తరమగు వనలు వ్యాపార సరళిన జనుల పరపతిమీద జరుపబడును ఇప్పటికి సుమారు 60 మంది సామాన్యసభ్యులున్నారు. ఒక చినచెరుకుకు గ్రామ సహకార పరపతిసంఘము మాత్రము సభ్యత్వమును పొందియున్నది. ఈ ఖాదీస్టోర్సుయొక్క పని యంతయు గ్రామ పరపతిసంఘముల సహాయ ప్రోత్సాహములమీద ఆధారపడి యున్నది. దూది, రాటపుసామానులు ఆ సగా చెవులు కదుర్లు ఆనుమానులు వస్త్రా పరికరములు, నడు తునాలు, ఖద్దరుపత్రములు ఇవన్నియు విక్రయింపవలసి యు న్నది. గ్రామ పరపతిసంఘములవారు ఎక్కువగా సంఘముల తరపున సభ్యత్వమును పొంది ఆయా గ్రామములలో ఉద్యమ మును ప్రోత్సహించి, గ్రామమున కంతయు వలయుసామగ్రిని మామూలమున తెప్పించుటచే ఈ ఖాదీ స్టోర్సుయొక్క పని సార్థకమగును. కావున గ్రామములు ఈవిషయమై ఆలోచించి వెంటనే తమ సంఘములతరపున సభ్యత్వపు చందా రు 50 ల వసతున మాకంపి సభ్యత్వము పొందుటయే గాక ఆయా గ్రా మముయొక్క ఆవసరమునకై ఎంతదూది వస్త్రా గ్రామముల కయి వారు తీసికొనగల్గినదివీరైనచే తెలిపినవెంటనే పనిప్రారం భించి అట్లు సప్లయ చేయుదుము. ఇది నూతనముగా స్థాపితమ యైనది. ఇప్పటికి కొంతవఱకు వస్త్రములు మాత్రము కొని అ మ్ముచున్నాము. నూలుకూడ సేకరించి సప్లయ చేయగలము.

జిల్లాలోని పరపతి సంఘములవారే కాక ఇతర జిల్లాల వారు తమకు నూలు కావలసియుండిన ఆవివరమును, ఎంతనూ లు మాసమునకు కావలయుననుటయు తెలిపిన మేము సప్లయ చేయు సర్వాట్లు చేయగలము.

ఎట్లయినను అందరుచేరి సహకార సంఘముగ నేర్పడిన ఈ ఖద్దరు పరిశ్రమాభివృద్ధి ప్రయత్నమును మిక్కిలి జయప్రద ముగ నెరవేర్చింప జేయవలయునని బ్రార్థన

ఇందు విషయమై ఉత్తర ప్రభుత్వములు కార్యదర్శి -పెర నెల్లూరునకు జరుపనగును.

టరుగింటి వెంకటసుబ్బయ్య,

అధ్యక్షుడు.

కో. పార్లసారధి అయ్యంగారు,

కార్యదర్శి.

శిరోమణి, విద్యానుల హీనస్థితి

మిత్రమండలివారు మదరాస్ విశ్వవిద్యాలయమునందు 'బి. ఏ., మొదలగు పట్టపరీక్షలతో బాటు సంస్కృతమునం దును శిరోమణి, విద్యా, అను బిరుదుగల పరీక్షలను నెల కొలిపి వానియం దు తీర్చులెనవారికి పైబిరుదులు నొసంగి అంగపాఠశాలలోగాని, సంస్కృత పాఠశాలలోగాని లేక కళాశాలలయందు గాని వీరుపాఠ్యాయపదివికి తగియుండురని నియమించి దేవభాషను కొంతవఱకు నున్నతస్థితికి తెచ్చిరి. ఇప్పుడు పై గీర్వాణభాషనుగాని, ఆంధ్రము మొదలగు దేశ భాషలను గాని యభ్యసించి పై పరీక్షలయందు తీర్చులగుటకు, విజయనగరమునందును, కెన్న పురియందును, తెనాలియందును, ఇంకయు తిరుపతి, చిట్టెగూడూరు మొదలగు పట్టణములందును కళాశాలలను స్థాపించియున్నారు. ఇప్పటికి సాధారణముగ పది సంవత్సరములనుండియు వానియందు గీర్వాణ దేశభాషల నభ్యసించి యనేక విద్యార్థులు శిరోమణి, విద్యాపరీక్షల యందు నెఱవేరియుండిరి. కాని యిట్టివారికి సాధ్యాయపదవులు మాత్రము దొరకుట మిగులదుర్లభమై యుండెను. వీలయిన జిల్లా బోర్డువారితరపున స్థాపింపబడి యుండు అంగపాఠశాలల యందుగాని, పురపాలకసంఘము, మిత్రమండలము, మొదలగు వారిచే నెలకొల్పబడిన ఉన్నతపాఠశాలలందును గాని సుపాఠ్యాయపదవులందున్న సంస్కృత పండితులును, తెలుగు పండితులును, నింకయు నాయాదేశభాషాపండితులును శిరో మణి, విద్యా పరీక్షలయం దు తీర్చులుకాని వారు సాధారణ ముగ నిప్పటికి శిరోమణి విద్యా పరీక్షలయందు నెరవేరిన వారు నాలుగువందలకు పైనున్నారు. కానివారు నిరుద్యో గులై యుండుటయు మనము చూచున్నాము. అట్టిపరీక్షలం దు తీర్చులెనవారికి సుపాఠ్యాయపదవులు లభింపకపోవు సంద ర్భమున వాని నింత కష్టపడి చదువుట మాత్ర మేలతెలియకు న్నది. భక్తి సదుపాయము మున్నుండు గలుగునను యానచే

గదా యనేకకష్టములచేడి పదివి యుత్తీర్ణులగుట! అట్లు పది వియు యెదకు నిట్టి యవధికి తెందివలసియుండిన నెట్టి పుగు పార్థమును వాడు సంపాదించినవాడగును? కేవల విద్యా మాత్రభక్తితము గలిగినదాని నొరలకు బోధించుటకు గాని స్యముగ ననుభవించుటకు గాని దేహమును కాపాడు కొనినగదా అనకాశముగలగును? కష్టపడనివాడెవడు, కష్ట పడినవాడెవడు నొక్కటేయైన నంవిరువురకు గల తారతమ్య మేమియుండును? కావున విశ్వవిద్యాలయపు వైపట్టపరీక్షల యందు నెరవేరినవారినే పాఠశాలలయందు పండిత పదవులకు నేర్పరచి మన దేశవిద్య లనభివృద్ధికి తెందునట్టి యవకాశము గలగును గాకయని కోరుచున్నాను. (విద్యాభిమాని)

దేశీయ వార్తలు

భారత బొగ్గువిచారణ సంఘమువారు రంగూన్ నుంచి 29 లేదీ సింగపూరువెల్లి అచ్చటినుంచి 9 డిసెంబరుకు కొలంబో వెళ్లెదరు. అక్కడనుండి మదరాసువత్తురు. (జబ్బు. సి. బెనర్జి గారు సంఘములో నొకసభ్యుడు) కొలంబోలో సంఘమువారిని కలుతుగట.

ఇన్.డి. స్కెచ్ మన్ ఆను మేరీతోనున్న ఫిల్మను ఢిల్లీ రాష్ట్రములో ఆన్సర్చైడని ఢిల్లీ కమిషనరు గారు ప్రక టించిరి.

సర్. శివస్వామయ్యగారిని పబ్లిక్ సర్కిస్ కమిష నుకు అధ్యక్షుడుగా నుండుమన్న వార్తకు ఆధారములేదు.

కన్నాటు యువరాజు, యువరాజ్య 14 డిసెంబరుకు ఏ డె ను వత్తురు. వారి నచ్చట ఏ. బి.టి. మిలిటరీ క్లకటరీగారు కలిసికొందరు. వారందరు బొంబాయికి 19 లేదీకి వత్తురు. అచ్చటినుంచి పూనాను చూచి కల కత్రాకు 24 లేదీకి వెల్లి 28 దాకా ఆచల నుండును. వీరు గవర్నరుల ఆతిథులుగా నుండురు.

బొంబాయి ప్రభుత్వపు రివిన్యూమెంబరు, జహంగీరు, ఆర్థికసభ్యుడు లారెన్సుగార్లు సింధుదేశములో సంచారము చేయుచున్నారు.

బొంబాయి గవర్నరుగారు భార్యతోగూ కరాచీ, హైదరాబాదు (సింధు) ఖైర్ పూరు సంస్థానము, సమూరు మొదలగుచోట్లను చూచుచు సింధుదేశమున సంచారము కావించురు. వారిసంచారము సమయమున అధికార, అసభికార్య సన్యాసములు పెక్కులు జరుగును.

దివాలాదారుముందు ఎవరిఅప్ప తీర్చవలెను

విచిత్రమగు దావా

ఎలయన్న శ్యాంకుకు కరాచీలో బ్రాంచిలదు. హిరా చంద్ తారాచంద్ అనునొక కంపెనీవారు 30000 రూపాయ లు బొంబాయిలో ఒక మనిషిపరంగా యివ్వవలయునని ఆ బ్రాంచి ఆఫీసులోకట్టి దానికగు ఖర్చు, కమిషన్, ఇచ్చివేసిరి. కరాచీ బ్రాంచివారు బొంబాయి హెడ్ ఆఫీసుకు డబ్బుపంపే లోగా బ్యాంకు దివాలాతీసినది. ఈ 30000 వేలసొమ్ముగల్గి తెనది. దానిపైన హిరాచంద్ కంపెనీవారు దావాతెచ్చిరి. హైకోర్టులో (ఒరిజనల్ పైదు) విచారణజరిగినది. అప్పలవారం దరితోపాటు యాకంపెనీవారికి గూడ 100 కి యింతని యిచ్చు టా లేక 30000 విగతా బాకీలెటులన్నను సరే ముందువీరి కిచ్చి వేయుటా అనుప్రశ్నవచ్చినది.

30000 ఇచ్చి వేయుటయే న్యాయమని తీర్పు చెప్పగా హైకోర్టు అప్పీలు చేయబడినది. కేసువిచారణ జరిగినది. తీ ర్పు యింకా చెప్పలేదు.

పగుళ్లను తెలము

వెల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-6-0. వి. పి. లో 0-11-0

1 డబ్బీ మొదలు 6 డబ్బీల వుకు పోస్తే 0-5-0 మాత్రమే

అరికాళ్లు, అరిచేతులు, చర్మము కారకవలన, శిరగా వలన పగిలి నీరు కారుటయు, జలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈ తెలమును రాచిన పగుళ్లమని జిలపాయి మంచినర్రము రాగల దు. పగుళ్లనొప్పియు నయవగును. స్వల్పక్రయము. కాశి తగు ళ్లకు ఈ తెలము అత్యంతోపయోగకరము.

అమ్మతొండునెముల పో, ముడచాను గా కాగు

వార్త

నచిత్ర హాసవత్రిక

ప్రతిచంద్రమాసాదిని ప్రచురింపబడును

సచిత్రమాసవత్రిక ప్రతివందించియుండును 3,4 రంగులవటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో ప్రచురింప బడును. వాజ్మయము, చిత్రకళలు, గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక విషయములతో వత్రిమాసమునను 200 పుటలు కలిగియుండును.

సంవత్సర చందా	రూ 6 0 0
అర్ధ సంవత్సరము	,, 3 0 0
విడిపత్రిక	,, 0 10 0

మాదిరిపత్రిక గోరువారు అణాలు 0-10-0

స్తాంపులు పంపిన పంపబడును. ఉచితముగ పంప జాలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత చందాదార్లుగ చేరినయెడల ఆ సొమ్ము మినహా యింకాకొని తక్కినసొమ్ముమాత్రము పంపవచ్చును.

ప్రస్తుతము పోస్టులు రూపు ప్రకారము. 0-2-0, రిజిస్టరుచార్జి, 0-3-0 తపాలు చార్జి అధికమగుచున్నది. మీరే ముందుగ మణి యార్డరు పంపిన శుభ్రు తగ్గును. ఏ. పి. లు వంపి నచో సొమ్ము మాకు ఒక్కొక్కప్పుడు ఆలస్యముగ చేరుటయు పత్రికలు పంపుట ఆలస్య మగుటయు సంభవించును.

మేనేజరు, భారతి.

తపాలవెల్లి నెంబరు 12 చూడండి

మోహిని తెలము

5 తుల నూనెగల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

ఇదిమనోహరము శేయు విద్యార్థులు, ప్లేడిట్లు, ఉద్యోగ గ్రులు మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతినిచ్చును. నుండరల మోహలావణ్యములకు ప్రాపగు కురులును మనోహరముగ బెంచి కాపాడును. ఈ తెలమునంతకల రహజీయమగు సువాసన చెప్పు నలవికాదు. తలకు రాచి దువ్వుకొనిన ఇతరు పొరుగు వాళ్లకుకూడ పరిమళము వ్యాపించును తలలోచుండును పుట్ట నివ్వదు. దీనియందు మనోహరమగు సువాసన ద్రవ్యములను చేర్చి తియారుచేయించి తలకొది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడనే యున్నాము. శయోబక సాహితీలించిన నిజము తెలియగలదు

చుండుకు నూనె

వెల సీసా 1-కి రూ 0-6-0 వి. పి. సహా 0-11-0

ఈ నూనెను రాచిన చుండు పొట్టురాలుట, జిల, గోమడు పుండ్లు మొదలగునవి మూనును. దీనివలన వెల్లెలకు పోనిగలుగక చక్కగల బెరుగగలదు

దంతశూల హా

వెల సీసా 1-కి 0-3-0. వి. పి. సహా 0-14-0

దంతశూలను శైత్యము, రసపట్టు, పుష్పపన్నులు, కుళ్ళి కదిలిన దంతములు మొదలగునవి కారణములు. నొప్పిగల చో. దూదిని ముందుగా పై వెల్లి కొప్పి వెంటనే పోవును.

దంతచూరము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-2-0 డబ్బా 1 కి 1-4-0

ఈదంతచూరముతో పండ్లతో ముటులన చిగుళ్లు గట్టిపడును. చుక్కలండి రక్తము కారకుండును నోటుర్రంధములేక యుండును. పండ్లుముత్యములవలె తెల్లగా నుండును.

సుందరి తెలము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ 0-8-0 వి. పి. 0-13-0

ఒక డబ్బీ తెలము విడువక రాచిన ముఖమున ఏర్పడు మెటిమలు మచ్చలుమానును. ముఖము కాంతిపొరి, నన్నగా అద్దమువలె ప్రకాశించును. చర్మము మృదుత్వముకలిగి నాంజూ తెరును. ఈ తెలము మంచువాసన గలిగి విగడవలె నుండును అమ్మకొండునెల శిరో, ముడచాను - బొంబాయి

వృత్తాంతలేఖలు

సాలూరు

సాలూరులో గాంధీమహాత్మ్య పేరను సుతాపత్నివారి పీఠానికి ఆర్థికవైఖ్యలు యావన్ముది 23 వ తేదీ ఆదివారం రోజున సాలూరుకు మైలుదూరములో ఉన్న కేతిరెడ్డి వారి తోటలో గ్రామంలో ఉన్న ఆర్థికవైఖ్యలు యావన్ముదికి వనభోజనములు చేయించిరి. చాలమంది బీదలు కూడ విచ్చేసిరి. తోటలో 2 గంటలు సంగీతము హాభాజనలు జరుపబడినవి. ఆదివారం అన్ని ఆఫీసులకు కలవగమక చాలమంది ఉద్యోగస్తులూ హాజరయ్యిరి. చాలమంది బీదలకు భోజనము పెట్టబడినది. సాలూరులో ఉన్న తోటాం మైనింగ్ కంపెనీవారు ఆయనటి. లక్ష్మయ్య కేటిగారు వచ్చిన యావన్ముదికి మిఠాయి పంచిపెట్టిరి.

(ఒకవీలేఖరి)

బెజవాడ (స్వకీయవిలేఖరి)

దివ్యజ్ఞాన సభలు

నవంబరు 24:—ప్రస్తావనా దివ్యజ్ఞాన సమాజముల సమావేశమునకు, ఉత్తరగూడల 'స్టార్' కాన్ఫరెన్సును 22, 23 వ తేదీలందు బెజవాడ పట్టణమునందు రామమోహన లైబ్రరీలోను జరిగినది. సభలకు దాదాపు 60 మంది సామాజికులు వచ్చియుండిరి. వీరిలో స్త్రీలు పురుషులు వేర్వేరు కులములకు మతములకు చెందినవారు గలరు. వీరిలందరికీ ఇచ్చిన సబుజ్జీపదవియందున్న శ్రీ యస్. వి. సుబ్బారావు పంతులు తిను గృహమునందు విడిది ఏర్పరచి భోజనముల సేర్పాటుచేసిరి. ఈ రెండుదినముల ఉదయమునందు సామాజికుల ఆంతరంగిక గోప్యము పరింకాయల పున్నము గారిచే దివ్యజ్ఞానసమాజమున కొనగబడిన భవమునగు జరిగినవి.

22 వ తేదీ సాయంత్రము ఐదున్నగంటలకు కాన్ఫరెన్సు ప్రారంభమైనది. మొదట ఆధ్యక్షపదవికి ఎన్నుకొనబడిన శ్రీ యదనందన ప్రసాదుగారు జబ్బుగానుండి రాజులక వారి స్థానే ప్రాధాన్యత త్రిలోకకారు గారిని పంపిరి.

రెండు సంఘముల పక్షమున స్వాగతోపన్యాసములను తుర్లపాటి శేషాచలరావు గారున్న శ్రీ వీ. ర జగదీపాల య్యంగారున్న చదివినపిమ్మట ఆధ్యక్షులు యావన్ముదిచిరి. ఆధ్యక్షులు తమ యావన్ముదిను అన్ని మతములు, అన్ని ప్రజలు సేర్వేరు వాదములతో వేర్వేరు సిద్ధాంతముల ప్రకారము నానికన్నింటికి పరమాధి ఒకటేయనియు దానిని కనుగొనుటకు మార్గములు మాత్రము వేర్వేరుననియు, ఈ అన్నింటిని పరిశీలించి సమన్వయపరిచి ఏ పరమార్థమైన ఎన్నుకు ఒక్కటిగలదో దానిని సమాపించుమార్గము దివ్యజ్ఞాన సమాజము చూపుటకు పూనినటుల వారు నుడివీరి. మరియు ఈజ్ఞానపుంజమున కంతయు ఏ మూలపురుషులైన సిద్ధులు జీవ మృతులు గలరో వారి కటాక్షమున ఈ సామాజికులు లోక కళ్యాణమునకై పాటుపడుచున్నారని చెప్పిరి.

తదుపర శ్రీ వావిలాల వెంకటేశ్వరధానులు గారు తిలకు మహాశయని గీతారహస్యమును గూర్చి విపులముగ నవన్వసించిరి. తిలకు మహాశయని వైషమ్యమును, వారి సిద్ధాంతమును గురించియు ఎల్లరుకు తెలియునటుల నువన్వసించిరి.

మరల సభ 23 వ తేదీ సాయంత్రం 4-30 గంటలకు సమావేశమైనది. ఆధ్యక్షులు "అవతారము"లనుగురించి యావన్వసించిరి. బుద్ధావతారము తదనంతరము మానవకోటిస్థితి అల్లకల్లోలము నున్నదనియు, ప్రస్తుతపుదుస్థితిని పోగొట్టి లోక కళ్యాణ మొనర్చుటకై ఒక అవతారపురుషుడు రానున్నాడనియు, అట్టికళ్యాణమునకు ప్రపంచమును సిద్ధపరుచుటకై దివ్యజ్ఞానసమాజము పాటుపడుచున్న విధమును వివరముగ చెప్పిరి.

అటుపిమ్మట శ్రీ కే. నరహరిశాస్త్రిగారు దివ్యజ్ఞాన సమాజము స్థాపించి అదభివృద్ధికై పాటుపడినట్టియు, ఇప్పుడు పనిచేయుచున్నట్టియు, విరలయొక్క పటములను మూజుకులాంతలు సహాయమున ప్రదర్శించిరి.

శ్రీదాసు త్రివిక్రమరావుగారు సభ్యులకు సభికులకు, అధ్యక్షులకు వందనముల సర్పించుటతో సభ ముగింపుకు వచ్చినది.

మోటారుబస్ ప్రమాదము

నిన్న ఉదయము బెజవాడనుండి బందరుకు ఒక మోటారుబస్ పోవుచు తాడిగడప సోపునద తల్లక్రిందు లగుటచే బస్ లోనున్న నలుగురు ప్రయాణికులకు ఉపద్రవకరమైన గాయములు తగిలినవి.

వారిని వెంటనే వైద్యులకు ఆనుపత్తికి తీసుకెళ్లినారు. వారికి అచట ఉపచారము జరుగుచున్నది.

బెజవాడ స్పిన్నింగ్ వీవింగ్ మిల్సు లిమిటెడ్

ఈ కంపెనీ తొలుతు భాగస్వామల జనరల్ మీటింగు ఈనెల 29 తేదీ సాయంత్రం 4 గంటలకు బెజవాడలో కంపెనీ లో ఆఫీసునందు జరుగును. కొలదిదినములలో నేరపని ప్రారంభమగునని తెలియుచున్నది.

సాధు సుందరసింగుగారు

వీరు ఈ పట్టణమునందు 23, 24 తేదీలకు ఉదయము సాయంత్రములందు ఉపన్వసించిరి. వీరి యావన్ముదిను వినుటకై దూరప్రదేశములనుండి అనేకమంది దేశీయుల ప్రభులు వచ్చియుండిరి.

యేనుక్రీస్తు ఎన్నడో భూలోకమున అవతరించిన అవతారము 'రిగా'క నేడు సజీవుడై తనకుతోడునీడ గానుండుటయే గాక తన యధ్యాత్మిక జీవనమునకు జీవమైన తన యనుభవము లన్నిటిలోను పాల్గొను పరమమృత్యుడైన రక్షకుడనియు, ఈరక్షకుని దర్శనము సాంగత్యము తన కనుదినానభవమైన విషయమని సాధు సుందరసింగుగారు తమ యావన్ముది సంగ్రహమున నితాపించుచున్నారు.

దారి గొట్టుట

వైదరావోదానుండి ఒకరు పన్నెండువందలరూపాయలను ఇచ్చి బెజవాడ స్పిన్నింగ్ అండ్ వీవింగ్ మిల్సు కంపెనీలో ట్లించుటకై రైటుబడిమీదవచ్చిరి. రాత్రియగుటచే ఈయన సేవలో పడుకొనుటకు యత్నించుచుండగా నిద్రించుకొన్నట్లు స్నేహితులవలె నటించి ఆయనకు మార్గముచూపెదమని నమ్మించి తప్పుదారిని ఏలూరుకాలవవరకి తీసికొనిపోయి ఆయనవద్ద సామ్యము దొంగిలి పారిపోయిరట. వీరియమాకి ఇంకను దొరకలేదు.

కాకినాడ పురపాలకసంఘము (స్వకీయవిలేఖరి)

కాకినాడ, నవంబరు 25:—నిన్న సాయంత్రములకు 6 గంటలకు కాకినాడ పురపాలక సంఘము సమావేశమైనది. చాల వరకు సంఘము పూర్తిగా నుండెను. కాంగ్రెసుపక్షమువారైన పోతులపత్తిరాజు శ్రీపాదం వెంకన్నగార్లు ప్రభువిశ్వాసప్రమాణమును జేసి సంఘమునందు జేరిరి.

మోటారుగ్యాగు

భారతదేశప్రభుత్వకార్యదర్శియు, భారతదేశముఖ్యమంత్రియొక్క నోకరులగు ఎడ్వినో ఎన్. మోటారుగ్యాగు చనిపోయినందులకు యీసంఘమువారు విచారమును వెలుబిచ్చుచు, భారతదేశరాజకీయభివృద్ధినిగూర్చి చేసిన ఘనసేవకు యీదేశ ప్రజలు కృతజ్ఞతతో జ్ఞాపక ముంచుకొందురనియు వారినేమను మెచ్చుకొనను తీర్మానమును చేసిరి. ఎల్లరును నిలువబడి గా తీర్మాన మంగీకరింపబడినది.

పరిపాలనము

1923-24 సం॥ పు సంఘపరిపాలన నివేదికపై ప్రభుత్వమువారు పరిపాలనము తృప్తిగా నున్నదని అభిప్రాయమును తెలిపిరి.

సర్పారీ ఉత్తరువులు

దేశబంధు చిత్తరంజన్దాసు పున్నెపుట్ బాక్సెగా ర్లకు సమర్పించిన స్వాగతపత్రములకైన ఖర్చులు, కలెక్టరుమంజూరీలేదే చేసినందులకు వచ్చిన సర్పారీ ఉత్తరువులు రద్దుచేయవలసినదని సంఘాధ్యక్షుడును సంఘసభ్యులును దాఖలు చేసిన పిటిషనులు జిల్లాజడ్జి కొట్టిచేసినందున, మద్రాసు హైకోర్టులో అప్పీల్ చేయుటకు సంఘమువారు తీర్మానించిరి. ఇందు నిమిత్తమై ఖర్చులు రావుబాద్దరు వైదా వెంకటచలపతిగారు భరించుటకు అంగీకరించిరిగాన అట్లు తీర్మానించబడినది. కాని ఖర్చులు మ్యానిసిపల్ ఫండ్సులోనుండియే ఖర్చుపెట్టవలసినదనియు అదియే యుక్తమైన పనియనియు కొందఱు అభిప్రాయపడిరి.

నూలువడుకుటకు బహుమతులు

నూలువడుకు, పోటీపరీక్ష జరిగినట్లును పరీక్షాధికారుల నివేదికయును యిందు ప్రచురింపబడినది. పరీక్షలో బాగుగా విజయముపొందిన 4 గురికి సుమారు 15 రూ॥ ల విలువగల ఖద్దరుపత్రములను పురపాలక సంఘాధ్యక్షును సంతోషముతో నన్నటిసభలో బహుమతి చేసెను. ఆయన ప్రశంసతో నిట్లుచెప్పిరి. "ఈసంఘసభ్యులు కానిప్రముఖులను మనము పరీక్షాధికారులగు నిర్ణయించినాము. వారు ఎక్కువతమ దీనికొని యీపరీక్ష జరిపించినందులకు వారి కనేకవందనము లర్పించుచున్నాను. పరీక్షాధికారులందఱును ఇక్కడతమ కానివారికి యీమా వందనములు తెలియజరుపడని శ్రీ రంగయ్య వాయడగుగారిని కోరుచున్నాను. వారికిమనవందనములకై వారు పనిచేసినందును చెప్పుటలేదు. వారికి మనవందనములతో

నిమిత్తములేదు. మన వందనములకై వారు పనిచేసినందును చెప్పుటలేదు. వారికి గల గాఢభిమానము యిందులకు కారణము. వారెంతయో శ్రమదీసికొని పరీక్షకు రాట్లుములుమొదలగునవి సజ్జె చేయించి పనిచేసిరి. వారెంతయు వందనార్హులు. కాని వారి పని యంతటితో సమాప్తికాలేదని తెలింపవలెను. ఇంకను మనము మనపాతకాలలో రాట్లుములుపెట్టించియు మగ్గుములుపెట్టించియు మనము పనిచేయుచోవుచున్నాము. అందులవిషయమె బడ్డెటులో కొంతసామ్యముగా నిర్ణయించినాము. డైరెక్టరు ఆబడ్డెటు తప్పక అంగీకరించునని నేననుకొనుచున్నాను. కావున యీపరీక్షాధికారుల అవసరము ముందుకూడ ఉన్నదిగనక వారు మనకు సహాయముచేయుచు మనప్రయత్నములకు లోడ్డుడుదూరని నమ్ముచున్నాను. మరియు, యీబహుమతులు పెట్టినకొద్దేశమేమనగా, ఉపాధ్యాయులు చక్కగా యీనూలువడుకుటను నేర్చుకొని పనిచేయుచుండురనియు, వారు ఆదర్శులై యుండుటవలన పాతకాలలందు నూలువడుకుట చక్కగా సాగుననియు, యీసంఘమునకు యిందువిషయమై వ్యయపరచుటకు కావలసినంతద్రవ్యము లేనందువల్ల నూలువడుకనేర్చిన శ్రాంత ఉపాధ్యాయులను ప్రత్యేకముగా నేర్పరపనవసరము లేకుండా ఉన్న ఉపాధ్యాయులే చాలారకు బాలికలకు బోధచేయుదురనియు ఇంకను యీ ఉపాధ్యాయులవడుకుప్రవీణతనుబట్టి వారికి జీతములభివృద్ధికూడ యుండుననియు, వడుకు ప్రవీణతగలవారిని పాతకాలలలో నియమించుటకును యిదివరకు అనుకొనియున్నాము. కావున యీకమందు సంవత్సరమునకు ఉపాధ్యాయులందఱును, స్త్రీలు పురుషులును, పోటీ పరీక్షకు తయారై తమ ప్రవీణతను దూపింపగోరుచున్నాను." అని చెప్పి బహుమతులు యిచ్చెను.

పరీక్షాధికారులలో నొకరు శ్రీయంత మండపాక రంగయ్యవాయడగుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు నిట్లు చెప్పిరి. "సాంబూర్తిగారు యితర కార్యతొందరలచేత రాతేక జోయెను. మొదటినుండియు మాకు పాతకాలలలో నూలువడుకుట ప్రవేశపెట్టవలెనని ఆశించియున్నాము. ఏ ముగిసి పొలిటిలో ను యిట్టి ఉద్దేశము లేనప్పుడు ప్రభుమున ఆ సహాయోద్యమము ప్రారంభించినప్పుడే మాసహాయము తీసికొనవలసినదనియు రాట్లుములుపెట్టి నూలువడికించవలసిన దనియు నేను ఉత్తరము వ్రాసియుంటిని. దానియొక్క ఫలితము యిప్పటికైనను చేహావినందులకు చాల సంతోషముగా నున్నది. మాకు వందనము లవసరములేదు. నాయొక్కయు నాన్నేహితులయొక్కయు సహాయము సహకారము ఎప్పుడు కావలెనన్న అప్పుడు మానేవను మేముచేసెదమని చెప్పచున్నాను. మేము సేవ యొనర్చుట కేమియు అభ్యంతరములేదు.

టీకాలువేయుట

కొంతచర్చయైనపిదప సంవత్సరములో ఒక్కొక్కవాక్కి నేటరు 170 కేసులు చేయవలెనని సంఘమువారు తీర్మానించిరి.

సానిక సంఘములు మార్కెట్టులు కంట్రాక్టులకిచ్చు

పదతిపై హెచ్చరిక

చాలా మునిసిపల్ సంఘములు అంగళ్లు కసాయిదుకాణములు కంట్రాక్టు నిచ్చినప్పుడుచున్నట్లు ప్రభుత్వమునకు తెలియవచ్చుచున్నది. అందుచే ఆ కంట్రాక్టులు రద్దు చేయవలసినవచ్చుచున్నది. ఇకమీద సానిక సంఘములు కంట్రాక్టుల ఫిటిగతుల, అప్రెంటిసుల విచారించి కంట్రాక్టు నీయనిచో నష్టము కలిగిన కంట్రాక్టు రద్దు చేయబడదు. ఇట్టిపద్ధతులను ప్రభుత్వమువారు రైటాఫ్ చేయజాలరని యిందుమూలమున తెలుపుటయైనది. (ప్రభుత్వప్రకటన)

అత్యద్భుత వదర్శనములు

బందరు బుట్టయ్యపేట హోలులో శ్రీకృష్ణలీలాచరణ - తేనాలి ధర్మార్థము వినియోగించ బడును

రామదాసు 29-11-24 శనివారం శ్రీయుత. రాధాకృష్ణయ్యగారు, నెల్లూరు.

కబీరపాత్రనుధరింతురు శకుంతల 3-12-24 బుధవారం

బ. శ్రీ. యడవల్లి సూర్యనారాయణరావుగారు, రామదాసు, దువ్వంత పాత్రలను ధరింతురు.

తేట్లు:— 3, 2, 1, 0—8—0.

మేనేజింగ్ కమిటీ

ఆంధ్ర ఖద్దరువాంకు (బోర్డు)

లిమిటెడ్

సర్క్యులరు

అఖిలభారత ఖాదిబోర్డువారు ఖద్దరు ఉద్యమవ్యాపక మునకు ఆర్థికతావశ్యకము లనియెంచి కొన్ని సలహాల నిచ్చియు న్నారు. వాని ముఖ్యాంశములను యీ క్రింద బొందు పరచు చున్నాము. వీనిని ఉద్యమాభిమాను లందరును గ్రహించి ఆచరణలో పెట్టి వారియనుభవములను కాలానుసారముగా తెలుప ప్రార్థితులు:

1. మహారాష్ట్రమున గతరెండు సంవత్సరములనుండియు ప్రతివిడుదలకాలమున వ్యవసాయదార్లనుండియు, వర్తకుల నుండియు, ప్రతిమాది ముప్పైరెండు కానిని ఖద్దరుక్రింద నుపయోగించినట్లును, అందుచేత వీలగు వాకగా ఖద్దరు లభించి నట్లును తెలియుచున్నది. అఖిలభారత సంఘతీర్మానము ప్రకారము 2000 గజములు నూలుపంప కుతూహలముకల్గియు దూది కొనలేని వారిద్రవ్యమంత బాధపడువారికి, వెనుకాడు వారికి యీ ముప్పై ద్వారా సంపాదించిన ప్రతి, దూది సహాయ కాళికావస్తువు. ఇట్టిపద్ధతి నవలంబింప ఆంధ్రులు ప్రార్థితులు.

2. ఖాదిఉద్యమమువలన లాభముపొందు వారిస్థితిగతులు తెలియవలెను. ఎంతమంది కూడేకులవారు, మడుకులవాడు, నేయు వారు పనిచేయుచున్నారో, వారేయేజాతులవారో, వారిసగటు ఆదాయ మెంతయో, ఈఉద్యమమునకు పూర్వముకన్న ఇప్పుడు వాణిజ్యితి ఎట్లుమారినో, ఈఉద్యమముందు పనిచేయు ప్రచారకులెవరో, ఎట్టిపద్ధతులతో, వారిస్థితిగతు తెలియ, అనగా ఖాది ఉద్యమములోని మానవచరిత్ర తెలిసికొనుట అవశ్యకము. మరియు ఖాదినేయువారియొక్కయు, భరించువారియొక్కయు దామాషాలను తెలిసికొనవలసియుండును, కాన యీ క్రిందిప్రశ్నలకు జవాబుపంపవలెను:—

క. ఉత్పత్తిదారు పనిచేయుగ్రామము పేరు. చ. అచట దూడేకులవారు, మడుకులవారు, నేయువారియొక్క సంఖ్యయు, కులములును, వృత్తులును. ట. వారు పనిచేయుకాలావధులు త. గిరాకీదోజులలోను మందముదోజులలోను వారుచేయు నెలసరి లేక దినసరిపని. ప. వారి నెలసరి దినసరి ఆదాయము గ. ఈవృద్ధి మమునకు పూర్వము, దరిమిలా, వారి ఆర్థికస్థితి జ. ఈపనిలో తిరుగుప్రచారకులపేర్లు, వాటిపూర్వచరిత్ర, యోగ్యతలు ప్రవర్తన, సామర్థ్యము, కృషియొక్క జయాపజయములు, డ. గ్రామములోని కులములవారిగా ఖాదివాడువారియొక్క సంఖ్య దామాయిషా. ఇంక ను యుక్తమనీతోచిన ఇతరసంజాయిషీ యున్నా.

8. దేశములోని అనేక రాష్ట్రములనుండి వివిధఉత్పత్తి దారులచేత తయారుకాబడు పలురకముల ఖద్దరు వస్త్రములను పరిశీలించి వాటికిమృతులను వాటి నాణ్యమును పోల్చిచూచి ఉత్తమమైనరకము, మిక్కిలిసరసమైనధరకు తయారగు ధోవతులను దేశజనులకు తెల్పుట వలన ఖద్దరు కొనువారికి లాభమును, ఖద్దరభివృద్ధికి సాయమును కలుగ గలదు. కనుక ఆంధ్రరాష్ట్రములోని వివిధప్రదేశములలో తయారగు పలురకముల గుడ్డయొక్క మాదిరిలను అఖిలభారత ఖాదిబోర్డువారికి పంపుటగాను మాకుపంపవలెను. ప్రతిమాదిరి తునుక రి అంగుళముల పొడవు రి అంగుళముల వెడల్పులుండవలెను. రకమునకు 20 మాదిరిలు పంపవలెను. ప్రతిమాదిరి కొకచీటి యుండవలెను. దానిపై ఉత్పత్తిదారుని పేరు, తాను, పొడవు, వెడల్పు, చదరపు అంగుళమునకుగల నూలుదారముల సంఖ్యయును, నూలు నెంబరున్నా కిమ్యుతును నమోదుచేయవలెను. నెలగకి సగటున ఏమాదిరి ఎంతెంత సరుకు ఎగుమతిచేయగల్గినదియు వ్రాయవలెను. మరియు ఆతానుకు వాడిననూలువంటి నూలు ఒక పుంజమున్నా, ఆనూలుకు వాడినదూది 10 తులములును కూడా పంపవలెను.

ఇట్లు పంపువారు, వారుపంపు సంజాయిషీ నోకపు ప్రకములో నమోదుపరచి పంపవలెను.

కవుతా. వెంకటచలపతిరావు

వ్యవహార, గుంటూరు, 22-11-23.

మ.రా:— అఖిలభారత ఖాదిబోర్డువారు పంపిన అచ్చు నమూనాలో అమ్మిననూలు అనుదానిని, అమ్మిననూలు, పేయం చిననూలు అనురెండు భాగములు చేయించి ఆయా అంకెలనిచ్చు చొందర లేను.

నాల్గవవాయిదానూలు పంపినవారి నామములు—సభ్యులు

వరుస నెం.	పంపినవారి పేర్లు	జిల్లా	రిజిస్టరు నెంబరు	నూలుపొడవు	నూలు నెంబరు
147	యస్. శ్రీరాములు	చిత్తూరు	1819	2010	59
148	వి. శ్రీకాచారి	"	1821	2298	27
149	క. రాజగోపాలాచారి	"	1828	7747	28
150	కొండ రామకృష్ణయ్యచెట్టి	"	1824	2040	29
151	పి. యక. రామానుజాచార్యులుగాతు	"	1825	2000	8
152	వి. యం. అజాజులసాహెబు	"	1824	960	8
153	కే. సర్వోత్తమాచార్యులు	"	1827	2100	17
154	యం. శ్రీనివాసయ్య	"	1828	2048	20
155	గుం. ఉడయన్నయ్య	"	1829	2040	18
156	రామకృష్ణకామర్ల	"	1830	2160	55
157	పి. శుబ్బరామచెట్టి	"	1831	2890	16
158	యక. తాతాచార్యులు	"	1833	270	18
159	సి. రాజగోపాలాచార్యులు	"	1836	2000	10
160	టి. శుబ్బన్నచెట్టి	"	1839	2040	17
161	టి. కృష్ణస్వామయ్యంగా	"	1840	90	1
162	ఆర్. విశ్వనాథయ్య	"	1844	2040	87
163	సి. వి. రంగంరాజు	"	1846	2180	12
164	యస్. నాగరత్నంమొదలియార్	"	1847	8800	80
165	వేమన వెంకటాచలంనాయుడు	"	1855	2000	19
166	కొడుగుల వెంకన్న	గంజాం	1858	2000	6
167	తూముల కృష్ణమూర్తి	"	1878	8069	19
168	కప్పగంతుల రామేశం	"	1874	2000	14
169	సారిసోమయాజుల సత్యనారాయణ	"	1880	2000	9
170	బోడ రామకృష్ణరావు	"	1882	2000	82
171	పోకల సత్యనారాయణ	"	1899	2000	12
172	పెనుమత్త సత్యనారాయణ	గుంటూరు	1428	2000	22
173	గంధం నాగేశ్వరరావు	"	1400	2020	17
174	మాడభూషి రంగాచార్యులు	నెల్లూరు	1458	2000	19
175	రాణి కోటగిరి సూరమ్మ	పశ్చిమ	1445	2000	86
176	వ్యాపతి నారాయణమూర్తి	గంజాం	1449	2000	12
177	పోతాప్రగడ లక్ష్మీనరసింహారావు	"	1450	1620	19
178	గాడెల బలరామదాసు	"	1458	8180	14
179	పి. కాధాపతియ్య	చిత్తూరు	1462	2040	25
180	యం. యం. వెంకటాచార్యులు	"	1464	2040	85
181	పేరిచర్ల శుబ్బరాజు	ప.గోదావరి	1476	9000	24
182	పాచి వి. జోగయ్యకర్త	"	1497	500	14
183	కైకొండ నరసింహారావు	"	1501	2270	11
184	ముడుంబ నరసింహాచార్యులు	"	1506	2048	18
185	పి. పార్వతీశం	"	1510	2000	15
186	ఖుట్టి వెంకటరమణప్ప	ఆనంతపురం	1538	1050	20
187	గణపా బోళయ్య	"	1535	466	10
188	మద్దిలేటి నారాయణప్ప	"	1536	1800	20
189	మళ్ళి పంపళ్ళ	"	1552	2124	15
190	పట్నం ఓబయ్య	"	1553	2482	15
191	చల్లా కృష్ణమూర్తి	ప.గోదావరి	1593	3000	85
192	యడవల్లి వెంకటేశ్వర్లు	తూ.కృష్ణ	1594	2100	14
193	రావు అచ్చయ్యరావు	గోదావరి	1598	2000	24
194	టి. వి. నరసింహాచార్యులు	గుంటూరు	1605	2000	17
195	రూపాకుల కృష్ణమూర్తి	"	1615	2000	27
196	వేతు వెంకటరెడ్డి	కడప	1616	3100	16
197	భూతపురి నారాయణస్వామి	"	1617	2500	14
198	కంచంరెడ్డి ఓబుళ్ళరెడ్డి	"	1627	2000	24
199	వెలుగేటి నారాయణరెడ్డి	"	1628	2266	11
200	ప్రహ్లాదేశ్వరయ్యల లక్ష్మీచరణమ్మ	గోదావరి	1658	2000	15
201	బండ వియ్యన్న	ప.గోదావరి	1668	2000	15
202	జి. వి. పుష్పయ్యకాశ్రీ	కడప	1670	2700	12
203	గుళ్ళపల్లి రామకృష్ణయ్య	గుంటూరు	1671	1000	15
204	పరుచూరు కృష్ణానందం	"	1674	2080	15
205	గుత్తి శుబ్బరాజు	గోదావరి	1680	1150	9
206	కేతు నూరారెడ్డి	కడప	1683	2500	26
207	సింగంరెడ్డి పాపిరెడ్డి	"	1694	240	19
208	కే. రామానుజం	చిత్తూరు	1694	1680	26
209	పత్తిరాజు కృష్ణమూంబ	ప.గోదావరి	1714	2000	15
210	చెందురాజు	చిత్తూరు	1720	1200	24
211	కొత్త విశ్వనాథం	గోదావరి	1738	1000	20
212	వలమల సత్తిరాజు	"	1739	2000	26
213	పల్లెటి సత్యనారాయణ	"	1740	2000	27
214	కనకల నరసింహం	"	1741	2000	22
215	యాజ్ఞపేయాజుల వెంకటేశ్వర్లు	"	1742	2200	18
216	కొండపల్లి జగన్నాథ్దాసు	"	1748	2000	20
217	గాదంరెడ్డి శుబ్బరామయ్య	ఆనంతపురం	1752	2000	10
218	పోతాప్రగడ వెంకటాచలం	గంజాం	1758	3000	28
219	కొండాకొండ జగజ్జననిరావు	"	1759	2300	18
220	నర్సిరెడ్డి శివారెడ్డి	కడప	1764	2000	29

నాల్గవవాయిదానూలు పంపినవారి నామములు—సభ్యులు

సభ్యుల నెం.	పంపినవారి పేర్లు	జిల్లా	రిజిస్టరు నెంబరు	నూలు పాదపు	నూలు నెంబరు
221	నర్సిరెడ్డి సంగిరెడ్డి	కడప	1765	2000	29
222	పాలగిరి పాపరాజు	"	1766	2000	15
223	వక్కాంక పేరరాజు	గోదావరి	1773	2000	23
224	జయంతి వెంకటకృష్ణారావు	గంజాం	1779	2247	20
225	దుక్కా రాజన్నరెడ్డి	"	1781	2500	14
226	విన్నకోట వెంకటరత్నంగారు	గోదావరి	1782	2000	15
227	గుళ్ళపల్లి శ్రీరామచాడరి	తూ.కృష్ణ	1783	2250	28
228	కోళ్ళ చిన్న పీరప్ప	అనంతపురం	1784	2000	13
229	గరిమెళ్ళ పత్తనాథాయణ	గంజాం	1785	2100	22
230	చక్కాల వెంకటస్వసింహయ్య	నెల్లూరు	1786	1184	17
231	తామరొవక సామెలు	అనంతపురం	1787	2000	20
232	అయ్యలకంకే పాన్నారసామెలు [పేరు తెలియలేదు]	"	1788	1372	8
233	దాసరి తిమ్మప్ప	"	1789	3016	13
234	పుంతకల్లు రామప్ప	"	1790	2170	15
235	వెంకోజాచార్యులు	"	1791	2000	26
236	నార్సేపాటి చంద్రకేళరం	గుంటూరు	1792	2018	10
237	మేడ వేమయ్యచెట్టి	కడప	1793	2000	16
238	వడ్లమాడి బుల్లిసుబ్బరాజు	గోదావరి	1794	1800	14
239	చెన్నూరు నాగిరెడ్డి	కడప	1795	1000	31
240	కొల్లా వెంకట్రామయ్య	ప.గోదావరి	1796	2000	28
241	కోటా ఆదిశేషయ్య	నెల్లూరు	1797	1600	15
242	యస్. వెంకటప్ప	చిత్తూరు	1798	3360	22
243	అంకరాజు శేషగిరిరావు	గుంటూరు	1799	2000	10
244	కాళ్ళవారి కృష్ణమూర్తి	విశాఖపట్నం	1801	2200	15
245	పెద్దిరాజు పానుమతరావు	గుంటూరు	366	2000	19
246	పెండ్యాల సోమయాజులు	గోదావరి	1774	1600	174
247	వంకా సుబ్బారావు	ప.గోదావరి	1575	1100	20
248	కొట్ల వెంకటకృష్ణయ్య	గుంటూరు	1780	2000	17

జాబులు

నెల్లూరు తాలూకా ప్రాథమికోపాధ్యాయ ద్వితీయమహాసభ

పైసభ 6.12.24 తేదీన నెల్లూరు తాలూకా ఇందుకూరు బలో ఉదయం 8 గంటలకు ప్రారంభింపబడును.

నెల్లూరు శ్రీ వెంకటగిరిరాజాగారికళాశాల ప్రెసిడెంట్లు గారు మ.రా.రా.శ్రీ. రాయసం వెంకటేశ్వరుడు పంతులు ం. యే. యల్. టి. గారు అధ్యక్షతవహించి సంగీతరచిరి. నాకాలాని అన్ని విషయల పాఠశాలలోపాధ్యాయులు విచ్చేసి జయప్రదముగ నొనర్ప బ్రాహ్మించుదున్నాడ.

(కార్యదర్శి)

హనుమాన్ న్యాయామ పరిశ్రామిక సంఘ పోటీ పంఢములు

గుంటూరు హనుమాన్ న్యాయామ పరిశ్రామిక సంఘ మువారిచే జరుగనున్న పోటీపంఢములు ప్రస్తుతమున్న ఆటంక ముచే ఆపివేయవలసిందని తీర్మానింపబడినది. పంఢ ములు రాజోవువారములో జరుపబడును. లోగడి ధరభాగ్యు కారులు, అభ్యర్థులపేర్లు అవసరమైనచో మార్పుకొనుటల తీర్మానించడ మున్నది. తిరిగి కాగోరువారుకూడ డిశంబరు రెండవతారీఖులోగా ధరభాగ్యులు సూతనముగాకూడా పంపు కొనవచ్చును.

వివరములు తెలియగోరువారు యీ క్రింది చిరునామా గారునికి అణాచీటిరంజెన తెలుపబడును.

పి. బి. హెచ్. శ్రీనివాసాచారి,

(కార్యదర్శి)

గుంటూరుమండల స్వరాజ్యసంఘము

ఈనెల 26 వతేదీ గుంటూరులో మ.రా.శ్రీ. పోలిరెడ్డి నామయ్య గుప్తగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై యీక్రింది నిర్ణయము గావించెను.

1 గుంటూరుమండల స్వరాజ్యసంఘముపక్షమున ప్ర తీరముచేసి సభ్యులకు జేర్చుటకును, అవసరమైనచో ఉపసంఘ ప్తి సేర్పాటుచేయుటకును ఈక్రింది ఉపసంఘమును ఏర్పరచడ మున్నది—

1. ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు 2. మాడపూడి దాంత నరసింహాచార్యగారు 3. కోటంకాజు రాజేశ్వరరావు గారు 4. వింజమూరి రంగారావుగారు.

2. గాంధీదాసు నెహ్రూ ఒకటివడిక ననుసరించి స్వ రాజ్య సంఘసభ్యులెల్లరును ఈమండలములో ఖద్దరు ఉత్పత్తి కిని వ్యాప్తికిని తక్కిన నిర్మాణకార్యక్రమమునకున్నా క్రి క్రి పంచనలేకుండ కృషిచేయువలెనని తీర్మానించడ మైనది.

కీ. శే. అశహియ శింగరాచార్యులువారు - బందరు

ఈ నెల 20 వ తేదీన ఉదయం 9 గంటలకు శ్రీమాన్ మంగళగిరి కోయిల్ కందాడై వామూల విద్యాన్ మహామహా పాధ్యాయ శేఖోపాచార్యులయ్యంగారి కుమారులు అశహియ శింగరాచార్యులవారు శ్రీ విష్ణులోకప్రాప్తి నొందిరి తెల్పుట కెంతయు చింతిల్లుచున్నారము.

వీరి యకాల మరణమునకు దుఃఖనూచకముగ బందరు నోబుల్ కళాశాల ఉత్తమతరగతు లాదినమున మూనిశేయ బడినవి. బందరునందలి యున్నతోడ్యోగ్యుల నేను లాదినమున వీరి యింటికివచ్చి తమ దుఃఖమును సూచించియుండిరి.

వీరు తరుణవయస్కులు. సంస్కృతసాహిత్యమునందు విశేష నైపుణ్యముగలవారు. కవిత్వాస్త్రమునందు విక్సీలి పరి చయము గలవారు. ద్రవిడభాషలో ద్రక్కణము అనగా వ్యాకరణముతో జేసిన ద్రవిడభాషా సాహిత్యము గలవారు. ఆంధ్రమునందును సంస్కృతమునందును మృదుమధురమైన కైలి లో కవిత్యము జేప్పగలవారు. ఆంగ్లభాషయందు షియ. పి. చదివిరి.

పరమ ఆస్తికు లైయుండి తరుణవయస్కులో పరమ పదిలమైన వీరి ఆత్మకు శాంతియుగాక యని గోరుచు ఒక్కడే యగు నిట్టి పుత్రులత్వమును కోల్పోయి దుఃఖసాగర నిమగ్న లైన వారి మాతాపిత్రులకును మటుంబమునకును మానానుభూ తిని తెల్పుచున్నారము.

బందరు, ఎ.టి.యస్. విద్యాన్ తాతాచార్యులు. 26-11-24 వసుమతి సూర్యప్రకాశరావు.

ఖద్దరు పరతు

సింధు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమువారు నిరాకరించిరి

ఖద్దరు పరతు ఉండగూడదు. మామూలు నాలుగు ఆకాలమరలే ఉండవలెను అని యీ సంఘమువారు తీర్మానిం చిరి. (ఆ. ప్రెం.)

ఉరవకొండ (అనంతపురంజిల్లా) (ఒకవిలేఖరి)

బెల్లం కాంగ్రెసుకు ఎన్నికలు

నవంబరు 28:—ఉరవకొండ ఫిర్కా జాతీయోప సంఘ మువారు బెల్లంజిల్లా జరుగు జాతీయచోజనసభకు పోవుటకు శ్రీయుత పుట్టు వెంకటరమణప్పగారిని, సోంపల్లి వెంకటరమ ణయ్య చాడరిగారిని ప్రతినిధులుగా ఎన్నుకొనినారు.

పంచాయితీకోర్టు సూతన ఎన్నికలు:—ఉరవకొండగ్రా మపంచాయితీకోర్టు సూతన ఎన్నికలు 26-11-24 తేదీ జరిగినవి. ఈయనార 11 వేల జనసంఖ్య గలిగినప్పటికిని 10 మంది సభ్యు లనుమాత్రమే యెన్నుకొనిరి. బండెయ్యగారిని (కాంగ్రెసుపక్ష ము) మాత్రము సూతనముగా యెన్నుకొనిరి. ఇదిగాక యింతక రకును ఈ సూతనయెన్నికలందు కూడను పంచమ ప్రాతినిధ్యము లేకుండుట పంచాయితీకోర్టునకు చాల కొరతకలిగినది.

కలెవు:—ఉరవకొండ ఫిర్కాలో వర్షములు కావలసి నంత వరియనందున ప్రజలందు నెమ్మదికలుగలేదు. ఈయెడల పండినపంటంతయును వీరు 8 ఫలిరములనుండి చేసిన అప్పులు తీర్చుటకును సర్కారుశిక్షులు వెల్లిండుటకును సరిపోవునేగాని రైతాంగము ఫలిరముపొడుగున కావలసిన తిండిని నిలువచేసి కొనుమార్గము లేకపోవును. మామూలు కష్టములు తప్పవు. శై తాభివృద్ధికి మార్గము కన్పింపలేదు.

గోదావరి దేశసేవకుల ఆశ్రమము

శంఖుస్థాపన మహోత్సవము

(స్వ కీ య వి లే ఖ రి)

రాజమండ్రి, నవంబరు 28:—రాజోవు జనవరిలో గోదావరి దేశసేవకుల ఆశ్రమ మొకటి సీతానగరంలో స్థాపించ బడును. రాజోవు డిశంబరు 1వ తేదీ సోమవారం ఉదయము 8.36 గం॥ లకు శంఖుస్థాపన మహోత్సవము జరుపబడును శ్రీయుతులు బులుగు సాంబమాస్త్రి, బ్రహ్మజ్యోత్సుల ముబ్రహ్మ ణ్యంగార్ల సంతకములతో మండలములోని ముఖ్యులకు, కాంగ్రె సుప్రచారకులకు ముఖ్యాంధ్రనామకులకు ఆహ్వానపత్రములు పంపబడినవి. గుమారు 10 మంది యువకులు ఆశ్రమములో చేరి నిర్మాణకార్యక్రమమును కొనసాగింపనున్నారు. ఈ ఆశ్ర మముయెడల పలుపురుషులు తమ సాహసాత్మిని తెలియ జేసిరి. ప్రజలు దీనిపై తమ ఆభిమానమును చూపుదురని విశ్వ సింపకవచ్చును.

శ్రీ వెంకటేశ్వర గోపాలకృష్ణ హైస్కూలు

పునాదిపాడు-కృష్ణాజిల్లా.

గౌ॥ పాత్రోగారిపర్యటనము.

ఈ పాత్రోగారి 27-11-24 తేదీన మి॥రా॥శ్రీ విద్యా కాళాధిపులగు గౌరవనీయు పర॥ పి. పాత్రో కె. టి. గారు దయచేసిరి. వీరితోగూడ వారికేకటరీయును, జిల్లాజ్యోత్సులపైసి డెంటుగారును, జిల్లావిద్యాధికారులును, మాగంటి సీతయ్యచౌద రీ ఎం. యల్. పి. గారును, యింకను పెద్దల నేతులుగూడ విచ్చే సి, మహానందభటుల జేసిరి. శ్రీ మంత్రిగారిని పాత్రోగారి మంగళవాద్యములతో రావించినపిదప, పాత్రోగారిగారు లన్ని టిశి జూచినపిదప, వారికి స్వాగతపత్రము అందగబడెను. తదు పరి శ్రీ పాత్రో గారు పాత్రోగారిద్యమమునుగూర్చి యభినం దించుచు ఆంధ్రములో సర్వజనాహ్లాదకరమున చక్కనిమాట లతో 15 నిమిషములు క్రమబద్ధముగా సుపన్దసించిరి. ఆయుపన్యాసములో ప్రస్తుత విద్యాపరిస్థితులు చాలా శోచనీ యముగా సున్నతనియు అయ్యది విద్యాధుల పురోభివృద్ధి కను కూలించునని కావనియు, నొక్కొక్కచోటి, ప్రతివిద్యాధియు బి. ఏ. ప్యాసుఅయినతర్వాత మద్యోగముకై బానిసత్వము వహించి తిరుగుటకేగాని, వేమకాదనియు, అందఱును పరిశ్రా మికవిద్య నభ్యసించినచో మిగుల శ్రేయోదాయకముగా నుండు ననియు, యిక నొక్క నిమిషమైనను వ్యర్థముచేయుక యిప్పటి కైనను బుద్ధులమరల్చి స్వాతంత్ర్యవిద్యలకై కృషిసల్పవలసినదిగా నిచ్చుట సమావేశమైన పిన్న పెద్దలకెల్లఱకు, హృదయపూర్వక మగు సలహాలొసంగిరి. నిశ్చయముగ పాత్రో గారుపన్దసించు నెడ శ్రీవారు తాము ముఖ్యగారన్న అడంబరములేక తాము గూడ నాంధ్రసోదరులేయని వెల్లడిజేసిరి. తుదకు మంత్రిగారి పై స్వాగతపద్యములతో సభముగిరి.

అనంతరము ఫలహారములనుండి, మచిలీపట్నమున శేగిరి తరువరి పద్యములతో స్వాగతముదయొనిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబు చెట్టినిది మద గాను.

Now Ready for Sale :

1924-25 Edition

Published for the mutual Benefit of the

Foreign and Indian Business Houses

THE BUSINESS DIRECTORY of India, Burma, and Ceylon

A Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters, & Importers, Firms, Factories, Merchants, Manufacturers, Mills, and Industries of the principal Cities, Ports and Towns of India, Burma and Ceylon.

Price Rs. 10 per copy.

V. P. charge Re. 1 extra

AS FEW TESTIMONIAL.

The British Export Gazette, London:—We would draw the attention of all interested in Far Eastern markets to the excellent "Business Directory of India, Burma and Ceylon," published by the Business Directory Co., Kanara Press Buildings, Madras. The work covers the principal towns of the countries concerned, business names being arranged under trade headings, while there are additional sections particularising firms in certain foreign centres who are engaged in trade with India. Not the least helpful part of the volume is that devoted to the Indian import and export Customs traffic.

The British Printer, London.

The Business Directory offers a bulky volume in stout covers, suitably arranged for reference. The Kanara Press has certainly shown very strong enterprise in the production of the Directory. The lists must be of the greatest use to business people in the enormous districts covered, as also to export houses in this country. The volume is well supported by advertisements.

Ceylon Daily News, Colombo.

A useful addition to the libraries of business houses in India, Burma and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct, and the volume serviceably bound.

The Hindu, Madras.

The Business Directory is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon, arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of Foreign Banks and Firms interested in trade with India are also given.

The Servant, Calcutta.

On the whole we congratulate the publishers on this very useful publication. Every business firm will encourage this first Indian enterprise of the kind and will do so with profit.

Madras Mail, Madras.

It is a well-got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mofussil centres. The publication should prove of great use to merchants and tradesmen of the look-out for improving their business.

Indian Daily News, Calcutta.

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with similar information. Every business man and public institution should possess a copy.

The Bombay Chronicle, Bombay.

The Business Directory has an attractive get up and it offers a good medium of advertisement. It contains valuable information for businessmen. Some prominent features are exchange values and money equivalents, ready reckoner tables, Indian Customs duties and tariff valuations, together with brief descriptive notices on important business centres. Occasional photographs of special attractions of cities give some relieving interest. Some tips to salesmen are also given. The volume is a welcome addition to the number already in the field.

Ceylon Observer, Colombo.

It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places. In the foreign section is given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Statesman, Calcutta.

The Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 issued from the Kanara Press, Madras, is a useful work of reference. It has an Indian as well as a foreign section and the information given is of a kind that will be appreciated not only by businessmen in this country, but also by manufacturers, merchants and exporters in foreign countries.

The Modern Review, Calcutta.

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections, sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

The Industry, Calcutta.

This handy volume contains addresses not only of the Business houses of this country but also of some representative firms of Shanghai, (China); Kobe (Japan), Singapore (F. M. S.) etc. This is a new diversion for which the directory should be liked by merchants wishing to extend their trades in oriental seas. It is neatly printed, decently bound and cheaply priced.

PUBLISHERS:

THE BUSINESS DIRECTORY Co.,

2/13, VANIER STREET, KANARA PRESS BUILDINGS, MADRAS.

Printed and Published by K. Nagaswami Rao Editor, Andrapatrika, Power, Press, 6 & 7 Thambu Chetty Street, MADRAS.

రత్న వురుష లేము

ఈ రత్న వురుష లేము బలమైనదిగా అమృత లేము. దీనిని వాడే సంభవించిన శుభము మైనది పారదోలు వని అనేకమంది నమ్మియున్నారు. ఈ లేమును నలు మేవాన కల్ల నల్లిన కల్ల మొదలగు రోగము ను వ్యాధిగములు కూడ తగ్గును. డిప్రీ 3.40

మహాద్రాక్షాది హారము

ప్రీతిపాలిటి సంజివిని

శాస్త్రసమ్మతముగా ఆధునిక పద్ధతి మొదలగు నిలువగల వస్తువులతో తయారు చేయబడినది. శుభములు, ఋతువులు, వంద్యులను మొదలగు ప్రీతి సమస్త రోగములను వారదాని సంశయము కలుగజేయును. ఒక మునిషికి నెలరోజులకు సరిపడ చూర్ణము గల డిప్రీ 4.00.

పట్టాభిరామ వైద్యశాల,

రామవరం, గోదావరిజిల్లా

ఎలక్ట్రిక్ పాకెట్టు దీపము

సాధారణముగా ప్రతిదీపము బాట బల్బుతో సహా 1 కి రూ 2-8-0 పైన తెలుపబడినది పెద్ద లెక్కగ 1 కి ధర రూ 3-0-0 స్కాట్ దీప (తెల్లని, ప్లూని, ఆకాష్ పద్మ తెల్లని) 1 కి ధర రూ 2-8-0. పైకి దీప 1 కి ధర రూ 5-0-0. చెలియంద్ర 1 ధర రూ 5-0-0 ప్రత్యేకముగా బాటరి నెల 1 కి రూ 0-12-0, బల్బు 1 ధర రూ 0-6-0 ఆటోమాటిక్ సిగ్నలైట్ ధర 1 కి రూ 2-0-0. సాదా సిగ్నలైట్ 1 కి ధర రూ 0-12-0.

వి. పి. చార్జీ ప్రత్యేకము.

లక్ష్మీవిలాస వర్తకశాల,

తపాలపెట్టె నెం 35, వజ్రాక్ష.

మనోరంజితము

సెంటులకన్నిటికిరాజు

ఇది అనేకవిధములైన పుష్పముల తయారుచేయబడి, విక్రీయి అందమైన బుడ్డితో సుందరమైనది దీనిని వాడవలయును కొన్ని మక్కలు చిల్లి విక్రీయి మహాహర్షమైన వాసన ము ప్రకృతి నానందించును.

1 బెస్ట్ బుడ్డి 1 కి రూ 2-0-0

1 గ్రాము బుడ్డి 1 కి రూ 0-12-0

1/2 " " " రూ 0-8-0

అడ్రసు:—కడూరి—అందు

తలపెట్టె నెం 245 మదరాసు

ఇది సాధారణముగా ప్రతిదీపము బాట బల్బుతో సహా 1 కి రూ 2-8-0 పైన తెలుపబడినది పెద్ద లెక్కగ 1 కి ధర రూ 3-0-0 స్కాట్ దీప (తెల్లని, ప్లూని, ఆకాష్ పద్మ తెల్లని) 1 కి ధర రూ 2-8-0. పైకి దీప 1 కి ధర రూ 5-0-0. చెలియంద్ర 1 ధర రూ 5-0-0 ప్రత్యేకముగా బాటరి నెల 1 కి రూ 0-12-0, బల్బు 1 ధర రూ 0-6-0 ఆటోమాటిక్ సిగ్నలైట్ ధర 1 కి రూ 2-0-0. సాదా సిగ్నలైట్ 1 కి ధర రూ 0-12-0.